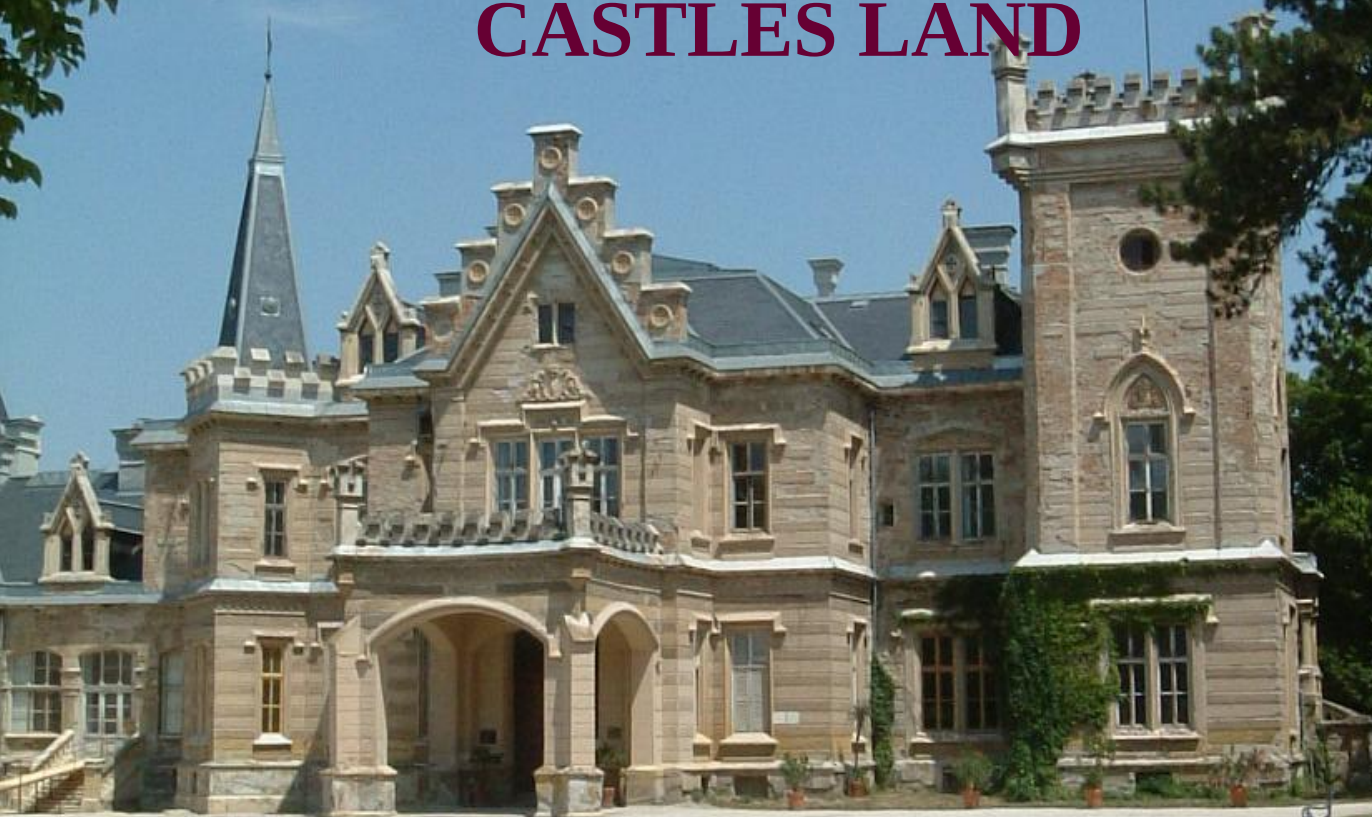

KASTÉLYOK FÖLDJE

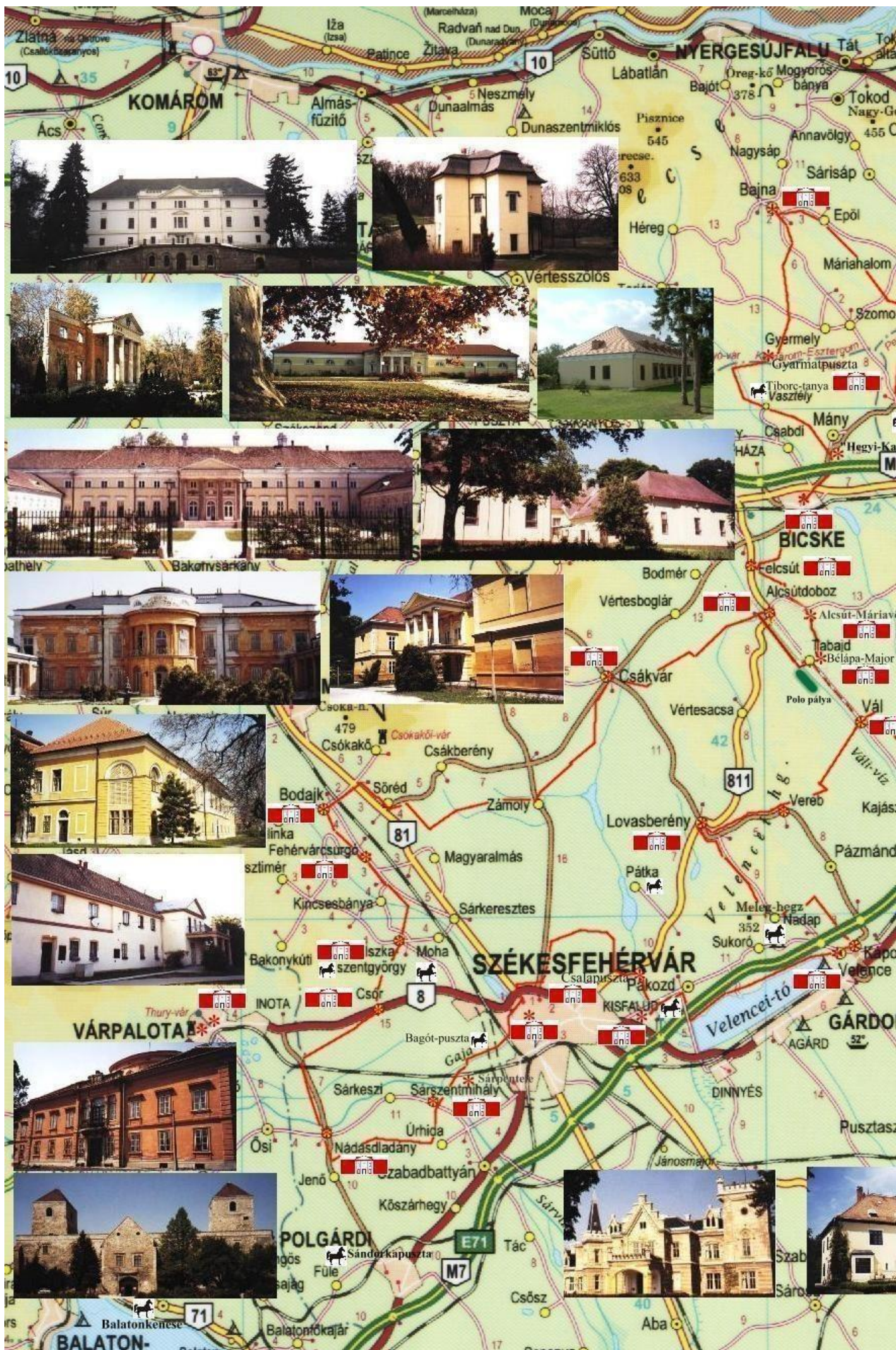
LAND DER SCHLÖSSER
CASTLES LAND

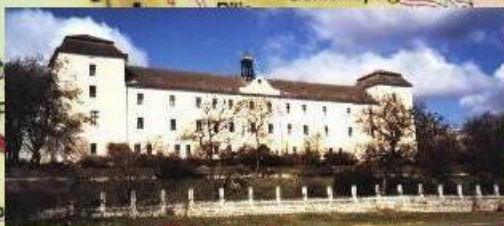

DR. IVANICS GYÖRGY

PROFESSIO KIADÓ

BUDAPEST

Perkáta

Rácalmás

Tass

KUNSZENTMIKLÓS

KUNBÁBONY

Ladánybene

AJÁNLÁS

E művet ajánlom:

Feleségemnek, aki végig kísért az utamon.

Gyermekeimnek és jövőbeli utódaiknak,
akiket arra akarok sarkalni, hogy legyenek ők
is méltóak elődeikhez.

Barátaimnak, akik hősieen követtek, néha
szidtak, de akikkel együtt volt csak igazából
tartalmas és izgalmas az út.

Mindenkinek, aki rájön, hogy az egészség és
a fiatalság megőrzésének egyik kulcsa a ter-
mészettel való szoros kapcsolat fenntartása.

DR. IVANICS GYÖRGY

KASTÉLYOK FÖLDJE
LAND DER SCHLÖSSER
CASTLES LAND

PROFESSIO KIADÓ

KASTÉLYOK FÖLDJE / LAND DER SCHLÖSSER / CASTLES LAND

Szerző / Autor / Author: DR. IVANICS GYÖRGY

Támogatók / Unterstützer / Sponsors:

**PROFESSIO PLASZTIKAI SEBÉSZETI MAGÁNKLINIKA
FASORI BT.**

**Német fordítás / Deutsche Übersetzung / German translation: Dr. Zoltán János
Angol fordítás / Englische Übersetzung / English translation: Gyurka Valéria**

Kiadó / Verlag / Published by: PROFESSIO KIADÓ

professio@plasztika.com

www.plasztika.com

Budapest, 2004

Nyomtatás / Druckerei / Printed by:

Digitalpress

ISBN: 963 86119 0 1

Copyright © Minden jog fenntartva!

A mű egészének vagy részleteinek fordítása, utánnyomása, elektronikus adathordozón való feldolgozása, mikrofilmen való rögzítése vagy bármilyen más módon való sokszorosítása csak külön engedéllyel lehetséges.

A KASTÉLYOK FÖLDJE

A KASTÉLYOK FÖLDJE Budapest szomszédságában, attól nyugatra fekszik a Balatonig elnyúlva. E varázslatos tájban, a régi és az új királyi főváros -Székesfehérvár és Buda- tözsomszédságában, ugyanakkor a császári főváros Bécs irányában, nem véletlenül itt épült e sok kastély. A E dimbes-dombos tájon számtalan patak ered, romantikus kis falvak települtek ide, termőföldje kiváló, erdei varázslatosak, vadakkal teli.

Mindezekért a mai ember kirándulásainak is kiváló célpontja lehet. Aki szereti a természetet, az itt tud gyönyörködni az emberi alkotásokkal tarkított harmonikus tájban. A kastélyok nem csak szép épületeket jelentenek, hanem mesélnek építőikről és a bennük élt híres emberekről. A kastélyokat belengi a történelem szelleme, és a híres személyiségek tettei felelevenednek az ide látogatók előtt. A kastélyokat parkok övezték, mely fái hatalmasakká nőttek, és néhány barbáran lerombolt épület helyét manapság csupán ők jelölik. A parkokban szökőkutak, tavak, hidacsák, üvegházak és egyéb látványosságok készültek. A kastélyhoz kápolnákat, magtárákat, istállókat és egyéb gazdasági épületeket is emeltek. Idővel minden kastély köré falu települt, ahol manapság is fogadók, vendéglők várják a látogatókat.

A Loire folyó menti kastélyokról mindenki hallott már. A franciaországi turizmus egyik kedvelt célpontjai, sokmillió ember látogatja évente azt a vidéket. Teljesen nyilvánvaló, hogy a KASTÉLYOK FÖLDJE hasonlóan vendégcsalogató. A térképünkön jól látható, hogy e terület a Dunántúli középhegység lábánál fekszik, és Budapest szélétől a Balatonig húzódik. Fekvése ideális, manapság néhány szemfüles turista látogatja ugyan, mégis méltánytalanul és ostobán elfeledett. E könyv segít megismerni ezt az egyedülálló tájat. Aki e könyvet átlapozza, elolvassa, örökre beleszeret e vidékbe, és késztetést fog érezni, hogy elinduljon felfedezni e csodálatos tájat, ahogy egy szerelmes ember meg akarja ismerni teljesen párját.

LAND DER SCHLÖSSER

Das **LAND DER SCHLÖSSER** befindet sich in der Nachbarschaft von Budapest; eine zauberhafte Landschaft die sich bis zum Plattensee erstreckt. Es ist kein Zufall, dass so viele Schlösser hier gebaut wurden. Unweit von der alten, sowie der neueren königlichen Hauptstadt - Székesfehérvár bzw. Buda - sich in gleizher Zeit auch in die Richtung der kaiserlichen Hauptstadt Wien verbreitet. In diesem hügeligen Gegend entspringen viele Bäche, kleine romantische seine Wälder zauberhaft, voll mit Wild. Es ist klar, dass diese Gebiet sich für den heitigen Menschen aus demselben Grunde als zielpunkt seiner Ausflüge dient. Wer die Natur liebt, kann hier die mit menlichen Errichtungen gemischte harmonische Landschaft bewundern. Die Schlösser bedeuten nicht nur schöne Gebäude. Ihre Schöpfer und die darin lebenden berühmten Menschen haben viel mehr erreicht. Die Schlösser werden vom Geist der Geschichte umgeschlingen und die Taten der berühmten Persönlichkeiten erscheinen vor dem Besucher. Die Schlösser sind von Parkanlagen umnommen mit riesigen Bäume, die auf den Platz der barbarisch zerstörten Gebäude hinweisen. In den Parken wurden Springbrunnen, Tesche, Brückleine, Glashäuser und songstige Sehenswürdigkeiten zustande gebracht. Neben den Schlösser wurden Kapellen, Getreidespeicher, Pferdeställe und sonstige wirtschaftliche Gebäude erhöht. Mit der Zeit siedelten um die Schlösser Dörfen an, wo heutzutage Gaststätten und Restaurants auf die Besucher warten.

Von den Schlösser um den Fluss Loire hat ein jeder schon gehört. Sie bedeuten ein beliebtes Zielpunkt der Tourismus in Frankreich, und werden jedes Jahr von Millionen besucht. Offenbar ist das Land der Schlösser ebenso reizend für die Gäste. Es ist an der Landkarte gut sichtbar, dass das gebiet am Fusse der Transdanubischen Eben erstreckt. Seine Lage is ideal und owswohl es von einigen pfffigen Touristen besucht wird kann es für ein ungebührlich und dumm vergessenes Landteil betrachtet werden. Wez dieses Buch besichtigt und liesst, wird sich in diese Gebend verlieben und bricht auf um dieses zauberhafte Land zu entdecken ebenso wie ein verliebter Mensch der seine Ehehälfte vollkommen kennen lernen will.

CASTLES LAND

The **LAND OF CASTLES** lies on a magnificent area in the vicinity of Budapest, west of the city. It is not accidental, that so many castles were built here. The territory is not far from the old royal capital, Székesfehérvár, or the new one, Buda, and it is in the direction of the imperial capital, Vienna. Plenty of springs start from this hilly area, small romantic villages were established here, with fertile soil, splendid forests, and full of game. Obviously these are the reasons why this land is perfectly suitable for hiking purposes even today. One who loves nature is able to marvel at the harmonious area interspersed with human made constructions. Castles do not only mean beautiful buildings. Their constructors and the famous people who lived there achieved a lot more. The spirit of history and the deeds of the famous surround these castles. Around the castles, gardens and parks were created, the trees of which are enormous, and still mark the place of castles ruined cruelly. Fountains, ponds, bridges and other things were built here to delight your eyes. Near the castles chapels, barns and other agricultural buildings were set up. Gradually, a village was established around every castle, where inns and restaurants await visitors

Everyone knows the Castles along the River Loire, which is a place for French tourism; several million people visit them every year. Similarly, the **LAND OF CASTLES** lures visitors. It can be clearly seen on our map, that it lies at the foot of the Transdanubial Mountains, and it stretches from the edge of Budapest to Lake Balaton. It's location is ideal, and it is visited by many smart tourists, and yet it is considered inequitably forgotten. This book can help you see the miracle in front of you.

Anyone reading this book, will surely agree with me, and fall in love with this countryside forever, will feel the necessity to set out, and discover this remarkable area, as you want to get to know your beloved one.

LOVASTÚRÁZÁS

A KASTÉLYOK FÖLDJÉT mi lóháton fedeztük fel. Így a legromantikusabbak e túrák. A lovastúra sport, szórakozás, kalandozás, élvezet. Ugyanakkor tanulás, felfedezés, csapatmunka, együttlét (nem csak a többiekkel, hanem egy másik élőlényel is), a mozgás pedig életszükséglet.

A táj gyönyörű, felfedezésre vár. Aki autóval akar túrázni, azok számára is megfelelő utak hálózák be e területet. Persze gyalog, kerékpárral, motorkerékpárral, autóval vagy akár lovaskocsival is túrázhatunk. Fontos, hogy nyitottak legyünk a csodák felfedezésére.

Romantikus kastélyok, szép tájak, kellemes vendéglátás, jó csapat, sport és szórakozás. Mi kell ennél több? Kezdjük el hát a túránkat! Kalandra fel!

REITTOUR

Wir erforschten das LAND DER SCHLÖSSER zu Pferd geritten. Dadurch wurden unsere Touren am romantischsten. Reiten ist ein Sport, eine Unterhaltung, ein Abenteuer und ein Vergnügen. Gleichzeitig Studium, Entdeckung, Mitarbeit, Zusammensein (nicht nur mit den anderen aber auch mit einem Tier); und Bewegung ist für das Leben notwendig. Die Landschaft ist schön und soll erforscht werden. Das Land ist auch mit Strassen durchzogen, die auch für Autofahren brauchbar sind. Selbstverständlich können Sie laufen, mit ein Fahrrad, ein Motorrad oder sogar Pferdewagen fahren. Es ist wichtig offen zu sein um Wunder zu erforschen.

Romantische Schlösser, schöne Landschaft, Gastfreundschaft, eine gute Mannschaft, Sport und Unterhaltung. Können Sie noch mehr wünschen? Lassen Sie unsere Reise beginnen, lassen Sie uns auf Abenteuer bereit machen.

HORSE BACK RIDING

We explored the LAND OF CASTLES riding horses. That is how our tours become most romantic. Horse riding is a sport, entertainment, adventure and pleasure. At the same time it is learning, discovery, teamwork, spending time together (not only with the others, but also with an animal) and movement is necessary for life. The scenery is beautiful, and it is there to be explored. The land is also covered with roads suitable for driving a car. Of course you can walk, ride a bike, a motorbike, or even a horse-carriage. It is important to be open to explore miracles. Romantic castles, beautiful landscape, hospitality, a good team, sport and entertainment. Can you ask for more? Let us set out on our journey, let us set to adventure.

A KASTÉLYOK FÖLDJÉN számtalan lovarda működik (csak Zsámbék környékén 5 van), így mindenki számára bőven kínálkozik lehetőség megtanulni lovagolni, és bőven van ló is társnak.

Zsámbék tehát az egyik ideális kiindulási pont a lovastúrákhoz. Az előző oldalon lévő képre visszalapozva, annak bal alsó sarkában látható a Szent-György Lovasklub, ahonnét mi is útnak indultunk. (A Zsámbékról induló túraútvonalakat az utolsó oldalakon lévő térkép mutatja.) Útjainkon sokszor teljesen váratlan csodákra lelhetünk, így fedeztük fel lassanként a kastélyokat is. Ilyen, néhány napig tartó páratlan látvány a Nyakas-hegyen, a menyasszonyi ruhába öltözött számtalan csipke, galagonya, és kökény bokrok látványa.

Es gibt viele Reitschulen auf dem Land DER SCHLÖSSER (nur in der Umgebung von Zsámbék sogar fünf) so hat ein jeder Gelegenheit reiten zu lernen, und es gibt auch genügend Pferde als Ihre Partner.

So ist Zsámbék einer der idealsten Ausgangspunkte für Reitausflüge. An der linken Unterseite der vorhergehenden Abbildung ist der Sankt Georg Reitklub sichtbar, wo wir uns auf dem Weg gemacht haben. Die von Zsámbék ausgehenden touristischen Wege sind auf der Karte der letzten Seite sichtbar. Unterwegs können wir unerwartete Wunder finden, so wie wir die Schlösser entdeckt haben. So ein tagelang unvergesslicher Anblick ist die Ansicht der in Brauttracht gekleideten Hagebutt und Schlehdorn Büschen.

There are plenty of riding halls on the LAND OF CASTLES (there are five of them in the district of Zsámbék only), so everybody has the opportunity to learn to ride, and also there are enough horses, who can be your companions. So Zsámbék is one of the most ideal points of departure for riding journeys. At the bottom, on the left of the previous picture, the Saint George horse-club could be seen, this is the place where we set out from. (The tourist routes starting from Zsámbék are shown on the map on the last pages.) On our outings, we can find unexpected wonders, that is how we discovered the castles. One of the most surprising sights is the view of the plenty of briars, thorn and blackthorn bushes.

A KASTÉLYOK FÖLDJÉN egymáshoz közel sok apró falu található. A falvakban a kastélyok, kúriák, és a rég parasztházak mellett természetesen mindig ott vannak az emberek lelki épülésére szolgáló templomok. Szerencsére a vándorok felfrissülését szolgáló vendégfogadók sem hiányoznak e tájról.

A Zsámbék melletti Töki Patkócsárda az egyik legkellemesebb ilyen célállomásunk. A "csikós-gulyás" romantikát kedvelő külföldieknek is kedvelt célpontja.

Viele kleine benachbarte Dörfer können auf dem LAND DER SCHLÖSSER gefunden werden. In den Dörfern befinden sich neben Schlössern, Villen und alte ländliche Häuser auch Kirchen die der seelischen Erläuterung der Menschen dienen. Glücklicherweise ermangelt das Land den Gasthäusern nicht wo die Leute sich erfrischen können.

Einer unseren angenehmsten Lieblingsplätze ist das Gasthaus neben Tök, genannt „Tscharda zum Hufeisen“. Es ist ein Treffpunkt der Ausländer die die „Tschikos-Gulasch“ Romantik genießen.

Many small, neighbouring villages can be found on the LAND OF CASTLES. In the villages, in addition to the castles, mansions and old peasant houses, there are churches, which serve for people's edification. Fortunately the land is not lacking in inns either, where people can recreate. One of our most favourite places is a roadside inn called Töki Patkócsárda near Zsámbék. It is also the favourite destination of foreigners, who like the romance of herdsmen (csikós-gulyás).

Zsámbékról, mesébe illő, dimbes-dom-bos tájakon át közelíthetjük meg Bajnát. A falu felé magasodó hegyoldalról gyönyörű panoráma tárul elénk. Már messziről látható a dombtetőn álló parkkal körbevett hatalmas kastély. Dísztermében freskók találhatók, melyeket azonban csak a felújítás befejeztével lehet megtekinteni.

A kastélykertet kökerítés veszi körbe, fái évszázadok alatt hatalmasra nőttek. A kerítés bejáratnál lévő valamikori őrházban ma kisvendéglő várja a megfáradt, szomjas vándorokat.

Von Zsámbék können Sie Bajna durch eine fabelhafte, hügelige Landschaft erreichen. Der Berghang neben dem Dorf bietet eine schöne Ansicht. Schon vom Weiten ist das an dem Gipfel des Hügels stehende Schloss, umgeben durch einen Park sichtbar. In seiner Festhalle sind Freskos, die nur nach der Erneuerung besichtigt werden können.

Eine Steinwand umgibt den Garten, dessen Bäume während einiger Jahrhunderte enorm gewachsen sind. Bei dem Eingang der Gartenmauer erwartet eine kleine Gaststätte, einmaliges Wächterhaus die müden, durstigen Wanderer.

From Zsámbék, you can approach Bajna through a fabulous, hilly countryside. From the mountainside next to the village, you can get a beautiful view. The huge castle standing on the hilltop, surrounded by a park, can be seen from a distance. In its hall of state there are frescos, which can only be seen after the renovation. A stone wall surrounds the garden, the trees of which have grown enormous during several centuries. In the guardroom at the gateway, a small restaurant awaits the tired, thirsty customers.

BAJNA

Sándor-Metternich-kastély

Gróf Sándor Móricz idejében épült ki a kastély mai formája, klasszicista stílusban, Hild József tervei alapján. A gróf lovas tudásáról, és legfőképpen merészségéről, messze földön híres volt. Nem véletlen, hogy a lovarda épületének alapterülete többszöröse a kastélyénak.

Metternich kastélyként is emlegetik, mert az "ördöglovasnak" is hívott Sándor gróf a hírhedt Metternich kancellár lányával lépett frigyre. (Rómeó és Júlia szindróma mindenhol létezik.) A gróf képes volt egy nap alatt Bécsbe vágatni szerelméért. E frigről film is készül.

Az "ördöglovas"-ról fennmaradt festmények tanúsítják, Sándor gróf akrobatikus, és persze veszélyes mutatványaival rászolgált e névre.

Sándor-Metternich-Schloß

Die heutige Form des Schlosses wurde in der Zeit des Grafen Móricz Sándor im klassizistischen Stil aufgebaut, aufgrund des Entwurfes von Joseph Hild. Der Graf wurde wegen seiner Reitkunst und Mut weit und breit bekannt. Es ist kein Zufall, dass die Baugrundflächen der Gebäude der Reitschule mehrfach die des Schlosses übertreffen.

Es wird auch als Metternich-Schloss erwähnt, weil der auch als „Teufelsreiter“ genannte Graf Sándor die Tochter des berühmten Kanzlers Metternich geheiratet hat. (Syndrom „Romeo und Juliette“ besteht überall.) Der Graf war fähig sogar in einem Tag seiner Liebe bis Wien nachzusprengen. Von dem Bündnis wird ein Film gedreht.

Die Gemälden von dem „Teufelsreiter“ beweisen, dass Graf Sándor durch seine akrobatischen und selbstverständlich gefährlichen Darstellungen diesen Namen verdient hat.

Sándor-Metternich Hall

The recent shape of the castle was built during the time of Count Móricz Sándor in classicist style, based on the plans of Joseph Hild. The count was very famous for his riding ability and most of all, his courage. So it is not surprising at all, that the territory of the riding hall was several times bigger than the territory of the castle. It is also mentioned as Metternich Castle, because the Count, also called 'the devil-rider', married the daughter of the infamous chancellor, Metternich. (Romeo and Juliet syndrome exists everywhere.) The count even galloped to Vienna in just one day for his love. A film is being made about this marriage. The paintings that remained demonstrate that Count Sándor deserved his nickname for his dangerous acrobatics.

A KASTÉLYOK FÖLDJÉNEK északi része a Gerecse hegység és a Budai hegyek között elterülő Dunazúg. A csodálatos táj, szép hegyekkel, völgyekkel, varázslatos patakokkal tarkított. Igazi királyi élvezet itt lovagolni.

Zsámbékról egynapos lovastúrával odavissza eljuthatunk a Palkó-völgyön és a Bencevár-szurdokon át a terület felső pontját jelentő Dunához. (Félúton van Bajna.) Itt a Tāti fogadó előtti ártéri erdőben talált csapatunk kellemes piknikező helyet.

Das Nordteil des LANDES DER SCHLÖSSER bilden das Gerecse-Gebirge und das zwischen den Bergen von Buda sich erstreckende Dunazug. Die wunderbare Landschaft ist mit schönen Bergen, Täler und zauberhafte Ströme farbig untermischt. Wahrhaft königliches Vergnügen hier zu reiten.

Von Zsámbék kann man hin und zurück in einem Tag durch den Palkó-Tal und Bencevár-Schlucht bis zur Donau reiten, die den obersten Punkt des Gebietes bildet. (Bajna liegt zwischendurch.) Unsere Truppe fand in dem Auwald vor dem Gasthof bei Tát einen angenehmen Platz für Picknick.

The northern part of the LAND OF CASTLES is Dunazúg, which stretches between the Gerecse Mountains and the mountains of Buda. The magnificent landscape is interspersed with beautiful mountains, great valleys and fabulous streams. It is a great pleasure to be riding here. From Zsámbék, you can get to the Danube, which is the northern part of this territory, with one day's riding (Bajna is halfway between) through Palkó Valley and Bencevár Canyon. Here, in the forest on the tideland, in front of the inn called Tāti Fogadó, our team found a pleasant place for picnic.

GYERMELY

Aki kastélytúra következő állomása Gyarmatpuszta felé haladtában megáll körülnézni Gyermelyen, elcsodálkozhat azon, hogy milyen szép is tud lenni egy kis falu. A kristálytisztá vizű pataknak köszönheti a falu létét, a forrást műalkotássá építették ki. Mellette található a Malom-vendéglő.

A térsztagyárhoz tojásgyár is tartozik több ezer csirkével, nekem a struccok tetszettek jobban.

Wer auf dem Wege nach Gyarmatpuszta, unsere nächste Station stehen bleibt um Gyermelypuszta zu besichtigen, kann sich staunen, wie schön ein kleines Dorf sein kann. Das Dorf kann sein Bestehen dem Bach mit kristallklarem Wasser bedanken, dessen Quelle zum Kunstgegenstand umgebaut wurde.

Daneben befindet sich eine Gaststätte, Malom (Mühle) genannt. Zur Mehlspeisefabrik gehört auch eine Eifabrik mit mehreren hundert Hühnen; doch mir gefallen die Strausse mehr.

One, who on the way to the next stop of the castle journey, Gyarmatpuszta, stops to look around Gyermely, might wonder how nice a small village can be. The village, which is now part of our national treasure, owes its existence to the crystal clear stream. Beside the stream is the Malom restaurant. The factory of farinaceous products involves a chicken and egg-farm, with several thousands of chickens, but I preferred the ostriches.

A Sándor Mórícz vadászkastélyt körül-
ölelő erdőséget több milliárd téglá fel-
használásával kerítették be egykoron, a
vadállomány védelme érdekében. (A ké-
pen is látható e magyar "Kínai fal".)

Minden korban nagy érték volt a vad,
és kedvelt szórakozás a vadászat. A Ká-
dár korszakban sem volt ez másképpen,
ezért egy minden igényt kielégítő, mo-
dern vadászházat is építettek a kastély
mellé. Manapság is messze-földön híres e
vadászterület, ezért érkeznek sűrűn a
külföldi látogatók is.

Den Wald, der das Mórícz Sándor
Jagdschloss umgibt, wurde einst mit
Verwendung mehreren milliarden Ziegel-
steine umzäunt zum Schutz des Wildbe-
standes. Am Abbildung ist diese „ungari-
sche chinesische Wand“ sichtbar. Das
Wild war immer sehr wertvoll, und die
Jagd populär.

Es war auch unter Kádár nicht anders,
deswegen wurde neben dem Jagdschloss
ein modernes Jagdhaus gebaut, welches
jedem Anspruch zufriedenstellen kann.
Das Jagdrevier ist auch heute weit be-
rühmt, deswegen kommen sehr häufig
ausländische Besucher.

The forest surrounding the Mórícz
Sándor hunting castle was enclosed by
using several billions of bricks, in order
to protect the game stock. (In this picture
'the Hungarian Chinese Wall' can be
seen.) The game has always been very
valuable, and hunting has always been a
popular entertainment. It was also true of
the late communist era, under Kádár's
rule, that is why a modern hunting lodge
was also built next to the castle, which
satisfies every need. It is still a very fa-
mous place for hunters, so foreign visitors
visit it very often.

GYARMATPUSZTA

Sándor-Metternich-vadászkastély

A Sándor család a Trencsén megyei Szlavínics városból származik. Sándor Menyhért 1706-ban bárói, majd Sándor Antal 1787-ben grófi rangot kapott.

Sándor Móríc (1805-1878) a híres úrlovás, 1835 Február 8-án vette feleségül Metternich Leontin hercegnőt. Két gyermekük született, de fiúk korán meghalt, és csak Paulina lányuk érte meg a felnőtt kort. A kastély melletti kis kápolnát Paulina emeltette, és ide temettette el családtagjait. Így a Sándor grófok leghíresebb, és utolsó sarja is itt nyugszik. Szlavnicai gróf Sándor Móríc, valamint feleségének és korán meghalt fiúknak sírhelyét márványlap jelzi ma is.

Paulina "családon belül házasodott" Metternich Richárd vette feleségül. Inentől kezdve a Metternich család tulajdona lett véglegesen a hatalmas birtok, közte e kastély is.

Sándor-Metternich-Jagdschoß

Die Familie Sándor kommt von der Stadt Szlavínics, dem Komitat Trencschin. Menyhért Sándor erhielt den Titel Baron 1706, und Antal Sándor 1787 den Titel Graf. Móríc Sándor (1805-1878), der berühmte Herrenreiter heiratete Prinzessin Leontin Metternich am 8. Febr. 1835. Sie bekamen zwei Kinder, aber ihr Sohn starb früh und nur die Tochter Paulina erreichte das Erwachsenenalter. Paulina errichtete die kleine Kapelle neben dem Schloss, und liess ihre Familienmitglieder hier begraben. So ruht hier der letzte und berühmteste Nachkommen der Grafen Sándor. So bezeichnet auch noch heute eine Marmorplatte die Grabstätte des Grafen Móríc Sándor von Szlavnica, seiner Frau, sowohl ihr früh verstorbenen Sohnes.

Paulina heiratete „in der Familie“: Richard Metternich hat sie geheiratet. Das riesige Gut mit dem Schloss gehört seitdem der Familie Metternich.

Sándor-Metternich Hunting Castle

The Sándor family comes from the town of Szlavínics in Trencsény County. Menyhért Sándor became a baron in 1706 and Antal Sándor a count in 1787. Móríc Sándor (1805-1878), the famous gentleman rider, married Princess Leontin Metternich on 8th February 1835. They had two children, but their son died at an early age, and only their daughter, Paulina reached adulthood. Paulina set up the chapel next to the castle, and she buried her family members here. Thus the last and most famous descendant of the Count Sándors is buried here. A marble slab marks the burial ground of Count Móríc Sándor from Szlavnica, his wife and their early deceased son.

Paulina married a family member, Richard Metternich. From then on, the enormous estate including this castle was owned by the Metternich family.

Bicske a következő "hivatalos" kastélytúrai állomás. A vadaskert kerítését jobb oldalról megkerülve útközben találjuk a Tiborc-lovastanyát. Ősszel, mint sok más helyen itt is divat a Hubertus lovaglás.

Bicske Mátya felőli domboldalán lévő présházaknál is "kénytelenek" voltunk megállni, majd a "Mágneses" BÁDER FOGADÓHOZ értünk. "Mágneses" előnevét azért kapta, mert komoly gondot okozott számomra sokáig innen a lovascsapatot továbbvezetni. Mindig itt ragadtunk ebédelni, tele hassal pedig nem tudtam tovább vinni a csapatot Felcsút, vagy Alcsútdoboz felé. A Báder mellett van a FOGADÓ A HÁROM LÓKÖTŐHÖZ, mely lovardával is rendelkezik, és így megfelelő bázisul szolgálhat a lovastúrákhoz.

Bicske ist die folgende „offizielle“ Haltestelle der Schlosstour. Den Zaun des Wildgartens von rechts umgehend finden wir unterwegs den Reitergehöft von Tiborc.

Wir waren gezwungen bei den Pressenhäusern am Hügel von Bicske gegen Mátya eine kurze Pause halten, dann erreichten wir das „magnetische“ Rasthaus Báder. Das Prädikat „magnetisch“ erhielt es davon, dass es immer ernste Sorgen verursachte die Reitergruppe von hier weiter zu lenken. Wir hafteten immer für das Mittagessen, und es war unmöglich die Gruppe „mit vollem Bauch“ Richtung Felcsút oder Alcsútdoboz weiter zu führen. Neben Báder gibt es auch eine Reitschule, so passt es für eine Basis der Reitertouren.

Bicske is the next 'official' stop of the castle tour. If we walk around the encircled game reserve from the right-hand side, we will find the Tiborc Horse Ranch along the way. On the right hillside of Bicske, toward Mátya at the press houses we needed to stop for a while and soon we got to 'Mágneses' Báder Inn. It got its name 'Mágneses' (i. e. magnetic), because it put me to great trouble to guide on our team of riders. We always stuck here for lunch, and we just could not go on toward Felcsút or Alcsútdoboz. Near Báder there is an inn called 'Fogadó a három lóköthöz', which also has a riding hall, so it can be a fitting base for horse riding tours.

BICSKE

Batthyány-kastély

Az első oklevél 1270-es dátummal említi e települést. A Batthyány család, mely 1640 óta birtokolta e területet, jelentős szerepet játszott a magyar történelemben.

A kastély tulajdonosai közül kiemelkedő szerepe volt Gróf Batthyány Kázmérnak, aki mecénásként például Vörösmarty Mihályt is támogatta, az 1848-as szabadság harc ideje alatt pedig a Szemerey-kormány külügyminisztere volt. Távollétében halálra ítélték, és jelképesen kivégezték, vagyonát elkobozták. A kastély sok hányattatás után mégis Batthyány maradt, ugyanis gróf Károlyi Zsuzsanna 1912-ben megvette, és nőül ment gróf Batthyányi Gyulához a híres festőművészhez. (Lásd festményét!)

1928-ban a leromlott állapotú kastélyt a Népjelölti Minisztérium megvásárolta, felújította és leányotthont létesített. A II. pusztítása után újjászülető kastélyba a Budapesti Erzsébet Leányárvaház lakói költöztek. (Lásd a királyné által ajándékozott festményt!) A kastélyban helytörténeti múzeum működik.

Batthyány-Schloß

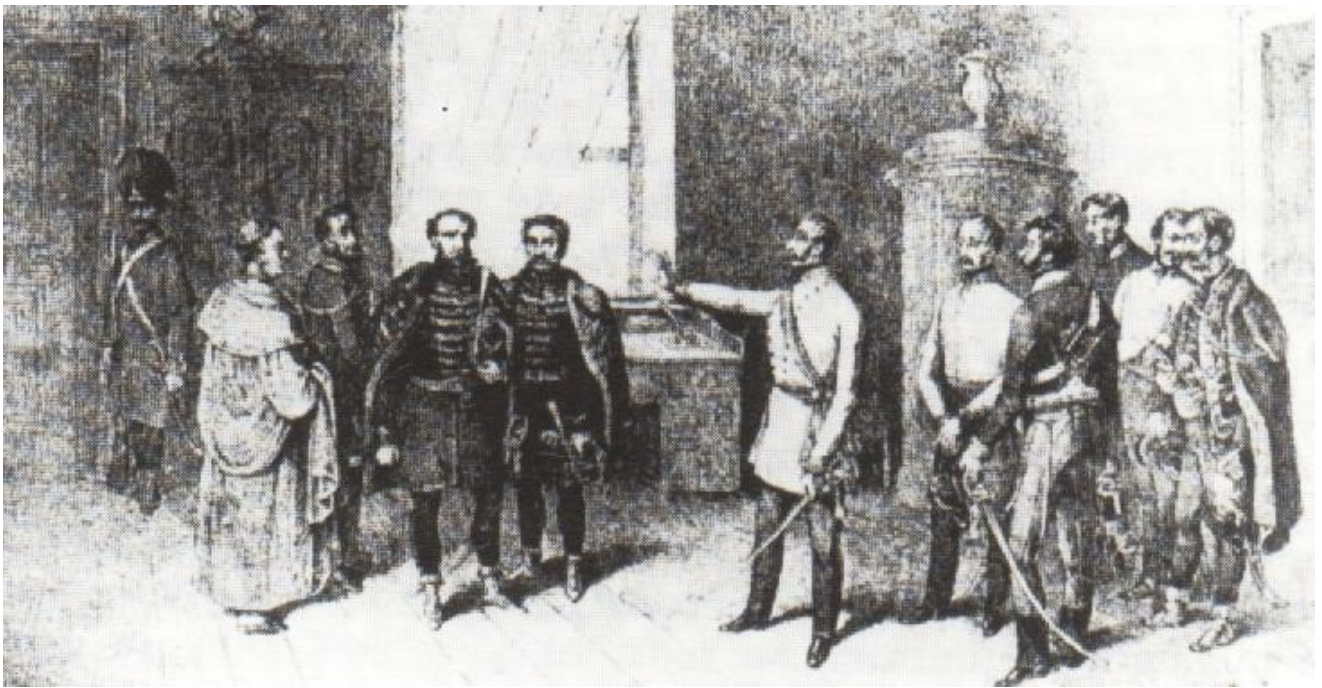
Diese Siedlung wird zuerst in einem Diplom von 1270 erwähnt. Die Familie Batthyány, die diese Gegend seit 1640 besass, spielte eine bedeutende Rolle in der ungarischen Geschichte. Von den Inhabern des Schlosses spielte eine hervorragende Rolle Graf Kázmér Batthyány, der z.B. den berühmten Dichter Mihály Vörösmarty als Gönner unterstützte, und während des Freiheitskrieges 1848 in dem Kabinet Szemerey Aussenminister war. Er wurde in seiner Abwesenheit zum Tode verurteilt, symbolisch hingerichtet, und seine Habschaft konfisziert. Das Schloss blieb nach vielen Unheil doch Besitz der Familie Batthyány, nachdem Gräfin Zsuzsanna Károlyi 1812 es abgekauft hat, und mit dem berühmten Maler Graf Gyula Batthyány verheiratet wurde. (Siehe sein Gemälde.)

1928 hat das Ministerium für Volkswohlfahrt das abgekommene Schloss gekauft, erneuern lassen und darin ein Mädchenheim zustande gebracht. Nach den Verwüstungen des II. Weltkrieges siedelten die Einwohner der Budapester Elisabeth Waisenhauses in das neugeborene Schloss. (Siehe das von der Königin geschenkte Gemälde.) In dem Schloss fungiert ein Museum für regionale Geschichte.

Batthyány Hall

This settlement was first mentioned in a certificate in 1270. The Batthyány family, which owned this territory from 1640 on, played a significant role in Hungarian history. From among the owners of the castle Count Kázmér Batthyány had the most important role, who supported for example Vörösmarty (a famous Hungarian poet) as a patron, and during the Hungarian War of Independence in 1848 was the Foreign Minister of the Szemerey Government. In his absence he was sentenced to death and even executed symbolically. His wealth was confiscated, but after many mishaps the castle remained in the hands of the Batthyány family, as Countess Susan Károlyi bought it in 1912, and married Count Gyula Batthyány, the famous painter (see his painting). In 1928 the debased castle was bought and renovated by the Ministry of Public Welfare, and also a home for girls was established here. After the devastation of the World War II the inhabitants of the Elisabeth Girl Orphanage of Budapest moved to the reconstructed castle (see the painting donated by the Queen). There is a museum of regional history in the castle now.

A kastélynak különleges szerepe volt az 1848-as szabadság harc ideje alatt, amikor gróf Batthyány Lajos házelnök (a szabadságharc első miniszterelnöke) vezetésével országgyűlési békeküldöttség érkezett ide, Windischgrätz tábornok itt székelő parancsnokságára. A "vörös szalonban" került sor a tárgyalásra, eredménytelenül.

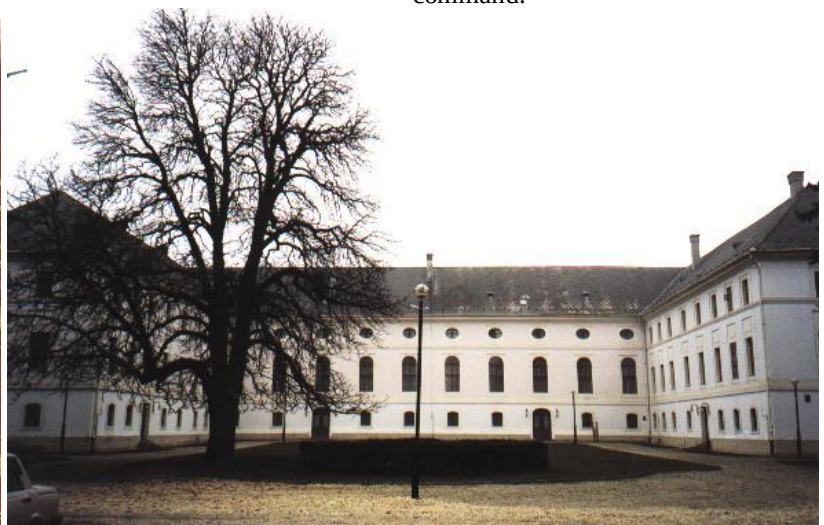
A küldöttséget Windischgrätz tábornok csak gróf Batthyány nélkül, magánemberként fogadta. A tárgyalás ideje alatt az osztrákok bevonultak a fővárosba, és bár elengedte tárgyaló feleit, azonban még aznap elfogták Batthyány grófot Pesten az osztrák tábornok dragonyosai, gróf Károlyi György palotájában. Ezt követően gróf Batthyány Lajos börtönben sínylődött, mígnem Haynau parancsára 1849. okt. 6-án kivégezték.

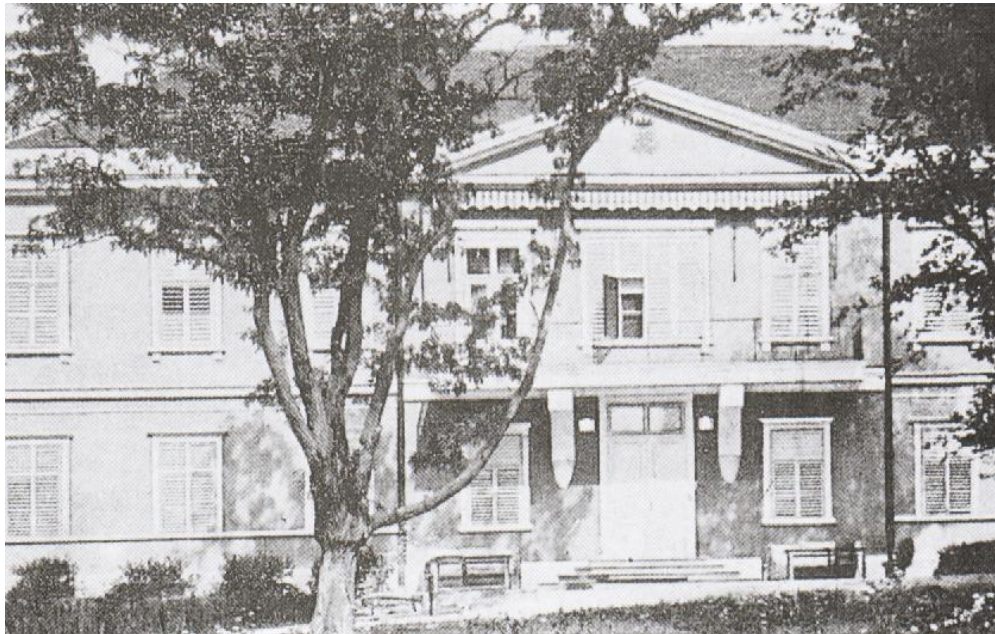
Das Schloss hat eine ausserordentliche Rolle gehabt während des Freiheitskrieges 1848, als eine Friedensdelegation ankam unter der Führung des Grafen Lajos Batthyány, Präsident des Parlaments und erster Premierminister, zu dem hier residierenden General Windischgrätz. Die Verhandlungen fanden in dem „Roten Salon“ statt, aber ohne Erfolg.

Die Delegation wurde von General Windischgrätz nur privat, ohne dem Grafen Batthyány empfangen. Während der Verhandlungen haben die Österreicher die Hauptstadt erobert, und obwohl die Delegation entlassen wurde, noch am selben Tag wurde Graf Batthyány von den Dragonern des österreichischen Generals in Gefangenschaft genommen in dem Palais des Grafen György Károlyi. Danach schmachtete Batthyány in dem Gefängnis bis er am 8. Oktober 1849 laut Haynau's Befehl hingerichtet wurde.

The castle had a unique role during the Hungarian War of Independence in 1848, when under the leadership of Count Louis Batthyány, the Speaker of the House (and also the first Prime Minister during the Hungarian War of Independence) a peace delegation arrived here to the Headquarters of General Windischgrätz, who resided here.

The negotiation went on in 'the Red Parlour', but it turned out to be futile. The delegation was received by General Windischgrätz, but only unofficially, without Count Batthyány. During the negotiations the Austrians marched into the capital, and although the Austrian General let his negotiators go free, his dragoons in the Palace of György Károlyi captured Count Batthyány the same day. Subsequently Count Louis Batthyány suffered in prison until the 6th October 1849, when he was executed at Haynau's command.

Mecénási tevékenységének részeként gróf Batthyány Kázmér támogatta Nagy Károly tudóst. Támogatásával Bicske mellett a "Galagonyás-dombon" több épületből álló létesítmény készült. Ennek része volt Magyarország első csillagvizsgálója és a "Hegyi-kastély", mely egy ideig a csillagászok lakóhelyéül szolgált. Ide épült egy Mauzóleum is. A csillagvizsgáló állaga fokozatosan romlott. Gróf Batthyány Gyula idejében a kastély épületet felújították, és pompásan berendezték "Múzsáothonnak", de a II. világháborúban, és az azt követő időben teljesen elpusztult.

Kertje, a csillagvizsgáló romja, és a mauzóleum ma is látható.

Als Teil seiner Förderungstätigkeit unterstützte Kázmér Batthyány den Wissenschaftler Károly Nagy. Mit seiner Unterstützung wurde ein, aus mehreren Gebäuden bestehendes Objekt auf dem Hügel gebaut, nahe zu Bicske, welches „Galagonyadomb“ (Weissdorn-Hügel) genannt wurde. Da funktionierte die erste Sternwarte Ungarns, und daneben war der Wohnsitz der Astronomen, das „Hegyi Schloss“. Auch ein Mausoleum wurde hier errichtet. Die Substanz der Sternwarte wurde stufenweise schlechter. Während der Zeit von Gyula Batthyány wurde der Bestand des Schlosses erneuert, und prachtvoll für einen „Museum“ eingerichtet. Aber unter und nach dem II. Weltkrieg ist es vollkommen zugrunde gegangen.

Der Garten und die Ruinen der Sternwarte, sowie das Mausoleum können noch immer gesehen werden.

As part of his sponsoring activity, Count Kázmér Batthyány supported the scientist Charles Nagy. With his support, an edifice consisting of several buildings was constructed on the hill called 'Galagonyás-domb' near Bicske. Part of it was the first observatory of Hungary, another part was 'the Hegyi Castle', which served as a residence of astronomers. A mausoleum was also built here. The shape of the observatory began deteriorating gradually. During Count Gyula Batthyány's time the structure of the castle was renovated and furnished pompously as 'the Home for Muses', but under the World War II and even after, it was destroyed completely. It's garden, the ruin of the observatory and the Mausoleum can still be seen.

FELCSÚT

Müller-Bars-Kozma-kastély

Fehérvári keresztesek birtokaként említik először a települést 1358-as dátummal. Eredetileg a kastélyparkban álló U alakú földszintes épület volt, melyet kívül-belül jelentősen átalakítottak. A kert felőli oldalon a kastély magvát a 18. sz. végén, copfstílusú szárnyakkal megtoldották. Ezek végén 3 tengelyes sarokpavilonok épültek. Az Északi szárny végén kápolna volt található, lizériás, törtvonalú párkányos homlokzattal, belső terét 3 csehsüveg-boltozattal, karzattal alakították ki.

Az épület a XIX. sz. végén Müller és Bars családé volt. Tőlük vásárolta meg Kozma Jenő ügyvéd, miután a leányági örökösök hosszú ideig pereskedetek. A II. világháború után Tsz. központként üzemelt, jelenleg ruhaipari üzem használja. Parkja 2 hektáros volt, most ennek egy részén az Alcsúti Futball Klub pályája található. A faluban még két kúria is van.

Müller-Bars-Kozma-Schloß

Die Siedlung wurde erst 1358 als Gut der Kreuzritter von Fehérvár erwähnt. Originell war es ein ebenerdiges Gebäude mit U-Form, welches innen und aussen bedeutend umgebaut wurde.

Der Kern des Schlosses wurde an der Gartenseite Ende des XVIII. Jahrhunderts mit in Zopf- Stil gebauten Flügeln verlängert, deren Enden mit 3 Eckpavillons ergänzt wurden. Ende des Nordflügels war eine Kapelle zu finden, mit fraktionierter Fassade. Der innere Raum wurde mit Gewölben und Galerien gestaltet. Das Schloss kam ins Besitz des Advokaten Kozma, nach dem ersten Weltkrieg, nachdem die Erben der weiblichen Linie lange prozessierten.

Nach dem II. Weltkrieg fungierte es als Zentrum einer Produktionsgenossenschaft. Heutzutage wird es von einem Konfektionsbetrieb benutzt.

In dem Dorf gibt es noch zwei Herrenhäuser.

Müller-Bars-Kozma Hall

This settlement was first mentioned as the estate of the Crusaders of Fehérvár in 1358. The castle was originally a single-storey, U-shaped building in the park, but it was rebuilt completely, outside and inside as well. On the side facing the garden, wings were added to it in 'Copf' style (prevailing mainly in Germany) at the end of the 18th century. At the end of wings corner pavilions with three axes were set up. At the end of the North wing, there was a chapel, with a ledge on the fractionated facade. Three portions of vaults and a gallery formed it's interior.

The castle went to a lawyer called Kozma after the World War I after the inheritors the female line carried on a lawsuit for a long time. After the World War II it became the centre of the Farmer's Agricultural Co-operative, and now the garment trade uses it. There are two more mansions in the village.

Habsburg-kastély

Az Alcsútdoboz hatalmas Habsburg főhercegi kastélytól nem messze, a herceg családjának kedvelt kiránduló helyén épült a Máriavölgyi kis kastély. Szerencsésebbnek bizonyult falubéli társánál, mert mint látható teljes pompájában tündököl most is. Ma exkluzív golfklubként működik, kiváló étteremmel, színvonalas kiszolgálással, mesterien kialakított golfpályákkal.

ALCSÚTDOBOZ MÁRIAVÖLGY

Habsburg-Schloß

Unweit von dem in Alcsútdoboz sich befindenden riesigen Erzherzog-Schloss ist die beliebte Ausflugsstelle der herzoglichen Familie, das kleine Máriavölgy-Schloss. Es bewies sich glücklicher zu sein als das andere in dem Dorf, weil es noch immer in vollem Glanz zu sehen ist. Heute wirkt es als ein exklusiver Golfklub, mit einer vorzüglichen Gaststätte und grossartigen Golfbahnen.

Habsburg Hall

Not far from the huge castle in Alcsútdoboz, on the favourite hiking spot of the family of the Duke of Habsburg, was the small castle of Máriavölgy built. It turned out to be luckier than the similar castle in the village, since apparently it is still in full bloom. Today it is an exquisite golf club, with a nice restaurant, good service and superb golf courses.

99.10.30

Póló

Az Alcsútdoboz melletti Tabajdon van Magyarország egyetlen nemzetközi mérkőzések rendezésére alkalmas „ful size” lovaspóló pályája. A póló igazi csapatjátékot igénylő lovassport. Hatalmas, legalább 230x120 m-es füves pálya kell hozzá. A csodálatos Váli völgy ősgyepe kiválóan alkalmas e célra, az Alcsúti Diana Lovascentrum pedig pólóklubháznak nagyon jól használható.

Amikor a magyarországi lovassportokról beszélnek gyakran kifejejtik a póló játékot, pedig nagy hagyományokkal rendelkező szakág. A játékszabályai a biztonságot szolgálják, a legfontosabb, hogy az a játékos közelítheti meg elsőként a labdát jobb kéz felől ("Right of Way"), amelyik a leginkább a labda haladásának irányában lovagol, az összes többi játékosnak ehhez a lovashoz kell alkalmazkodnia.

Reitpolo

In dem neben Alcsútdoboz liegenden Ortschaft Tabajd befindet sich die einzige „ful size” Reitpolobahn Ungarns, welche zwecks internationalen Wettbewerbe geeignet ist. Reitpolo ist ein wahrhaft Equipen beanspruchender Reitsport. Es gehört eine riesige, wenigstens 230x120 Meter grosse, grasige Bahn dazu. Der Urrasen des wunderbaren Váli-Tales ist für diesen Zweck ausgesprochen geeignet, die Reiterzentrale des Diana Reitklubs in Alcsut ist sehr gut als Polozentrum brauchbar.

Von den ungarischen Reitsporten sprechend wird das Polospiel oft vergessen, obwohl es ein Facharm mit grossen Traditionen ist. Die Regel des Spieles dienen die Sicherheit; sehr bedeutend dabei ist dass derjenige Spieler dem Ball von rechts in die Richtung der Bewegung des Balles reitet und sämtliche übrigen Reiter müssen sich zu ihm richten

Polo

Near Alcsútdoboz in Tabajd is the only “ful size” polo field in Hungary, that we can use for international polo tournament. Equipment and Play outdoors, the game is played on a field is minimum 230 m long and 120 m wide.

The beautiful Váli-valley is very good for the polo. We can use the Diana Horse-center than as a Polo Club.

Near the Tabajd (Budapest) polo field are at Káli-valley, and at Etyek polo field in Hungary

Protective equipment consists of helmets and kneepads, and leg bandages for the horses. The polo rules is protected too the players.

Garibaldi-kastély

A Mária-völgytől földúton csak néhány kilométerre található a Tabajdi Bélápa-major. 1864-re épült ki a jelenlegi formájában e kúria jellegű épület. Több család is birtokolta az 1000 holdas birtokkal körülvett épületet (Varga, Csikós, Gönczi), a II. Világháború vége előtt utolsó tulajdonosa lovag Garibaldi Róbert volt.

Ezt követően mgtsz alumínium öntöde, végül csirke-nevelde lett az épület. A rendszerváltást követően magántulajdonba került, felújították és visszanyerte eredeti funkcióját. A kúria jellegű főépület körül a gazdasági épületek helyén lovascentrum épült ki.

Tabajd központjában, a póló pályához vezető útleágazásnál található, a képen látható, a 2m magas téglafallal szegélyezett valamikori (báró dezséri) Rudnyánszky-kúria. Ennek gazdasági szárnyában bio kecskesajt üzem létesült.

**TABAJD
Garibaldi-Schloß**

Nur einige kilometer vom Mária-Tal entfernt auf Erdwege befindet sich der Bélápa Meierhof von Tabajd. Das Gebäude wurde in seiner jetzigen Form 1864 gebaut. Das von einem 1000 Joch grossen Gut umnommene Gebäude wurde von mehreren Familien (Varga, Csikós, Gönczi) besitzt. Der letzte Inhaber war vor dem Ende des II. Weltkrieges Ritter Róbert Garibaldi.

Danach wurde aus dem Gebäude Aluminium-Giesserei einer Produktionsgemeinschaft, nachher Händelzucht. Nach der Änderung des politischen Systems wurde es Privateigentum, restauriert und gewann seine originelle Funktion wieder. Am Platz der Wirtschaftsgebäude um dem Hauptgebäude wurde ein Reiterzentrum aufgebaut.

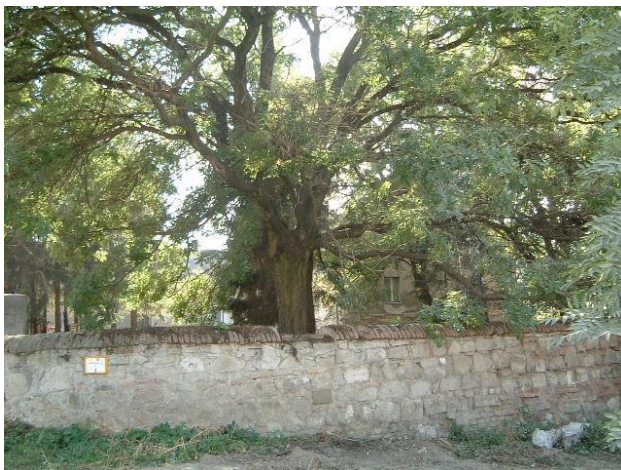
In der Zentrale von Tabajd bei der zum Polobahn führenden Wegkreuzung befindet sich das mit einem 2 Meter hohen Ziegelmauer umgekreustes Herrenhaus das einst der Familie (Baron von Dezsér) Rudnyánszky gehörte. In dem wirtschaftlichen Nebengebäude entstand eine Ziegenkäse Manufactur

Garibaldi-Hall

The Bélápa-farm of Tabajd can be found some kilometer from the Mária-valey. The mansionlike building surruinded by an estate of 1000 acres was owned by several families (Varga, Csikós, Gönczi). The last owner before the end of the second World War was the knighted Robert Garibaldi.

Afterward became the building an aluminium foundry of a cooperative, finally chicken breeder. After changing of the political system it became private property, reconstructed and regained his original function. On the place of the economical buildings surrounding the mansion was constructed a center of mounted men.

In the centrum of Tabajd, nearby the road leading to the polo race can be found the mansion of (Baron Dezsér) Rudnyanszky, surrounded by a 2 meter high brick wall. In its economical wings works a bio goatcheese factory.

Torneo Elephant Polo Trophy realizado en la Ciudad de Jaipur -India- el 4 de Octubre de 1996.

A póló története

A póló feltehetően Közép-Ázsia sztyeppés pusztáin lakó népek lovasjátékából fejlődött ki. Időszámításunk előtti évszázadokban elterjed Perzsiában, majd később Kínában, Japánban és végül Indiában.

Az angol hódítók utóbbi országban sajátították el a sportot, és az 1860-as években már Angliában is játsszák. (1874-re Hurlingham központi helyé válik és szabálykönyvet alkotnak.) 1886-tól az USA-ba, majd Argentínába jut el a sport és itt nemzeti sporttá válik.

Manapság Argentína dicsekedhet a legjobb pólójátékosokkal és az argentin póló-lótenyésztés is a legkiválóbb.

Die Geschichte des Polos

Man kann annehmen, dass das Polo sich aus den Reitspielen der in den Steppen und Einöden lebenden mittelasiatischen Völker entwickelte. In den Jahrhunderten vor unserer Zeitrechnung verbreitete es sich in Persien, dann in China, Japan und endlich in Indien.

Die englischen Eroberer eigneten sich in dem letztgenannten. (Hurlington wurde eine Zentralstelle wo auch ein Regelbuch ausgegeben wurde.) Ab 1886 geriet der Sport in die Vereinigten Staaten von America, dann nach Argentinien und wurde hier Nationalsport.

Heutzutage kann sich Argentina mit den besten Polospieler sich rühmen und auch die Zucht der Poloponis ist hier hervorragend.

History of Polo

The origin of the polo is not definitely known, but authorities generally believe that it was first played in Persia hundreds of years before the Christian era and subsequently spread to other Asian countries, including Tibet, India, China, and Japan. The game was particularly popular in India in the 16th century. Army officers stationed in India originated modern polo in the 1850s. The game was introduced into England in 1869 and into the United States about 1876. Today polo is played throughout the world, including Argentina, the United States, Great Britain, Australia and New Zealand, Mexico, India and Pakistan, and parts of Africa. The cup of the Americas, played between the United States and Argentina since 1928, ranks as the best-known international polo match.

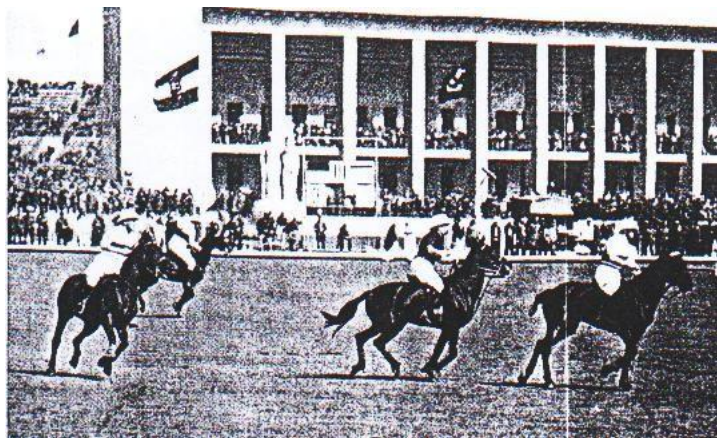
ASCENDING ON THE PLAY
Daniel Buehler and Julio Zarate
Calgary Cup
Calgary Polo Club • Alberta • Canada
©COURTESY DELOUX

SWING BALL
Queen Elizabeth and Brian Farrell
Agony Snow Polo Classic • Colorado • USA
©LARRY BOWEN

En el golpe, no son de los varaleros
que clasificó a Camilla Herrera,
Alejandro Agüero y Gonzalo Van Wieren.

Olympia 1936, Berlin; Hungary - Germany

Magyar olimpiai csapat /

Ungarische olympische Mannschaft / Hungarian team:

ifj. gróf Bethlen István, Dienes-Oehm Tivadar,
Kovács Dezső, Szentpály Imre

Magyarországon gróf Andrássy Géza szervezte meg az első póló csapatot a Millennium évében (1896) és a gróf Széchenyi István által alapított lóversenypályán, a "Pesti gypen" zajlott ez évben az első játék. 1884-től kezdődően működött a Budapesti Polo Club, de hivatalos megalkotására, elsőként 1904-ben került sor.

Az első nemzetközi mérkőzést Bécsben játszották 1900-ban. Az I. Világháború e sportot is tönkretette, de 1927-ben Heinrich Borwin, Mecklenburg hercege segítségével újjászülött ismét a póló. A játékosok képzése mellett, magyar lovak idomítását is megkezdte, és ő alapította a Magyar Polo Clubot. Ezt követően újabb klubok alakultak és e fejlődésnek egyik legszebb eredményeként az 1936-os Berlini Olimpián kitűnően szerepelhetett a magyar válogatott csapat. (Magyarország-Németország, 16:6) A Magyar póló élet újraéledt és megint sikeresen szerepelnek a magyar játékosok a nemzetközi mérkőzéseken is.

In Ungarn hat Graf Géza Andrássy die erste Polomannschaft im Jahre des Millenniums (1896) organisiert und im selben Jahr wurde zuerst auf den vom Graf István Széchenyi gegründeten Reitbahn, dem sog. „Pester Rase“ gespielt. Ab 1884 functionierte der Budapester Polo Klub, aber offiziell wurde er erst 1904 gebildet.

Der erste offizielle Wettbewerb wurde 1900 in Wien gehalten. Der erste Weltkrieg hat auch diesen Sport ruiniert, aber 1927 wurde der Polo mit Hilfe des Heinrich Borwin, Herzog von Mecklenburg neugestaltet. Ausser der Ausbildung der Spieler hat er auch die Dressur der ungarischen Pferde begonnen und hat den Ungarischen Polo Klub gegründet. Nacher sind auch neuere Klubs zustande gekommen und als schönstes Ergebniss dieser Entwicklung hat die ungarische Auswahl Mannschaft an der Olimpiade in Berlin 1936 wunderbaren Sieg erreicht. (Ungarn-Deutschland 16:6).

Das ungarische Pololeben ist neu entstanden und die ungarischen Spieler nehmen mit Erfolg an internationalen Wettbewerben teil.

2003 Ebreichsdorf; Hungary –Austria

Magyar nemzeti válogatott csapat /

Ungarische Auswahl Mannschaft /Hungarian team:

Almásy Antal, Dr. Ivanics György, Mészáros Péter,
Dr. Türk Attila, Wenkheim István

Count Andrássy Géza organised first Hungarian polo team in Hungary at the Millennium Year (1896), and they played the first tournament on the "Pesti gyp", that established by count Széchenyi István.

The Budapest Polo Club functioned from 1884, but it was authoritatively established at 1904, that first Hungarian Polo Club. The first international tournament was played Vienna 1900. The I. World War destroyed the polo sport, but it borned newest with help of Heinrich Borwin, princeps of Mecklenburg. He studied new polo players, and Hungarian horses, and he established the Magyar Polo Club. After this lot of polo club began function. The Hungarian polo team played very well on Olympia of Berlin (1936) (Hungary-Germany, 16:6)

The Hungarian polo life borned newest to, after the Hungarian political changed, and the Hungarian polo team playing well on the international polo tournaments.

'99 10 30

Mint előző képünkön láhattuk, sajnos az Alcsúti kastélyt a II. Világháború után erőszakkal elpusztították, felgyújtották és csak a mellső fala maradt meg, árulkodva arról, hogy milyen gyönyörű lehetett valamikor. Szerencsére a kastélykert és vele együtt sok szép dolog megvan, és most arborétumként látogatható.

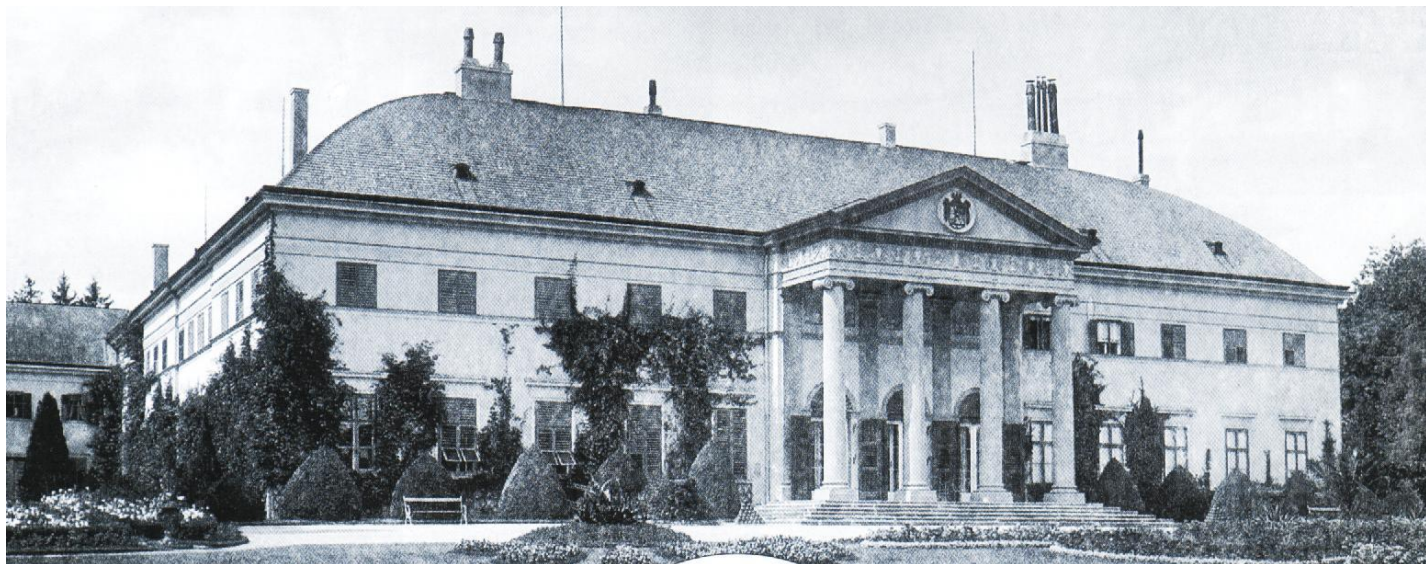
A varázsszép dísztó (Lásd könyv elején!), a kápolna, az üvegház romjai, és a (lovarda részeként működő) lovasistállók ma is láthatók. Kuriózumként medveház, medveveremmel is tartozik a kerthez, a későbbi állatkertek elődeként. Az arborétum olyan gyönyörű, hogy nem véletlenül messze földön híres.

Wie es an den vorigen Bildern sichtbar ist, wurde das Schloss Alcsút im II. Weltkrieg mit Gewalt zertrümmert, in Brand gesetzt, und es blieb nur die vordere Mauer stehen, die aber verraten kann wie wunderschön einst alles war. Zum Glück blieb der Schlossgarten bestehen, und damit viele andere schöne Sachen, und jetzt kann es als Arboretum besucht werden.

Der zauberhaft schöne Teich (siehe am Anfang des Buches), die Kapelle, die Ruinen des Glashauses und die (als Teil der Reitschule wirkende) Pferdeställe sind auch heute zu sehen. Als Kuriositäten gehören zum Garten das Bärenhaus mit Bärengrube, als Vorfahren des Zoos. Das Arboretum ist so wunderschön, dass es kein Zufall ist, dass es in der weiten Welt berühmt ist.

As it could be seen in the previous picture, unfortunately the Castle in Alcsút was brutally destroyed and burnt after the World War II, only its front wall remained, still supposing how beautiful it might have been. Fortunately the garden of the castle and many more beautiful things still remained, and can now be visited as an arboretum.

The wonderful pond of state (see on the cover of the book), the chapel, the ruins of the conservatory and the stables, which are now riding hall can still be seen. A unique house for the bears and a bear pit also belongs to the garden as a prototype of the later zoos. The arboretum is so beautiful that it is famous all over the world.

ALCSÚTDOBOZ

Habsburg főherceg-kastély

A birtokot József nádor csere útján szerezte meg. (Családját láthatjuk az alábbi képen.) Nem véletlen, hogy egyedüli Habsburg, akinek szobra van Magyarországon, mivel jelentős érdemeket szerzett a reformkori Pest fejlesztésben. A nádor kedves szokása volt, hogy családi eseményekkor fákat ültetett el. Aki ellátogat a kastélyhoz, manapság is megcsodálhatja e fákat az arboretumban.

1867-től harmadik fia József Károly Lajos osztrák főherceg, magyar királyi herceg lakott a birtokon. Apja nyomdokán haladva a Habsburg család első olyan tagja volt, aki a magyar nemzethez tartozónak vallotta magát. Cselekedetei is ezt igazolták.

Habsburg Erzherzog-Schloß

Das Gut hat Palatinus József durch Tausch erworben (seine Familie ist unten am Bild sichtbar). Es ist kein Zufall, dass er der einzige Habsburger ist, dem man in Ungarn eine Statue erhöht hat, weil er bedeutende Verdienste in der Entwicklung der Reformzeiten erworben hat. Es war eine lebenswürdige Sitte des Palatins, dass er bei Familienfeier Bäume eingesetzt hat. Wer das Schloss besucht, kann auch heute die Bäume im Arboretum bewundern.

Von 1867 hat sein dritter Sohn, József Károly Lajos, österreichischer Erzherzog, ungarischer königlicher Herzog auf dem Gut gewohnt. In den Spuren seines Vaters schreitend war er der erste Mitglied der Familie Habsburg, der sich für Ungar deklariert hat. Seine Taten haben das bestätigt.

Habsburg arcduke Hall

The highest administrative dignitary of Hungary (nádor) called Joseph, by exchange seized the estate. (His family can be seen in the picture below.) It was no pure chance that he was the only Habsburg, whose statue can be seen in Hungary, as he had much share in the development of Pest during the Reformation. One of his lovely habit's was planting trees on the occasion of family celebrations. One who visit's the castle can still marvel at these trees in the arboretum. From 1867 on, Joseph Charles Louis Archduke, Hungarian Royal Duke lived on the estate. Following his father's example, he was the first member of the Habsburg family who declared himself Hungarian, which is substantiated also by his deeds.

Gróf Esterházy János 1777-ben végképp Csákvárra költözött és az addigi kisebb rezidencia helyett rangjához méltó kastély építésébe kezdett. A család hercegi ágának (eszterházi vagy ismertebb nevén fertődi) barokk kastélya szolgált mintául, a tervező is Fellner Jakab volt, és 1781-re készült el a kastély. Később külön színházat is építettek mellé, mivel a gróf a színművészetért rajongott.

A kastély híres parkjával kiemelkedően törődtek. Az eredetileg téglalap alakú parkot többször bővítették, átépítették, hatalmas területére érdekes építményeket emeltek, ezek némelyike ma is megtekinthető: a Szentháromság emlék, a Gömb napóra, a Műbarlang, a Vadászkapolna (Török építmény) és a Gessner-ház (Holland ház).

Graf János Esterházy zog 1777 endgültig nach Csákvár und begann statt seiner bisherigen Residenz ein standesgemässes Schloss bauen zu lassen. Als Modell diente das Barock-Schloss der herzoglichen Familie in Eszterháza oder mehr bekannt Fertőd. Der Architekt war derselbe, Jakab Fellner, und das Schloss wurde 1786 endgültig aufgebaut. Später wurde daneben ein selbständiges Theater gebaut weil der Graf ein Schwärmer der Theaterkunst war. Mit dem berühmten Park des Schlosses kümmerte man sich sorgfältig.

Den ursprünglich rechteckigen Park hat man öfters vergrößert, umgebaut, und im grossen Gebiet wurden interessante Gebäude erhöht. Ein Teil von ihnen ist auch heute noch sichtbar: das Denkmal der heiligen Dreifaltigkeit, die kugelförmige Sonnenuhr die künstliche Höhle, die Jagdkapelle (türkisches Gebäude) und das Gessner-Haus (holländisches Haus).

In 1777, Count John Esterházy moved to Csákvár permanently, and instead of his small residence, he started to build a castle worthy of his rank. It's model was the Baroque castle of the duke line of the family (Eszterházy or as it is well known, Fertőd), even the architect was the same, James Fellner and by 1781 it was ready. Later a separate theatre was also built next to it, since the Count was an admirer of theatre.

The famous park of the castle was looked after carefully. It's territory, which was originally of rectangle shape, was expanded and reconstructed, interesting buildings were built on the huge territory, some of which can still be seen: the Monument of the

Holy Trinity, the Globe Sundial, the Fake Cave, the Hunter's Chapel (it was a Turkish building) and the Gessner House (Holland House).

Esterházy-kastély

Esterházy János utóda Miklós, Roisin Franciska francia márkinőt vette feleségül. (Nagynénje XVI. Lajos francia király leányának nevelőnője volt.) A felépült kastély "Magos Déva-várához" hasonlatos sorsúnak bizonyult. Elkészültét követően földrengés tette tönkre, mire kijavították újabb földrengés rázta meg a vidéket, és újra építkezhettek. Négy-szer egymás után ismétlődött meg ez, és minden alkalommal az újjáépítés során változtatások történtek, (1804, 1808, 1810, 1814) végül rá sem lehetett ismerni az eredeti épületre, mivel klasszicista stílusúra építették át.

Ezt követően nyugalmasabb évek következtek, mígnem 1925-ben a grófi család Majkra költözött. A II. világháborút e kastély is megsínylette. Felújítását követően egészségügyi intézetnek ad helyet.

CSÁKVÁR Esterházy-Schloß

Der Nachfolger des Grafen János Esterházy, Miklós, hat die französische Marquise Franciska Roisin geheiratet (ihre Tante war die Erzieherin der Tochter des französischen Königs Lajos XVI.). Das Schicksal des aufgebauten Schlosses war ähnlich zu dem sog. „Magas Déva vára“. Nach Beendigung der Bauarbeiten hat es ein Erdbeben ruiniert, und nach seiner Erneuerung schüttelte ein neues Erdbeben die Gegend, und die Bauarbeit konnte wiederholt beginnen. So ging es viermal nacheinander, und bei jedem Neuaufbau hat man Änderungen durchgeführt (1804, 1808, 1810, 1814) bis endlich das ursprüngliche Gebäude nicht mehr zu erkennen war, weil am Ende wurde ein klassizistisches Stil verwendet.

Nachher folgten ruhigere Jahre bis 1925, als die Grafenfamilie nach Majk umzog. Im II. Weltkrieg hat dieses Schloss viel gelitten. Nach Wiederaufbau gab es Raum für ein medizinisches Institut.

Esterházy Hall

The descendant of John Esterházy, Nicholas, married Franciska Roisin Marchioness (her aunt was the governess of the daughter of the French King, Louis XVI). The castle, when ready, turned out to have a fate similar to 'Magos-Déva Castle'. After it had been finished, an earthquake destroyed it, after being renovated yet another earthquake came, and they had to start rebuilding it again. It was repeated four times, and every time alterations were made during the reconstructions (1804, 1808, 1810, 1814) until the original building could not be recognised at all. Moreover it was rebuilt in classicist style.

Then more peaceful times followed and the count's family moved to Majk. This castle was also deteriorated in the World War II. It was renovated, and now it gives place to a medical institute.

A város az egykori római település helyére épült. A török hódoltság idejében kerül a Csákvári birtok az Esterházyak tulajdonába oly módon, hogy a később grófi rangra emelkedett Esterházy Miklós elvette özvegy Thurzó Imrénét, a Csákvárt is magába foglaló Gesztesi uradalom tulajdonosát.

Fia, Esterházy Pál megszerezte a hercegi rangot is, de birtokcsere révén az uradalom öccséhez, Ferenchez, a grófi ág folytatójához került. Ferenc fia, Esterházy Antal (a család hagyományaitól eltérően) a Rákóczi szabadságharc mellé állt, ezért bátyja, ifj. Esterházy Ferenc szerezte meg a birtokot. Minthogy a Gesztesi vár a XVII. sz.-ban lakhatatlanná vált, ezért az uradalom központja Csákvár lett.

Die Stadt wurde an der Stelle der einstigen römischen Siedlung aufgebaut. Das Gut Csákvár geriet während der türkischen Besatzung in den Besitz der Esterházy Familie so, dass der später zum Graf ernannter Miklós Esterházy die Witwe von Imre Thurzó heiratete, die Inhaberin der auch Csákvár in sich enthaltenden Herrschaft Gesztes war. Sein Sohn, Pál Esterházy erwarb den Titel Herzog. Die Herrschaft ging aber durch Tausch zu seinem jüngeren Bruder Ferenc über, der Fortführer des Grafenastes war.

Der Sohn von Ferenc, Antal Esterházy, von der familiären Tradition abweichend, gesellte sich dem Freiheitskampf von Rákóczi. Deswegen hat sein älterer Bruder, Ferenc Esterházy ju. das Gut sich übergeben lassen. Nachdem die Burg von Gesztes im XVII. Jahrhundert unbewohnbar geworden ist, wurde Csákvár der Hauptsitz der Herrschaft.

The town was built on the spot of the once Roman settlement. Under the Turkish rule, the estate of Csákvár became the property of the Esterházy family, when Nicholas Esterházy, who later became a count, married the widow of Imre Thurzó, the owner of the Gesztesi estate, which included Csákvár.

His son, Paul Esterházy even became duke, by exchanging lands; the estate went to his younger brother, Francis, who was of the count line. The son of Francis, Antal Esterházy, left the family to support the War of Independence led by Rákóczi (it was an unprecedented event in the family) thus his elder brother, Jr. Francis Esterházy got the land. As the Castle of Gesztes became uninhabitable in the 17th century, the centre of the estate became Csákvár.

A szép kastély mellett Bodajk igazi nevezetessége, a rómaiak óta használt melegvizű gyógyvíz. Gyógyulni vágyó zarándokok sokasága kereste fel e helyet, és Szt. Istvántól kezdődően királyi látogatói is voltak a forrásoknak. A hévízforrások által táplált tó köré fürdő, egy másik gyógyvizű forrás mellé kápolna épült. Ez utóbbi a török időkben rituális fürdőként szolgált. A falu újratelepülését követően templom és szerzetes ház is települt mellé.

A II. világháborút követően bányászati tevékenység indult meg a falu környékén, és "megfűrták" a források földalatti járatait, ennek következtében elapadtak a források. Azóta a gyógyvíz a bányajáratokban vész el. Manapság csak a fürdőtó használható, az is csak Pünkösdtől őszig, ezen időszak alatt ugyanis (egy fűrt kútból) feltöltik vízzel, az egyébként csak dagonyázásra alkalmas iszapkürtő körüli medencét.

Ausser dem schönen Schloss ist die richtige Sehenswürdigkeit von Bodajk das seit den Römerzeiten benützte warme Heilwasser. Genesung suchende Pilgner strömten dorthin, und beginnend mit Szent István wurden die Quellen auch von Königen besucht. Um den von Heilquellen ernährten Teich wurde ein Bad gebaut, neben einer anderen Quelle eine Kapelle. Diese diente in den türkischen Zeiten als rituelle Badeanstalt. Nach der erneuerten Ansiedlung des Dorfes wurde eine Kirche und ein Mönchenkloster gebaut.

Nach dem II. Weltkrieg begann ein Bergbau zu arbeiten in der Umgebung des Dorfes, und die unterirdischen Gänge der Quellen wurden „angebohrt“. Dessen Konsequenz war die Austrocknung der Quellen. Seitdem geht das Heilwasser in den Gängen des Bauwerks verloren. Heutzutage ist nur der Badeteich benützbar, dieser auch nur von Pfingsten bis Herbst, während dieser Periode wird nämlich das nur als Schlammbad benützbare Becken (aus gebohrten Brunnen) mit Wasser aufgefüllt.

In addition to the beautiful castle, Bodajk is really famous for its warm thermal water, which has been used since the Romans. Plenty of pilgrims, eager to be cured, visited this place, and had royal visitors as well beginning with Stephen I. Next to the pond of state, a bath, and next to another thermal water spring, even a chapel was built. The latter one served as a ritual bath during the Turkish rule. Following the resettling of the village, a church and a monastery were also built nearby. After the World War II, mining started in the vicinity of the village, the underground tunnels of the springs were drilled, and therefore the springs ran dry. Since then, thermal water has been lost in the tunnels of the mines. Nowadays only the 'swimming lake' can be used, and only from Whit'sun to autumn, as during this time the basin, next to the silty land, which is only fitting for wallowing, is filled with water from a drilled well.

BODAJK

Hochburg-Lamberg-kastély

Bodajk régóta lakott település, ezt a kő-, bronz-, és vaskori emlékek bizonyítják. A Rómaiak és az avarok után is gazdag leletmaradványok maradtak fenn. A honfoglalástól Árpád nemzetsége birtokolta 1138-ig. Ezt követően legtovább a Fehérvári Keresztes Vitézek birtokolták, a Rozgonyi családnak bérbe adva.

A törökök kiűzését követően 1691-ben, Bodajkot (a csókakői-móri uradalom részeként) Hochburg (Haas) János báró szerezte meg adományként. 1752-ben az uradalmat szétosztották és Bodajkot (szinte hagyományosan) leányok örökölték, így házasság révén juthatott a Berényi, a Zichy, a Bethlen, majd a Miske család birtokába.

1839-ben épült a kastély, egy korábbi XVII. sz.-i épület felhasználásával. Az épület körül ma is hatalmas park található fakülönlegességekkel.

WUDEK

Hochburg-Lamberg-Schloß

Bodajk ist eine langher bewohnte Siedlung, was durch die aus den Stein-, Bronze- und Eisenzeiten gebliebenen Andenken bewiesen werden kann. Es blieben auch reichlich Befunde von den Römern und den Awaren. Nach der Landnahme gehörte das Gebiet bis 1138 dem Stamm von Árpád. Nachfolgend beherrschten lange die Kreuzritter von Fehérvár den Besitz, die es der Familie Rozgonyi vermieteten.

Nach Vertreibung der Türken, 1691 erwarb Bodajk (als Teil der Herrschaft Csókakő-Mór) Baron János Hochburg (Hass) als Donation. 1752 wurde die Herrschaft zerteilt, und Bodajk haben (fast traditionell) die Mädchen geerbt. So kamen durch Heirat Berényi, Zichy, Bethlen und Miske in den Besitz.

1839 wurde das Schloss mit Verwendung eines alten Gebäudes aus dem XVII. Jahrhundert aufgebaut. Das Gebäude ist auch heute mit einem riesigen Park umnommen, wo Baumspezialitäten sich befinden.

BODAJK

Hochburg-Lamberg Hall

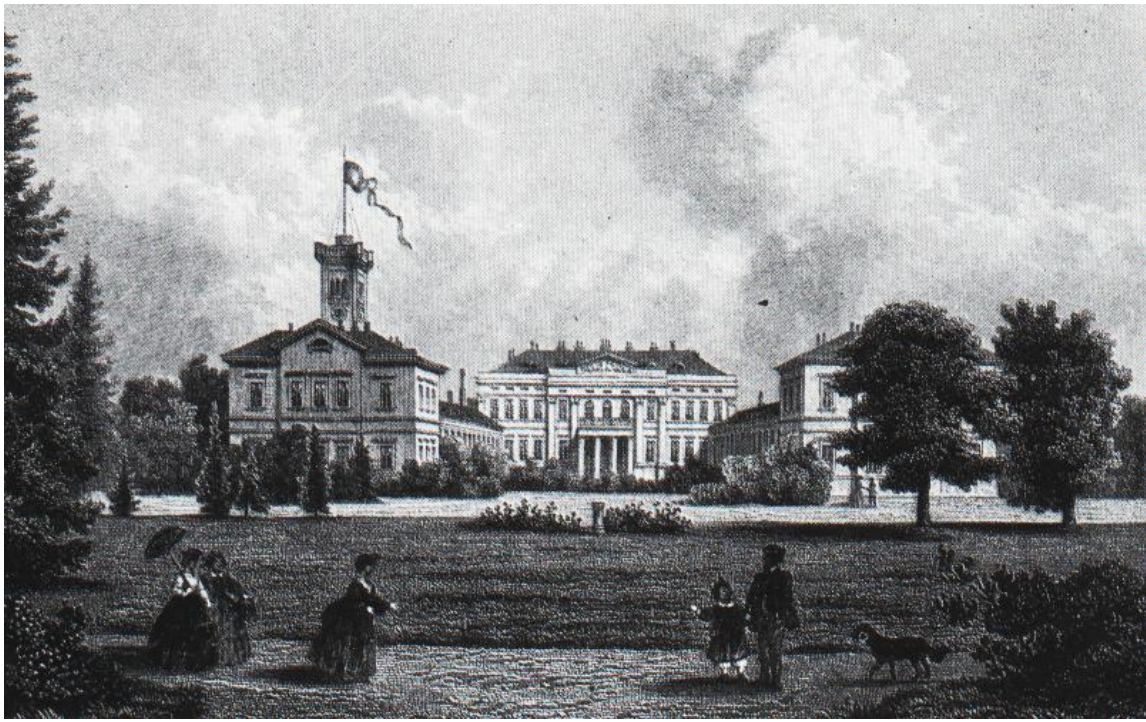
Bodajk is an old established settlement, as the artefacts from the Stone-, Bronze- and Iron Age demonstrate it. Many archaeological finds of the Romans and the Avars remained intact. From the Hungarian Conquest of Hungary (896) to 1138, the kindred of Árpád. owned Thereafter the Crusaders of Fehérvár owned it for the longest period of time, who left it to the Rozgonyi family.

After driving out the Turkish in 1691, Bodajk was obtained as part of the domain in Csókakő-Mór Baron John Hochburg (Hass) as a bounty. In 1752, the estate was distributed and women, thus the Berényi, Zichy, the Bethlen, (almost traditionally) inherited Bodajk and later the Miske families could come into possession of this land. In 1839, a castle was built, utilising a former building from the 17th century. Around the building, an enormous park with unique trees can be found.

A község szélén, enyhe emelkedésen, épült az U alakú klasszicista stílusú kastély 1844-45-ben, a régi úrilak felhasználásával Heinrich Koch tervei szerint, Ybl Miklós közreműködésével. Hatalmas 40 hektáros park veszi körbe, díszítőval.

A hányatott sorsú kastély léte, felújítását követően, megoldódni látszik. Európai Kulturális Találkozó Központja kezd meg benne működését a Károlyi József Alapítvány segítségével.

Am Rand der Gemeinde, auf einem milden Aufstieg wurde 1844-45 ein U-förmiges, in klassizistischem Stil gebautes Schloss entstanden, mit Verwendung des alten Herrenhauses laut Entwurf von Heinrich Koch, unter Mitarbeit von Miklós Ybl. Ringsherum steht ein Park von 40 Ha Ausdehnung mit einem Zier-
teich.

Das ruhelose Dasein des Schlosses schien nach der Erneuerung sich lösen. Es beginnt darin die Arbeit eines Zentrums des Europäischen Kulturellen Treffens, unterstützt von der József Károlyi Stiftung.

At the edge of the village, on a slight slope, in 1844-45 there was a castle built in classicist style, with U-shape, utilising the former cottage, according to the plans of Heinrich Koch, with the Cupertino of Nicholas Ybl (one of the greatest Hungarian architect). It is surrounded by a huge park of 40 hectares (approx. 98 acres) with a pond of state.

The existence of the castle, with all life's ups and downs seems to be working out. The Centre of European Cultural Meeting will start working here with the help of the Joseph Károlyi Foundation.

Károlyi-kastély

FEHÉRVÁRCSURGÓ
Károlyi-Schloß

Károlyi Hall

A terület régóta lakottnak számított. A Kisvárhegyen kora vaskori (Hallstatt) földvár jelzi ezt. Először 1227-ban említik a falut az írásos emlékek, 1333-ban már önálló plébániája volt. A 15 éves háborúban elpusztult a település, de a XVII. sz.-ban újra benépesül református magyar lakossággal.

A XVIII. sz.-ban a Hochburg-családé, 1834-től gróf Károlyi György ill. utódai a birtokosok.

Das Gebiet zählt schon lange bewohnt zu sein. Das beweist eine Erdburg am Kisvárhegy aus der frühen Eisenzeit (Hallstatt). Das Dorf wird zuerst 1227 in schriftlichen Dokumenten erwähnt, und 1333 hat es schon ein selbständiges Pfarrhaus. Während des 15-jährigen krieges geht die Siedlung zugrunde, aber im XVII. Jahrhundert wird es erneut durch reformierte ungarische Bevölkerung besiedelt.

Im XVIII. Jahrhundert gehört es der Familie Hochburg, ab 1834 sind die Besitzer Graf György Károlyi und Nachfolger.

It's territory was established a long time ago. The remains of the earthworks (Hallstatt) from the early Iron Age manifest it. The village was first mentioned in written sources in the 1227, and in 1333 it already had an independent vicarage. In the Fifteen Years War, the settlement was destroyed, but in the 17th century Hungarian Calvinists inhabited it.

In the 18th century it belonged to the Hochburg family, from 1834 on, the descendants of Count George Károlyi were the owners of this land.

Az Iszkaszentgyörgyi kastély együttes fokozatosan bővült és emiatt attól függően merről nézzük, más-más kastélynak látszik. Kuriózumnak számít a hengeres torony, két oldalról felfutó rokokó lépcsősorral. Az épületeket festő park veszi körbe növényritkaságokkal.

Az állami tulajdonban lévő kastély kívülről megtekinthető, előzetes engedély birtokában a belső része is látogatható.

Die Schlossgruppe von Iszkaszentgyörgy wurde stufenweise vergrößert, und deswegen je nach dem, von welcher Richtung es betrachtet wird, scheinen verschiedene Schlösser zu sein. Als Kuriosität zu beurteilen ist der zylindrische Turm mit zweiseitigem rokokó Treppenhaus. Das Gebäude ist von einem malerischen Park umnommen mit Pflanzenraritäten.

Das Schloss ist Staatseigentum, kann von aussen betrachtet werden, aber innen nur mit vorhergehender Erlaubnis.

The Castle of Iszkaszentgyörgy expanded gradually, that is why if we look at it from different sides, it seems to be a different castle. The cylinder-like tower, with a rococo-style staircase running up on the two sides of the tower, is considered to be a rarity. The buildings are encompassed with a picturesque park with unique plants.

The outside of the castle, which is now owned by the state, can be seen without a permit, but the inside can only be visited with a preliminary permit.

ISZKASZENTGYÖRGY

Amadé-Bajzáth-Pappenheim-kastély

1396-os keltezésű az első adat a faluról. A kastély ősi birtokosai is hasonló gondokkal küzdöttek, mint az Árpád házi nemzetség. A Szentgyörgyi családnak XVI. sz.-tól nem lévén férfi örököse, ezért a kastélyt leányágagon több család is örökölte, mígnem a Marcaltői család is kihalt 1648-ban.

Ezt követően a birtok az Amadé családdé lett. Az ő nevükhöz kötődik a ma is látható kastély magjának a megépítése.

1800-ban vétel útján került a kastély a Bajzáth családhoz és ők tovább bővítették az épületet, mígnem megint leányági házasság révén a Pappenheim család birtokába került. Ők folytatták a hagyományt és bővítették a kastélyt, valamint a kert megnagyobbítására is sor került.

Amadé-Bajzáth-Pappenheim-Schloß

Die ersten Daten von dem Dorf stammen aus 1396. Die einstigen Besitzer des Schlosses hatten ähnliche Sorgen wie der Stamm von Árpád. Nachdem die Familie Szentgyörgy vom XVI. Jahrhundert keine männliche Erben mehr hatte, wurde das Schloss von mehreren Familien der weiblichen Seite geerbt, bis endlich 1648 die Familie Marcaltő auch ausgestorben ist. Nachher gehört das Gut der Familie Amadé. Zu ihrem Namen gesellt sich der Aufbau des Kerns des auch heute sichtbaren Schlosses.

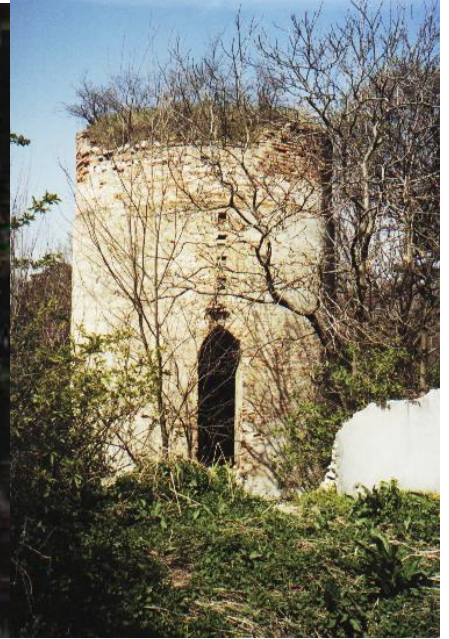
1800 hat das Schloss die Familie Bajzáth gekauft, und das Gebäude weiter vergrößert, bis endlich erneut durch Heirat die Familie Pappenheim es erworben hat. Sie setzten die Tradition fort, und haben das Schloss zusammen mit dem Garten vergrößern lassen.

Amadé-Bajzáth-Pappenheim Hall

The first entry of the village is from 1396. The ancient owners of the castle had problems similar to that of the kindred of Árpád. Since the Szentgyörgy family did not have a male inheritor, from the 16th century on, several families inherited the castle on the female line, until also the Marcaltő family died out in 1648. Subsequently the estate went to the Amadé family. They built the core of the castle, which can still be seen.

In 1800 the Bajzáth family bought the building and they expanded it, until finally it went to Pappenheim family by female line marriage. They followed the tradition of expanding the castle, and they even had the garden enlarged.

Figyelemreméltó volt számomra az Iszkaszentgyörgyi-kastély lófejjel díszített kapubejárata. Ilyet máshol csak a lovasistállókhöz alkalmaztak. Nyilvánvaló, hogy az épület gazdája nagyon szerette a lovakat, ha a kastély bejáratát kapujáratára helyezte e díszet.

Iszkaszentgyörgyről a kastélytúra útvonala Csőrra vezet tovább.

Útközben a Veszprémi út mellett szép lovarda és a Pajor-fogadó áll rendelkezésünkre.

Es war für mich der Aufmerksamkeit würdig der mit Pferdekopf gezierter Toreingang des Schlosses Iszkaszentgyörgy zu besichtigen. So etwas wurde sonst nur an Pferdeställen verwendet. Es ist offensichtlich, dass der Inhaber des Gebäudes die Pferde sehr mag, wenn er auf dem Eingang des Schlosses diese Zierde angebracht hat.

Von Iszkaszentgyörgy führt der Weg der Schlosstour nach Csőr.

Unterwegs neben dem Weg nach Veszprém befindet sich eine schöne Reitschule sogar mit einer Gaststätte „Pajor-fogadó“ genannt.

I thought the castle's gateway, decorated with the head of a horse, remarkable. Such decorations were only used at stables. Obviously, the owner of the building must have liked horses a lot, if he placed this ornament on the gateway.

From Iszkaszentgyörgy, the itinerary of our castle tour goes on towards Csőr.

Along the way, near Veszprém, there is a riding hall and an inn called Pajor-Fogadó.

CSÓR

Szögyén-Marich-Somsich-kastély

A nemesi telkekről 1256-os dátummal írnak először. A falu középkori nagybirtokosa a Csóri Nagy család volt.

A XVII. sz.-tól a Necséry, majd a Fejérváry, a Porkoláb, a Szögyén-Marich, a Madocsányi, a Nedeczky, a Somsich, és a Pappenheim családok birtokolták.

A Szögyén-Marich család épített először a XVIII. sz. végén kastélyt, melyet emeletráépítéssel megújított a Somsich család. Jelenleg polgármesteri hivatalként, és óvodaként működik. A Nedeczky család a XIX. sz. végén új neobarokk kastélyt épített az országút mellett.

(A következő "hivatalos" állomás Várpalota, lovakkal azonban érdekesebb kihagyni e várost, és a sárréten átvezető betonút mellett továbbmenni Nádasladányra.)

Szögyén-Marich-Somsich-Schloß

Von Grundstücken der Adeligen wurde zuerst mit Datum 1256 geschrieben. Der mittelalterlicher Grossgrundbesitzer des Dorfes war die Csóri-Nagy Familie.

Vom XVII. Jahrhundert waren Besitzer die Mecséry, Fejérváry, Szögyén-Marich, Madocsányi, Nedeczky, Somsich und Pappenheim Familien.

Die Familie Szögyén-Marich liess zuerst Ende des XVIII. Jahrhunderts ein Schloss bauen, welches von der Familie Somsich aufgestockt wurde. Zur Zeit funktioniert es als Bürgermeister Amt und Kindergarten. Die Familie Nedeczky hat Ende des XIX. Jahrhunderts neben der Landstrasse ein neues neobarock Schloss bauen lassen. (Die nächste „offizielle“ Haltestelle ist Várpalota.

Es lohnt sich aber mit Pferden die Stadt zu vermeiden, und neben dem Betonweg der durch die Kotwiese führt, nach Nádasladány weiter gehen.)

Szögyén-Marich-Somsich Hall

The land of the nobles was first mentioned in 1256. The landowner of the village in the Middle Ages was the Csóri-Nagy family.

From the 17th century it was owned by the Necséry, Fejérváry, Porkoláb, Szögyén-Marich, the Madocsányi, the Nedeczky, the Somsich and the Pappenheim families.

The Szögyén-Marich family was the first to build a castle here at the end of the 18th century, which was renovated by the Somsich family, by building one more storey on it. Presently, it is the Mayor Office and a kindergarten. The Nedeczky family had a neo-Baroque castle built along the road. Our next 'official' stop is Várpalota, but if you ride a horse, it is better to avoid this town, and ride on to Nádasladány on the concrete road through the moor.

Zichy-Waldstein-kastély

Helyesebb volna Erdődy-kastélynak hívni, mivel Zichy II. Imre gróf mindent megtett, hogy neje, gróf Erdődy Terézia ne építse meg e kastélyt. A megyei főbíró 1722-ben a férj utasítására meg is tiltotta az építkezést, de az asszony erélyesebb volt annál, hogy a megye uraitól, vagy akár a régi várban székelő másik Zichy családtól hagyta volna magát befolyásolni és felépítette a kastélyt, mely Várpalota legszebb műemléke lett. Az idős, hatvan év feletti férj a másik Zichy családdal való konfliktustól tartva ellenezte az építkezést.

Waldstein János Széchenyi István egyik legmeghittebb barátja volt, Zichy Teréziával kötött házassága révén került az épület a birtokába. A kastély mai formáját neki köszönheti, mert az 1860-as tűzvész után, 1863-ban újjáépítette.

Zichy-Waldstein-Schloß

Es sollte richtiger Endrődy-Schloss genannt werden, weil Graf Imre Zichy II. alles getan hat um seine Gattin Gräfin Terézia Erdődy im Bau zu verhindern. Der oberste Richter des Komitates hat 1722 laut Anweisung des Ehemannes die Bauarbeit verboten, die Dame war aber zu energisch um sich von den Herrschaften des Komitates oder sogar in der alten Burg residierenden anderen Zichy Familie sich beeinflussen zu lassen, und hat das Schloss aufbauen lassen, welches das schönste Kunstdenkmal von Várpalota wurde. Der alternde, über 60 Jahre alter Ehemann, ein Konflikt mit der anderen Zichy Familie befürchtend war gegen den Bau.

János Waldstein war einer der vertraulichsten Freunde von István Széchenyi, und kam in den Besitz des Gebäudes durch seine Ehe mit Terézia Zichy. Das Schloss kann seine heutige Form ihm zu danken, weil er nach dem Feuerbrand von 1860 das Schloss in 1863 neubauen liess.

Zichy-Waldstein Hall

Actually, it should be called Erdődy-Castle, because Count Imre Zichy II did everything he could, so that his wife Countess Theresa would not have it built. The chief justice of the county forbade the building of the castle in 1722 at the husband's command, but the woman was determined enough not to let herself be influenced by either the lords of the county, or by the other Zichy family, residing in the old castle, and had the castle built, which became the most beautiful monument of Várpalota. Her husband, who was over 60, trying to avoid conflict with the other Zichy family, was against building the castle.

John Waldstein, who was one of the closest friends of Stephen Széchenyi, came into possession of this building by marrying Theresa Zichy. The present shape of the castle is his merit, as in 1863, he had it rebuilt after the great fire in 1860.

VÁRPALOTA

Thury-várkastély

Thury-Burgkastell

Thury Castle

Nagy Lajostól kapták meg e területet Tóth Lőrinc mester fiai, és ők építették fel a várat 1439-1445 között, a meglévő palota átépítésével. Ezt követően átvette a szomszédos Bátorkőztől stratégiai szerepét. (Mai neve ennek Pusztapalota és kb. 5 km-re van a várostól.) 1524-ben Újlaki Lőrinc halálával a család kihalt, és az ezt követő kétszáz év alatt több mint 20 új tulajdonosa volt a várnak. (A török-magyar párharcban tízszer cserélt gazdát.)

A várkastély legdicsőösebb időszaka 1556-ban volt. Ekkor a Thury György vezette védők sikeresen ellenálltak ("érdemeiért" selyemzsinórt kapott) Arszlán budai pasa seregének, és a megérkező felmentő sereg a Dunántúl jelentős részét is felszabadította.

E zavaros időszakot nyugodtabb követi a Zichy grófok birtoklásakor. A vár mellett ekkor épül fel a szomszédos dombon egy kis kastély. Zichy Paulina halálával újra mozgalmasabb időszak köszönt be, amely már a terület életében is hatalmas változást okoz. Az új tulajdonosok a környékbeli szénbányászatban érdekeltek. A várkastély jelenleg is bányászati, és vegyészeti múzeumként működik.

Das Gebiet erhielten die Söhne des Meisters Lőrinc Tóth als Donation des Königs Nagy Lajos, und sie haben die Burg zwischen 1439 und 1445 aufgebaut, mit Verwendung des bestehenden alten Palastes. Nachfolgend übernahm es die strategische Rolle der Nachbarburg Bátorkő (heutiger Name: Pusztapalast), und liegt ung. 5 km von der Stadt. 1524 ist die Familie mit dem Tod von Lőrinc Újlaki ausgestorben. Während der folgenden 200 Jahre hatte die Burg mehr als 20 Eigentümer. (Während des türkisch-ungarischen Krieges tauschte sich zehnmal die Herrschaft).

Die ruhmvollste Periode des Schlosses war 1556. Die Verteidiger unter Führung von György Thury widerstanden erfolgreich der Armee des (wegen seinen „Verdienste“ eine Seidenschnur erhaltenden) Paschas Arszlan von Buda, und die rechtzeitig angekommenen Ersatztruppen haben sogar ein bedeutendes Teil von Transdanubien befreit.

Während der Herrschaft des Grafen Zichy folgte eine ruhigere Periode nach den unruhigen Zeiten. In dieser Zeit wird an dem der Burg benachbarten Hügel ein kleines Schloss gebaut. Nach dem Tod von Paulina Zichy kam wieder eine bewegungsvollere Periode, die auch im Leben des Gebietes bedeutende Änderungen verursachte. Die neuen Besitzer sind in der benachbarten Kohlenbergbau interessiert. Zur Zeit fungiert in dem Bergschloss ein Museum für Bergbau und Chemie.

The sons of Lőrinc Tóth, who was a master craftsman, got this territory from Louis the Great of Hungary, and they had the castle constructed between 1439 and 1445, by reconstructing the former palace. Hereupon, it assumed the role of strategic importance from the neighbouring Bátorkő. (It's present name is Pusztapalota, and is approximately five kilometres away from the city.) In 1524, when Lőrinc Újlaki died, the family died out, and during the subsequent 200 years, the castle had more than 20 owners. (During the Turkish-Hungarian Wars, it changed hands ten times.)

The most glorious year of the castle was in 1556. Then the protectors of the castle, under the leadership of George Thury successfully withstood the attack of the regiment of Pasha Arszlan of Buda (who got a gold braid for his 'merit's', which meant that he was expected to hang himself for his failure). The relief troops arrived, and liberated most of the Transdanubia.

A quieter one, under the domain of the Count Zichys followed this confused period. On the neighbouring hill, next to the castle, a new castle was set up at this time. With the death of Paulina Zichy, a stirring period of time began again, which caused a great change in the life of the territory. The new owners were involved in the coal mining of the nearby territories. The castle today is a mining and chemical museum.

Nádasy-kastély

A középkorban a Ladányi család birtokolta e területet. A birtokot a kastéllyal együtt 1851-ben szerezte meg a Nádasy család. A XIX. sz. végén gróf Nádasy Ferenc a XVIII. sz.-i Schmiedegg-kastély felhasználásával kibővítette, könyvtárát, festmény- és agancsgyűjteményét, valamint a családi ősgalériát (ősök csarnoka) helyezte el benne. A kastély körül tájképi jellegű park kialakítására is sor került.

A Sárrétnek nevezett területen lévő mocsarakat csatornák segítségével le kellett csapolni, hogy földművelésre alkalmassá váljon a föld. Manapság is nehéz túrázni a Sárrét északi és déli része között, mert mindenhol mocsaras területbe, vagy csatornába ütközünk.

NÁDASDLADÁNY

Nádasy-Schloß

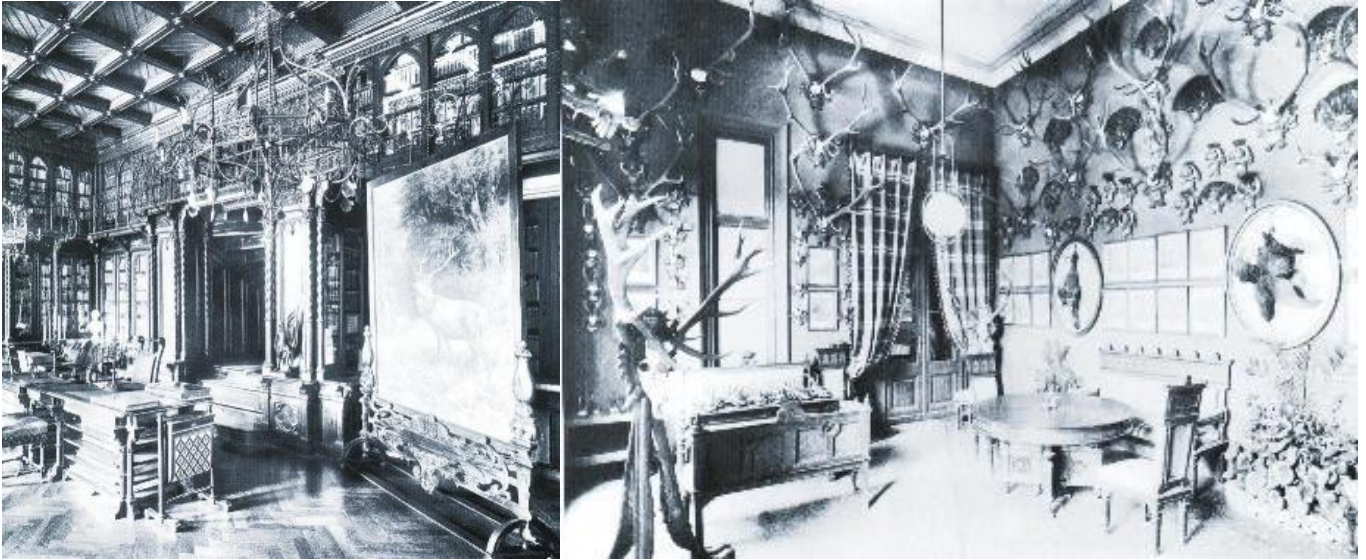
Im Mittelalter besass die Familie Ladányi dieses Gebiet. 1851 erwarb die Familie Nádasy das Gut, zusammen mit dem Schloss. Ende des XIX. Jahrhunderts hat Graf Ferenc Nádasy es mit Verwendung des Schmiedegg-Schlusses aus dem XVIII. Jahrhundert bedeutend vergrößert, und unterbrach darin seine Bibliothek, Bilder- und Geweihsammlung, sowie die Ahnen-Galerie der Familie (Halle der Ahnen). Um das Schloss wurde ein Landschaft bildender Park gestaltet.

Die Sümpfe des Gebietes genannt „Sárrét“ (=Kotwiese) musste durch Kanalisierung entwässert werden um den Boden für Landwirtschaft brauchbar zu machen. Es ist auch heute schwierig zwischen dem nördlichen und südlichen Teil der Sárrét zu reiten, weil man überall in Morasten oder Kanäle stossen kann.

Nádasy Hall

In the Middle Ages, the Ladányi family owned this territory. They gained this territory and the castle in 1851. At the end of the 19th century, Count Francis Nádasy expanded it by utilising the 18th century Schmiedegg-Castle, for example by shifting it's library, it's collection of paintings and antlers and also the ancestral-gallery of the family (the hall of ancestors) in it. Around the castle, a scenic park was made. The marshes of the territory called the Moors (Sárrét), had to be drained by using canals, so that the soil would be suitable for agricultural activities. Hiking is still difficult between the Northern and Southern part of the Moors (Sárrét), because we run into marshy lands and canals.

A régi képek jól érzékeltetik, hogy egy kastély igazán az eredeti bútorokkal és egyéb berendezésekkel, tárgyakkal együtt ad korhű képet. A Nádasdy-kastély kuriózuma, hogy megmaradtak az eredeti faburkolatok, és egyéb tárgyak (melyeket nem tudtak "elmozdítani") így például a képen látható könyvtár, és az ősök terme, (képeivel és a csodálatos kandallóval) és a restaurálás után megtekinthető. A saroktorony tetején a harangjátékra alkalmas harangok is megtalálhatók még.

Die alten Gemälde veranschaulichen, dass ein Schloss in der Wahrheit nur mit den originalen Möbeln und einstigen Einrichtungsteilen und -Gegenständen zusammen ein zeitmässiges Bild bietet. Kuriosität des Schlosses Nádasdy ist, dass die originale Holzeinbauten und andere Gegenstände, (die nicht entfernt werden konnten) geblieben sind, so z.B. die an dem Bild sichtbare Bibliothek und Halle der Ahnen (mit Bildern und wunderbarem Kamin) und nach der Restauration noch zu besichtigen sind. Am Dach des Eckturmes sind die für ein Glockenspiel verwendbaren Glocken zu finden.

The old paintings demonstrate that a castle can only give an exact representation of an epoch with its original furniture and objects. The unique in the Nádasdy Castle is, that its wainscoting and other objects (which could not be 'removed') for example the library in the picture and the Hall of Ancestors (with its paintings and fireplaces) remained, and can be seen after the renovation. On the top of the corner tower, bells suitable for carillons can still be found.

BALATONKENESE ÉS SÁNDORKAPUSZTA (FÜLE)

Nádasdladánytól nem messze két lovasklub is kiváló bázisul szolgál kirándulásokhoz.

Nyugati irányban található a Balatonkenesén a Soóshegyi lovarda, mely a lovassporton kívül a balatoni fürdőzés lehetőségét is kínálja.

Délre, Füle falu mellett található Sándorkapuszta, amely a falusi vendéglátás romantikájával biztosítja a teljes panziós ellátást, lovardája pedig a lovastúrizmust szolgálja. Kiváló fekvésének köszönhetően mind Nádasdladány felé, mint pedig a közelben lévő Balaton irányába kellemes túrákat indíthatunk e helyről.

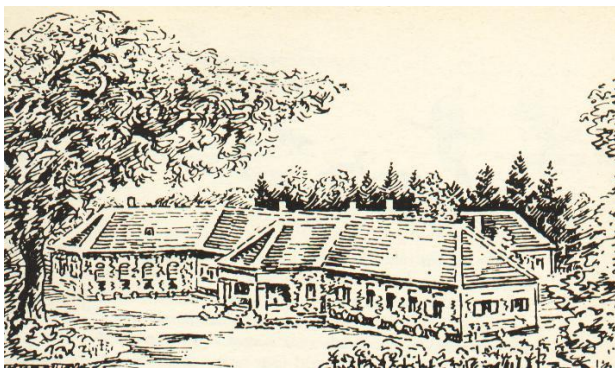
Zwei Reiterklubs unweit von Nádasdladány dienen als erstklassige Basis für Ausflüge. Nach West befindet sich in Balatonkenese der Reiterklub von Soóshegy, welches ausser dem Reitsport auch das Baden im Balaton ermöglicht. Südlich neben dem Dorf Füle befindet sich Sándorkapuszta die mit ihrer romantischen Dorfgastfreundschaft vollkommene Pension sichert, und mit ihrer Reitschule dem Reittourismus dient. Dank der wunderbaren Lage können von hier Touren sowohl nach Nádasdladány als auch zum naheliegenden Balaton in Gang gesetzt werden.

Not far from Nádasdladány, next to the village called Füle, Sándorkapuszta can be found, which is an excellent base for hiking. It provides full service, with the romance of village tourism and it's riding hall. Due to it's exquisite location nice tours can be set out both in the direction Nádasdladány and the nearby Lake Balaton.

SÁRPENTELE

Széchenyi-kastély (ami megmaradt)

Sárszentmihály faluhoz tartozik Sárpentele település. Vadász szíveket dobogtat meg e név, ugyanis itt nőtt fel gróf Széchenyi Zsigmond, a híres vadász. Sajnos szinte csak népszerű vadászkönyvei maradtak meg utána, mert a kastély a II. világháborúban megsérült, értékeit, majd tégláit is széthordták. Manapság már a csodálatos fákkal tarkított kastélykertet is megkezdték építési telkekre darabolni. Pedig érdemes lenne emlékhelyként megtartani, ami még megmaradt. A park hatalmas fáit, a templom melletti családi sírkert és a nagymamája által lakott "kislak" még megvan. E ház kertjében áll a magyarvadász irodalom leghíresebbjének szobra.

Sárszentmihály után a következő állomás Székesfehérvár. E város a túrázó számára ideális kirándulóhely, tele látnivalókkal. A lovasoknak azonban e nagyváros komoly akadályt jelent és jobb, ha kikerülik. Észak felé könnyebb megkerülni a várost, itt viszont a Sárrét állja utunkat. A mellékletben leírt egyetlen elkerülő úton találkozhatunk, a Gaja patak hídjánál, a Bagót pusztai arabfélvér tenyésztéssel.

Széchenyi-Schloß

Sárpentele Siedlung gehört zum Dorf Sárszentmihály. Der Name lässt die Weidmannsherzen schneller pochen, nämlich hier wuchs auf Graf Zsigmond Széchenyi, der berühmte Jäger. Leider sind nur mehr seine populären Jagdbücher geblieben, weil das Schloss wurde im II. Weltkrieg zerstört, seine Kostbarkeiten sogar Ziegelsteine wurden auseinander getragen. Heutzutage begann man sogar den mit wunderbaren Bäumen buntgemachten Schlossgarten zwecks Bildung von Baugrundstücken zerteilen, obwohl alles, was geblieben ist, als Denkplatz erhalten werden sollte. Die riesigen Bäume des Parks und die Grabstätte der Familie neben der Kirche sind erhalten geblieben sowohl das kleine Häuslein, wo die Grossmutter gewohnt hat. Im Garten dieses Häusleins steht die Statue des berühmtesten ungarischen Jagdschriftstellers.

Die nächste Station nach Sárszentmihály ist Székesfehérvár. Diese Stadt ist für die Touristen idealer Ausflugsplatz, voll mit Sehenswürdigkeiten. Für Reiter ist aber diese Stadt ein grosses Hindernis und es ist besser sie umzugehen. Das geht leichter an der Nordseite, hier steht aber uns im Weg die Sárrét. An dem in der Beilage beschriebenen Umweg findet man bei der Brücke des Baches Gaja eine arabische Halbblut-Zucht bei Bagótpusztá.

Széchenyi Hall

Administratively speaking, Sárpentele belongs to Sárszentmihály. Hearing the name of the village, hunters' heart throb with excitement as Count Zsigmond Széchenyi, the highly esteemed hunter grew up here. It is a shame that only his game books remained intact. In the World War II his castle, which housed the hunting collection, were demolished and not only it's treasures but even it's bricks have been carried away. Nowadays, even the park adorned with wonderful trees is being allocated for housing purposes. The remains would be worth rendering as a memorial place. We can still admire the enormous trees in the park, the family shrine next to the church, and the 'little cottage' where his grandmother lived. Here stands the statue of the most important figure of the hunting literature.

Leaving Sárszentmihály our next stop is Székesfehérvár, which is an ideal place for hikers, where there is a lot to see. However horse-riders are advised to avoid this town because of the possible obstacles. It is easier to go round the town towards north but here then the Moor (Sárrét) blocks our way. We can visit the Arab half-bred stud farm of Bagót pusztá at the bridge of Gaja Stream on the only existing detour described in the appendices.

Zichy-Szterényi-kastély

**SÁRSZENTMIHÁLY
Zichy-Szterényi-Schloß**

Zichy-Szterényi Hall

A terület már a római korban is lakott volt. Első írásos emlékek szerint (1324) a Keér nemzetség birtokolta. A település a nevét Szt. Mihály arkangyal tiszteletére épített temploma után kapta.

1650-től a Zichy család birtoka, akik 1870-ben építtették fel az angol-gót stílusú kastélyt. A park felőli homlokzaton saroktorony épült. A kastélynak igen reprezentatív fölépcsője van, amelyet téglalap alakú négyosztásos kőrácsos neogótikus ablak világít meg, felette gerendavázis háromszögű oromzat található. Az épületet hazai fa- és cserjefajokból kialakított, védett park veszi körbe. A kastély mellett egy legalább 180 éves kocsányos tölgy található. A kastélyt 1830-tól Szterényi báró birtokolta.

1998-ban a kastélyt reprezentatív vendégház céljára felújították. Jelenleg nem látogatható, exkluzív kastélyturizmus keretében történő hasznosítását tervezik.

Das Gebiet war schon in Römerzeiten bewohnt. Entsprechend dem ersten schriftlichen Dokument (1324) wurde es von dem Stamm Keér besitzt. Die Siedlung erhielt ihren Namen nach der zur Ehre des Erzengels Mihály gebauter Kirche.

Das Gut gehört seit 1650 der Familie Széchy, die 1870 das englisch-gotisches Schloss aufgebaut haben. An dem Front entgegen dem Park wurde ein Eckturm gebaut. Das Schloss hat eine sehr repräsentative Haupttreppe, beleuchtet durch ein rechteckiges neogotisches Fenster mit Steingitter, über dem ein dreieckiger Giebel mit Balkengerüst steht. Um das Gebäude verbreitet sich ein geschützter Park mit heimatischen Baum- und Staudesorten. Neben dem Schloss befindet sich eine wenigstens 180 Jahre alte Stieleiche. Von 1830 hat das Schloss Baron Szterényi erworben.

1998 wurde das Schloss zu einem repräsentativen Gästehaus erneuert. Zur Zeit kann man es nicht besuchen, weil es wird geplant es im Rahmen des Schlosstourismus zu benutzen.

This area was inhabited even in the Roman Times. According to the first written documents (1324) it was owned by the Keér clan. The settlement was named after the church of Saint Michael archangel to pay tribute to him.

Since 1650 it had been in the possession of the Zichy family, who built the castle in English Gothic style in 1870. On the facade of the building overlooking the park a corner tower was built. The castle has very impressive main stairs that is lit by a neogothic stone grated window with four lights. Above it a trussed triangular pediment can be seen. A protected park composed of Hungarian tree and shrub species encircles the edifice. Near the castle an almost 180-year old common oak can be marvelled at. Baron Szterényi had had the castle since 1830. In 1998 it was restored to a nice guest house. At the moment it is closed to the public but there are plans to make use of it as part of exclusive castle tourism.

SZÉKESFEHÉRVÁR

Püspöki-palota

A város számtalan nevezetessége külön könyvet érdemel, ezek közül csak ezt az egy impozáns épületet emeltük ki.

A kastély a XVIII. sz. végén épült Copf stílusban. Jelenleg is püspöki palotaként működik és sajnos nem látogatható. Az épületben egy 40.000 kötetes könyvtár is található, kódexekkel, ősnymtatványokkal. Az épület belsejének megtekintése nagy élmény lehetne, értékes empire berendezései, festményei és egyéb műkincsei miatt.

Szerencsére kívülről is szép élmény megtekinteni. Egykori kertjében található a királyi sírkert, melyet feltétlenül érdemes meglátogatni.

STAHLWEISSEBURG

Bischofspalast

Von den zahllosen Merkwürdigkeiten der Stadt sollte ein selbständiges Buch geschrieben werden. Wir haben von all diesen nur dieses imposante Gebäude hervorgehoben.

Das Schloss wurde Ende des XVIII. Jahrhunderts in Zopf-Stil gebaut. Es funktioniert auch heute als Bischofs-Palast und darf leider nicht besucht werden. In dem Gebäude befindet sich eine 40,000 Bände beinhaltende Bibliothek mit Kodexen, alten Wiegendrucken. Es wäre ein grosses Erlebnis das Innere des Gebäudes betrachten zu können mit seinen empire Einrichtungen, Gemälden und sonstigen Kunstschätzen.

Zum Glück ist ein Erlebnis auch von aussen es zu besichtigen. In seinem einmaligen Garten befindet sich die königliche Grabstätte, die man unbedingt besichtigen soll.

SZÉKESFEHÉRVÁR

Episcopal Palace

The town has plentiful sights to visit, which would demand volumes of books, but now we concentrate only on this particular building.

The palace was built in Copf style (dominating in German architecture) at the end of the 18th century. Presently it functions as the Episcopal Palace, so unfortunately it is not accessible to the public. The building has a library of 40,000 books, codices, early printed documents, and incunabulum. It would be a pleasant experience to have a look at the inside of the building with its precious empire furnishings, paintings and other treasures of art.

Fortunately the outside of the building is an exceptional sight. It is a must to visit the royal shrine, which can be found in the former garden.

CSALAPUSZTA

Kégl-kastély

A Budai királyi-palota alkotója, Hauszmann Alajos építész volt a historizáló stílusú kastély kivitelezője.

Csalapuszta, nevéhez hűen, puszta képét mutatja. Hatalmas füves térség van körülötte.

A kastély alatt folyik a Császárpatak, ennek völgyében érdemes lovakkal átmenni Kisfaludra, kastélytúránk következő állomására. Székesfehérvár első utcáján, közúton is átjuthatunk Kisfaludra.

Kégl-Schloß

Der Schöpfer des königlichen Palastes in Buda, der Architekt Alajos Hausmann hat das Schloss in historisierendem Stil gebaut. Salapuszta, seinem Namen treu, zeigt das Bild einer „Puszta“ mit einer riesigen Grasfläche umnommen. Unter dem Schloss fließt der Bach Császárpatak (Kaiserbach). Es lohnt sich durch sein Tal nach Kisfalud zu reiten, wo die nächste Station unseres Schlosstoures sich befindet. Kisfalud kann man auch entlang der ersten Strasse von Székesfehérvár, also auf einer Verkehrsstrasse erreichen.

Kégl Hall

Hauszmann Alajos, the designer of the Royal Palace in Buda, largely did the construction work in historical style. Csalapuszta, in accordance with its name, is actually a plain, in front of which a huge grassy field spreads. The Császárpatak (Caesar stream) flows below the castle. It is worth riding in its valley into Kisfalud, which is our next stop. The first concrete road of Székesfehérvár leads us directly to Kisfalud, too.

Kisfaludi kastély

KISFALUD
Kisfaludi Schloß

Kisfaludi Hall

A Kisfaludi kastély csak néhány kilométerre fekszik Székesfehérvártól. Érdemes e kirándulással színesíteni programunkat. Itt található egy romantikus kis várkastély jellegű épület, melynek felújítása folyamatban van. Szomszédságában van a fenyőfákkal övezett Aranybulla-emplék.

Das Schloss Kisfalud liegt nur einige Kilometer entfernt von Székesfehérvár. Es lohnt sich mit diesem Ausflug unseres Programm bunter zu machen. Hier befindet sich ein kleines Gebäude vom Charakter einer Schlossburg, dessen Renovierung im Gang ist. In seiner Nachbarschaft befindet sich das mit Tannenbäumen umgürtete Denkmal der Goldenen Bulle.

The castle is only a couple of kilometres away from Székesfehérvár. You cannot miss this from our tour. A romantic little fortress sort of building can be found here, which is under construction presently. The Aranybulla ('Golden Bull'- the basic charter of national liberties) Monument enclosed by pines is in the vicinity.

PÁKOZD

Kicsit továbbkalandozva Pákozdra, megtekinthetjük a Pákozdi-csata emlékművét is, a Mészeg hegy kiváló panorámát nyújtó oldalában. Innen letekinthetünk a Pákozdi és Sukoró közötti rétre, a győzedelmes csata helyszínére, és szemelhetünk gyönyörű kilátás nyílik a Velencei tóra is.

Weiter wandernd Richtung Pákozd kann das Denkmal des Gefechtes in Pákozd besichtigt werden, an der Seite des Berges Mészeg mit seinem wunderbaren Panorama. Von hier kann man hinunterblicken auf die Wiese zwischen Pákozd und Sukoró, Stätte des siegreichen Gefechtes. Es öffnet sich von hier entzückende Aussicht auf den Velence See.

If we spend some time here we can also have a look at the monument of the battle at Pákozd (where the Hungarians defeated the Croatian troops in 1848), which is on the slopes of the Mészeg Mountain. From here a wonderful view opens to the meadow between Pákozd and Sukoró, the site of the victorious battle, and at the same time to the magnificent Velencei tó (Velence Lake).

VELENCE

Meszlény-Wenckheim-kastély
Gschwindt-kastély
Beck-kastély

Meszlény-Wenckheim-Schloß
Gschwindt-Schloß
Beck-Schloß

Meszlény-Wenckheim Hall
Gschwindt Hall
Beck Hall

Velence területe a bronzkor óta lakott, számos régészeti lelet tanúskodik erről.

A törökök kiűzését követően, 1710-től a Meszlény család birtokolta e területet. Emléküket őrzi a ma könyvtárként működő, (fenti kép) neoreneszánsz stílusú épület (1890), amely az I. Világháborút követően került a Wenckheim család birtokába.

Nagy változást hozott a falu életében a fürdőtúrizmus megjelenése. Beck család kezdte a parcellázást a Gárdony melletti kastélyuk (balra lent) környékén, majd a Meszlényiek folytatták, létrehozva a Velencefürdői strandot. A XX. sz. elején a Gschwindt család historizáló, neobarokk kastélyt (jobb alsó kép) építtetett szép parkkal, e kedvelt fürdőhelyen.

Das Gebiet um Velence ist seit der Bronzezeit bewohnt, was durch viele archäologische Befunde bezeugt wird. Nach Vertreibung der Türken ab 1710 besitzte die Familie Meszlény das Gebiet. Ihr Andenken wird durch das heute als Bibliothek wirkende (am Bild oben) neorenaissance Gebäude (1890) bewahrt, welches nach dem I. Weltkrieg in dem Besitz der Familie Wenckheim gekommen ist.

Das Erscheinen des Badetourismus brachte grosse Änderungen im Leben des Dorfes. Die Familie Beck begann zu parzellieren um ihr Schloss bei Gárdony (Bild unten links), was von der Familie Meszlény fortgesetzt zur Bildung des Strandes von Bad Velence führte. Anfang des XX. Jahrhunderts hat die Familie Gschwindt ein historisierendes neobarock Schloss (an der rechten Seite des unteren Bildes) bauen lassen mit einem schönen Park an diesem beliebten Badeort.

The copious prehistoric artefacts justify the fact that the area of Velence has been inhabited since the Bronze Age. After defeating the Turks, the Meszlény family owned it since 1710. Their memory is preserved in the neorenaissance building (above) which is operated now as a library. After the World War I the Wenckheim family got hold of it. The village life was much transformed by bath tourism. The Beck family started allocating lots in the neighbourhood of their Gárdony Castle (bottom left) then the Meszlényies went on with it creating the lido of Velence this way. At the beginning of the 20th century the Gschwindt family had a historic, neo-Baroque castle erected with a graceful park here on this popular holiday resort.

Halász-Dabasi-kastély

A Velencei tóhoz közel, a Bágyon-patak partján épült község a török hódoltság alatt elpusztult. A XVIII. sz.-tól több nemesi birtokos kezében volt.

A kastély az 1930-as években épült, neobarokk stílusban, egy emeletes, négyzet alakú toronnyal. Főhomlokzatán Halász címer látható.

Jelenleg mezőgazdasági szövetkezeti irodák vannak benne. Értékesítését, rekonstrukcióját követően idegenforgalmi célú hasznosítását tervezik.

KÁPOLNÁSNYÉK Halász-Dabasi-Schloß

Die Gemeinde nahe dem See Velence am Ufer des Baches Bágyon gebaut, ist während der türkischen Eroberung zugrunde gegangen. Von dem XVIII. Jahrhundert beginnend haben es verschiedene Adeligen Gutbesitzer im Besitz gehabt.

Das Schloss wurde in den Jahren um 1930 gebaut, im neobarock Stil, einstöckig, mit einem viereckigen Turm. An dem Hauptfront ist das Wappen der Familie Halász sichtbar.

Zur Zeit sind Büros der landwirtschaftlichen Genossenschaft darin. Nach der Rekonstruktion ist geplant das Gebäude im Fremdenverkehr nützlich zu machen.

Halász-Dabasi Hall

The village, on the banks of the Bágyon stream close to the Velence Lake, was demolished under the Turkish rule. From the 18th century several noble families possessed it.

The castle was put up in 1930 in neo-Baroque style, which is a single-storey building with a square tower. On it's main facade the Halász coats of arms can be seen.

Nowadays it houses offices of Farmers' Agricultural Co-operative. Having been sold and renovated, it is aimed to be used for tourism.

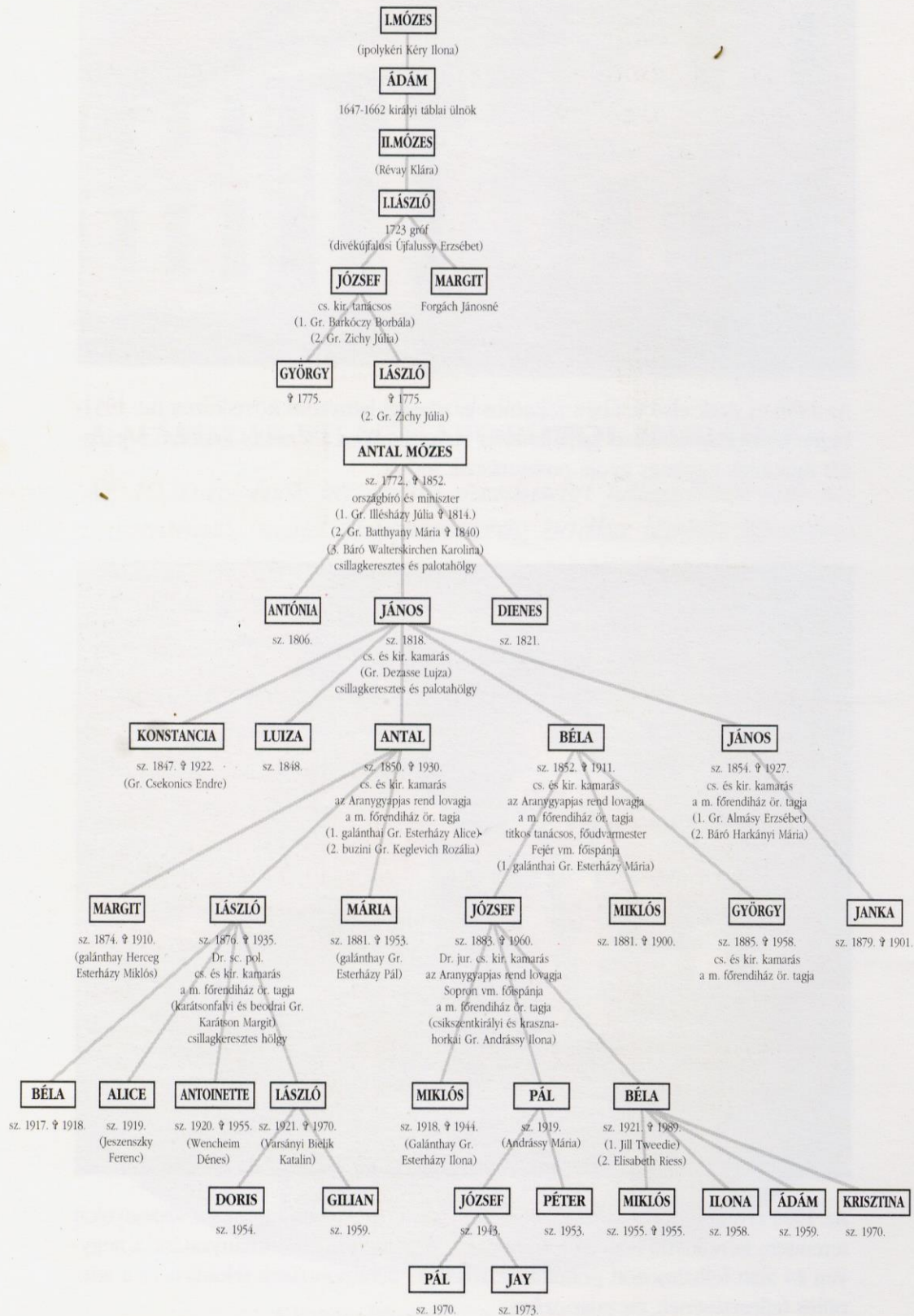

A CZIRÁKY CSALÁD

(CZIRÁKI ÉS DIENESFALVAI, GRÓF)

„A család vezetéke nevét kétségtől Czirák (Ciriacus) nevű törzs őseitől vette. E fényes család őseit Zsigmond korában már feltalálhatni az oklevelekben.”

NADAP

A Magyar Taj-Mahal

A Lovasberény felé vezető út mentén fekszik Nadap falu. Érdemes megnézni katolikus templomát a magyar "Taj-Mahal"-t

A Cziráki Antal gróf felesége volt a "szépreményű" Rozália, mint ahogy a családfán is látható. A gróf sem volt kisebb úr, mint egy maharadzsza. Templomot építtetett, és a főoltárra helyeztette felesége képét. Senki sem tiltakozott ellene, hiszen a falu, és a plébános is sokat köszönhetett a gróf és felesége jóindulatának. (A hivatalos verzió szerint Palermói Szt. Rozáliát ábrázolja a festmény.) Hogy mennyire szerették jötevőjüket a falubéliek, az igazolja, hogy azóta is tiszteletnek örvend, immáron minden kötelezettség nélkül is, "szépreményű" Rozália. A kép alapján nem csak a "reménye" volt szép, talán pont ezért szeretik manapság is őt.

Ungarischer Taj-Mahal

Dorf Nadap liegt neben dem nach Lovasberény führenden Weg. Es lohnt sich seine katholische Kirche zu besichtigen, das „ungarische Taj-Mahal“.

Die Gattin des Grafen Antal Cziráky war die Rosalie „mit schönen Hoffnungen“, so, wie es auf dem Stammbaum zu sehen ist. Ein Graf ist nicht weniger grosser Herr als ein Maharadscha. Er liess eine Kirche bauen, und placierte das Bild seiner Frau auf den Hauptaltar. Niemand protestierte dagegen, denn der Pfarrer und das Dorf hatten viel dem Wohlwollen des Grafen und seiner Gattin zu danken. (Laut der offiziellen Version darstellt das Gemälde Sancta Rosalie aus Palermo.) Wie sehr die Dörfler ihren Wohltäter geliebt haben, zeigt, dass Rosalie „mit schönen Hoffnungen“ auch seitdem und ohne Verpflichtung geehrt wird. Das Bild betrachtend nimmt man an, dass nicht nur ihre „Hoffnungen“ schön waren, sondern auch ihre Wohltaten haben sie geliebt gemacht.

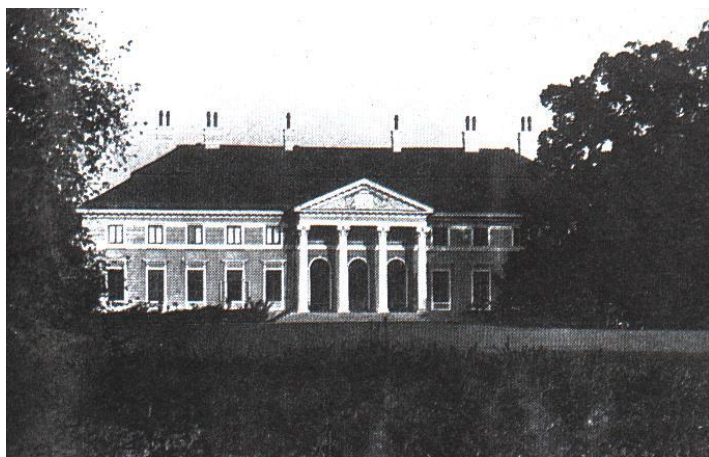
Hugarian Taj-Mahal

The village lies along the road towards Lovasberény. It is worth visiting it's catholic church, 'the Hungarian Taj-Mahal'.

The wife of Count Antal Cziráki was the so-called 'Rosalie with nice hopes', which is discernible from the family tree, too. The count had no less power and authority than a Maharajah. He had a church set up, and had her wife placed on the main altar. Nobody protested against it, as the whole village and even the vicar was grateful to the goodwilled count and countess. (According to the official version Saint Rosalie of Palermo is in the painting.) The locals loved their benefactor, which is indicated in the fact that her memory is still respected. As it is demonstrated the painting, not only her 'hope' was nice, and she is still liked for her good deeds.

Lovasberény környéke régóta lakott területnek számít, melyről a kelta temető cseréptornái is tanúskodnak. Az első írásos dokumentum (1302) Lowazberen-nek (Lovászberény) említi. A XV-XVI. sz.-ban a Buzlay család birtokolja, majd a Baracskaiaiak. A törökök elpusztítják a települést és Bikácsról betelepült reformátusok által éled újjá a falu.

A törökök kiűzését követően, 1699 után, Heister osztrák tábornok tulajdonába kerül a terület, aki a kastélyt rendbe hozatja, és kis kápolnát épített mellé, melynek freskói manapság is megtekinthetők. A falu új földesura és református jobbágysai között rendszeres volt a konfliktus, mely csak a későbbi tulajdonos, Cziráky József gróf idejében kötött úrbéri egyezség után rendeződött megnyugtatóan.

Die Umgebung von Lovasberény ist lange bewohntes Gebiet, was auch die Tonurnen der Kelten beweisen. Die ersten schriftlichen Dokumente (1302) nennen es Lowazberen (Lovászberény). Im XV-XVI. Jahrhundert besitzt es die Familie Buzlay gefolgt von der Familie Baracska. Die Türken zerstören die Siedlung, und es wurde ins Leben gebracht durch von Bikács angesiedelten Reformierten.

Nach Vertreibung der Türken nach 1699 kommt das Gebiet in den Besitz des österreichischen Generals Heister, der das Schloss renovieren, und daneben eine kleine Kapelle bauen lässt, wessen Freskos auch heute zu besichtigen sind. Zwischen dem neuen Gutsbesitzer und seinen reformierten Leibeigenen bestand ein ständiger Konflikt, welcher nur in der Zeit von Graf József Cziráky in Ordnung gekommen ist, durch ein Urbarabkommen.

The neighbourhood of Lovasberény is considered to be inhabited for a long time, which is backed by the fact that in the Celtic cemetery earthenware urns were found. The first written document (1302) refers to this settlement as Lowazberen. In the 15-16th century the Buzlay family owns it, then the Baracska. The Turkish demolished the settlement and the Calvinists revived the place by moving here.

Having expelled the Turkish, after 1699, Heister, an Austrian general, owned it, who had the building renovated and had a little chapel built next to it, where the frescos still can be seen. The conflict between the new landlord and his Calvinist villeins was regular which was settled only later in the times of Count Joseph Cziráky due to the agreement between the lord and the villeins concerning services and duties.

Cziráký-kastély

1730-ban kerül a kastély a Cziráký család birtokába, ezt követően a kastélyt fokozatosan bővítik. 1804-1810 között készült el a kastély főépülete klasszicista stílusban. Az utolsó jelentős átalakításban közreműködött Ybl Miklós is. A kastély mellett szép angolpark épült, mesterséges tóval, gyönyörű fákkal.

A Cziráký család tagjai jelentős tisztségeket töltöttek be, és ez elősegítette a falu fejlődését is. 1765-ben Lovasberény mezővárosi kiváltságot kapott.

(A képeken Herceg Esterházy Miklósné szül: gróf Cziráký Margit és Cziráký János gróf főtárnokmester láthatók.)

LOVASBERÉNY

Cziráký-Schloß

1760 wurde die Familie Cziráký Besitzer des Schlosses, und man hat es stufenweise erweitern lassen. Zwischen 1804 und 1810 wurde das Hauptgebäude des Schlosses im klassizistischem Stil aufgebaut. Miklós Ybl wirkte in den letzten Bauarbeiten mit. Neben dem Schloss wurde ein schöner englischer Garten gebaut mit einem künstlichen Teich und wunderschönen Bäumen.

Die Mitglieder der Familie versahen bedeutende Ämter, und das hat die Entwicklung des Dorfes befördert. 1765 erhielt Lovasberény das Vorrecht Marktflecken (an den Bildern sind zu sehen: Herzogin Frau Miklós Esterházy geborene Gräfin Margit Cziráký und Graf János Cziráký Árarhauptwart).

Cziráký Hall

The Cziráký family came into possession of it in 1730, and since then the castle has been expanded. The main building was made ready between 1804-1810 in classicist style. Even Nicholas Ybl, one of the most famous Hungarian architects, took part in the last significant reconstruction. Not far from the castle, a beautiful English garden was created with a lovely pond and graceful trees.

The members of the Cziráký family had high positions, which helped the development of the village. In 1765 Lovasberény was granted the privilege of the market-town. (In the pictures you can see Duchess Nicholas Eszterházy, maiden name: Countess Margit Cziráký, and Count John Cziráký, Lord Chief Treasurer).

Vereb faluból földút vezet egyenesen Válra. A túránk előtti hatalmas esőzések a képen látható vízmosást vájták az útba. Száraz időszakban sokan használják gépjárművekkel is ezt a földutat, mivel betonúton csak nagy kerülővel, Pázmádon át, juthatunk el a szomszédos Válra.

Pázmádon a legcsodálatosabb élmény számomra egy falusi ház előtt nyíló puskapor virág színpompás látványa volt, pedig több látnivaló, és finom ételeket kínáló fogadója is verseng e díjért.

Vom Dorf Vereb führt ein Feldweg gerade nach Vál. Der grosse Regenfall vor unserer Tour hat die am Bild auch sichtbaren Hangrinnen am Weg geriefelt. Bei trockenem Wetter wird dieser Weg auch von Autos oft benützt, weil auf dem Betonweg kommt man nur mit einem grossen Umweg durch Pázmánd zum Nachbarort Vál.

Für mich war in Pázmánd ein wunderbares Erlebnis die bunte Ansicht von Alderwegdornen, obwohl mehrere sonstigen Sehenswürdigkeiten nicht weniger interessant waren, nicht gesprochen von den feinen Speisen des Gasthofes.

From the village of Vereb a dirt road leads us to Vál. Before our tour heavy rains made deep ravines into the road. In dry weather lots of people use this road by vehicles as it takes a long time to go on the concrete road across Pázmánd to the neighbouring Vál.

For me the most wonderful experience was the exuberant flowers of alder buckthorn (*Rhamnus Frangula*) even though more sights and a lovely inn with appetising courses could have been first-ranked.

VEREB

Végh-kastély (ami megmaradt)

Lovasberényből, Vereb falun át vezet az utunk Válra. Messziről feltűnik, hogy a falu központjában hatalmas fákból álló park van. Ezért nyomozni kezdtem.

Végh Ignác 1775. dec. 9.-én kapta meg adományként a Verebi birtokot, és 1815-ben épült fel itt a kastélyt. A terület birtokosai korábban a komáromi Jezsuiták voltak, a falu barokk templomát is ők építették. E templom mögötti családi temetőben nyugszik verebi Végh Ignác és későbbi híres leszármazottai.

A Végh-kastély II. világháború utáni elpusztítása az emberi butaság határtalanságának újabb bizonyítéka. A kastélykert azonban hőiesen állta a megpróbáltatásokat és néhány, a kastélyhoz tartozó épület is még látható. Ilyen például az üvegház.

Végh-Schloß

Unser Weg von Lovasberény nach Vál führt durch das Dorf Vereb. In der Mitte des Dorfes fällt schon von Weitem auf der aus riesigen Bäumen gebildete Park. Ignác Vég erhielt am 9. Dezember 1775 als Donation das Gut von Vereb und liess dazu 1815 ein Schloss bauen. Die Besitzer des Gebietes waren die Jesuiten von Komárom, und sie haben auch die Barockkirche des Dorfes aufbauen lassen. In der familiären Grabstätte der Kirche ruhen Ignác Vég und seine berühmte Abstammungen.

Die Zertrümmerung des Vég-Schlusses nach dem II. Weltkrieg ist ein neuer Beweis der unbegrenzten menschlichen Dummheit. Der Schlossgarten bestand aber heroisch die Schicksalsprüfungen und es sind noch einige zum Schloss gehörende Gebäude, so z.B. das Glashaus sichtbar.

Végh Hall

Our tour goes on from Lovasberény to Vál via the village of Vereb. There is a lovely park with enormous trees in the centre of the village, which can be seen from the distance. The Vereb estate was donated to Ignác Végh on 9th December 1775 and the castle was set up in 1815. Earlier the Society of Jesus of Komárom who built the Baroque church of the village possessed the estate. In the family cemetery behind this church, Ignác Végh and his descendants are buried.

Another proof of human foolishness is the demolition of the Vereb castle after the World War II. Fortunately the castle garden could endure the ordeals plus some quarters on the premises, for instance the conservatory.

Ürményi-Dréher-kastély

A Váli-víz völgyében fekvő község a komáromi jezsuiták uradalma volt 1773-ig. Ürményi József országbíró 1775-ben Mária Teréziától adományként kapta meg a birtokot.

Később a Dréher család tulajdonába került az épület, ők alakították ki az úgynevezett franciatetőt.

VÁL

Ürményi-Dréher-Schloß

Das Dorf im Tal des Váli-Baches gehörte bis 1773 zum Kirchengut der Jesuiten in Komárom. Josef Ürményi, Oberster Landesrichter erhielt im Jahre 1775 das Gut von Maria Theresia als Domäne

Später gelang das Schloss in den Besitz der Familie Dreher, die das sogenannte französische Dach bauen liessen.

Ürményi-Dréher Hall

The small rural town, lying in the valley of Váli stream had been the domain of the Society of Jesus of Komárom for a long time, until 1773. The Empress of Austria, Maria Theresa donated the castle to Joseph Ürményi, Lord Chief Justice of Hungary in 1775.

Later on the Dreher family possessed the castle and they reconstructed the so-called French roof.

Vál XV. századi templomtornya, mellett e jóval később épült bazilikának beillő méretű klasszicista templom magasodik. A kastélytól nem messze található az Ürményi család mauzóleuma, valamint Vajda János emlékmúzeuma a költő erdőszéli házában.

A közeli erdőben lévő vadászház környékén vadászni is lehet.

Neben dem Kirchturm aus dem XV. Jahrhundert in Vál erhöht sich eine bedeutend später gebaute klassizistische Kirche, die durch ihre Masse auch eine Basilika sein könnte. Unweit vom Schloss befindet sich das Mausoleum der Familie Ürményi, sowie das Gedenkmuseum von János Vajda in einem Haus des Dichters am Waldrand. In dem naheliegenden Wald um das Jagdhaus kann man auch jagen.

Next to the churchtower of Vál from the 15th century, a cathedral-sized church in classicist style is rising high. The mausoleum of the Ürményi family and the poet, John Vajda's memorial room along the wood is in the vicinity. You can go for a hunt in the nearby woods around the hunting lodge.

TORDAS

Sajnovics-Batthyány-Dréher-kastély

A faluról 1235-ben írnak először. 1702-től a Sajnovics családé. 1733-ban egy tűzvész elpusztította a régi falut, ezt követően épült fel a mai helyén.

A kastély Barokk stílusban épült a XVII. sz. végén. A Sajnovics, majd a Batthyány család birtokában többször is bővítették.

A XIX. sz.-ban került a Dreher család birtokába, ekkor historizáló stílusban átépítették. Az épület dísztermében csodálatos lovas témájú olajfestmények láthatók.

Jelenleg sajnos elme-szociális otthon, de idegenforgalmi értékesítését tervezik. mivel egy új otthon épült a kastélyon kívül. Angol parkja felújítás alatt áll.

Sajnovics János a kastély egykori tulajdonosa a finn-ugor nyelvrokonság felfedezője volt. Csillagászként Lappföldön járt és ekkor vette észre elsőként a lapp nyelv hasonlóságát a magyar nyelvvel.

Sajnovics-Batthyány-Dréher Schloß

Vom Dorf wurde zuerst 1235 geschrieben. Ab 1702 gehört es der Familie Sajnovics. 1735 hat ein Feuerbrand das alte Dorf zerstört.

Nachher wurde auf seinem Platz das heutige aufgebaut. Das Schloss wurde Ende des XVII. Jahrhunderts im Barockstil aufgebaut, dann im Besitz der Familie Sajnovics, später der Familie Batthyány öfter vergrößert. Es kam in dem XIX. Jahrhundert in Besitz der Familie Dreher, und wurde in historisierendem Stil umgebaut. In der Ehrenhalle des Gebäudes sind wunderbare Ölgemälde mit Pferdethema zu sehen.

Heute ist es leider ein soziales Heim für Geisteskranken geworden, es wird aber geplant eine Verwertung zwecks Fremdenverkehrs, nachdem ausserhalb des Schlosses ein neues Heim gebaut wird. Sein englischer Park steht unter Restauration.

János Sajnovics, der einstige Besitzer des Schlosses war Entdecker der finnisch-ugrischer Sprachverwandschaft. Als Astronom besuchte er einst Lappland, und dann hat er zuerst die Ähnlichkeit zwischen der Sprache der Lappen und der der Ungarn entdeckt.

Sajnovics-Batthyány-Dréher Hall

The village was first mentioned in 1235. From 1702 the Sajnovics family possessed it. The village was established in its present form after the old one was destroyed by fire in 1733.

The castle was built in Baroque style at the end of the 17th century. It was extended several times while it was in the possession of the Sajnovics and the Batthyány families. In the 19th century the Dreher family got hold of it, and they reconstructed it in historical style. Beautiful oil-paintings about horses and riding adorn the walls of the hall of state.

Recently it has been functioning as a mental hospital but it is planned to be employed for touristic purposes, as a new home was set up outside the castle. Its English garden is under construction.

The former owner of the castle, John Sajnovics, discovered that Hungarians and the Finnish are linguistically related. He took a journey to Lapland as an astronomer when he realised the linguistic affinity between the two languages.

'96 4 15

1799-ben Brunszvik Antal özvegye két leányát Jozefint és Terézát Bécsbe vitte kérőkre pályázva, ahol a város legkeresettebb mestere Beethoven oktatta őket. Ludwig von Beethoven, az ígéretes tehetségű muzsikuss, (aki anyja elhunyt és apja iszákossága miatt fiatalon családja eltartójává vált) hat évvel hamarabb érkezett Bécsbe, hogy tudását Haydn mellett tökéletesítse.

Beethoven és a Brunszvik lányok közötti kapcsolatáról nagyon sokat írtak a zenetörténetesek. Jozefinát anyja arra kényszerítette, hogy a tehetősnek hitt Deym grófhhoz menjen. Beethoven ezt követően rövid ideig unokatestvérükbe Giuliette-be lett szerelmes (lásd arcképét, ő rajzolta le az ablaka előtt álló Beethovent) kinek emlékét a Holdfénysonáta ajánlásával örököztette meg. Deym gróf halála után a mester és Jozefina a "halhatatlan kedves" közötti kapcsolat megújult, amit a fennmaradt szerelmeslevelek is igazolnak. A Brunszvik családnak is köszönhető, hogy Beethoven Magyarországon (Martonvásáron is) járt. A kastély múzeumában megtekinthetők a vele kapcsolatos dokumentumok, és az a zongora, amelyen ő is játszott.

1799 hat die Witwe von Antal Brunszvik ihre zwei Töchter Josefin und Theresa nach Wien gebracht um Bewerber zu finden, wo der meist gesuchte Meister der Stadt, Beethoven sie unterrichtet hat. Ludwig von Beethoven der versprechend begabter Musikant (der nach dem Tode seiner Mutter und Besoffensein seines Vaters früh Ernährer seiner Familie wurde) ist vor 6 Jahren nach Wien gekommen um sein Können bei Haydn zu perfektionieren.

Die Musikhistoriker haben sehr viel geschrieben über die Verknüpfung zwischen Beethoven und den Brunszvik-Mädchen. Josefin wurde von ihrer Mutter gezwungen um den als vermögend gehaltenen Graf Deym zu heiraten. Nachher wurde Beethoven in ihre Kusine Giulietta verliebt, (siehe ihr Porträt. Sie hat den vor ihrem Fenster stehenden Beethoven abgemalt) und ihren Andenken mit Empfehlung seiner Mondschein-Sonate verewigt. Nach dem Tod des Grafen Deym erneute sich der Verband zwischen dem Meister und Josefin, der „unsterblichen Geliebte“. (Wie es die gebliebene Liebesbriefe beweisen.) Der Familie Brunszvik ist es zu verdanken, dass Beethoven in Ungarn (und auch in Martonvásár) gewesen ist. Im Museum des Schlosses sind die mit ihm zusammenhängenden Dokumente und das Klavier wo auch er gespielt hat, zu besichtigen.

In 1799 the Countesses Therese and Josephine von Brunszvik went to Vienna in search of eligible young men with their widowed mother, who wished them to take lessons from Beethoven, the most sought-after musician of their age. The up and coming Beethoven (whose family relied on his support from early times on because of his mother's early death and his father's heavy drinking) had arrived in Vienna six years earlier improving his musical ability tutored by Haydn. Historians of music have already written a lot about the relationship between Beethoven and the Brunszvik sisters.

The mother made Josephine marry Count Deym, who was believed to be well-to-do. After that Beethoven fell in love with her charming cousin, Giulietta (see her profile; she drew Beethoven's profile in front of her window). Beethoven had dedicated his famous piece of music, the 'Moonlight Sonata' to her. After Count Deym had died, an intense relationship developed between the master and Josephine 'the undying lover', which is justified by their remaining love letters. Due to the Brunszvik

family Beethoven often visited Hungary (Martonvásár actually). In the castle museum you can have a look at the documents in connection with him and the piano he was playing.

Brunszvik-kastély

**MARTONVÁSÁR
Brunszvik-Schloß**

Brunszvik Hall

Brunszvik Antal a jobbágyság sorsát is javító úrbérrendezésben szerzett érdemeiért 1770-ben szerezhette meg az uradalmat, Mária Terézia kegyéből. Nemsokára a grófi címet is megkapta hozzá.

A család eredetéről többfajta érdekes történet ismert. Kevés család dicsekedhetnek azzal, hogy nevét annyi féle képpen írták volna, mint a Brunszvik családét. (Briszlyk, Brunßvyk, Bruchwyk, Brunszvikius, Brünczwyk, Brunswick stb, vagy harminc változatban). A család több tagja is jelentős állami tisztséget töltött be, és híresek voltak a zeneművészet iránti rajongásukról.

Brunszvik Géza mindhárom gyereke sajnos meghalt, így őt követően a család ezen ága kihalt. A gróf gyermekei emlékére 1883-ban Martonvásáron óvodát alapított, majd birtokát eladta. 1893-ban került az iparmágnás Dréher család tulajdonába a kastély. Jelenleg mezőgazdasági kutatóintézet működik az épületben.

Antal Brunszvik hat wegen seiner Verdienste in der Verbesserung des Schicksals auch der Leibeigenen durch Urbarregelungen 1770 das Gut als Donation von Maria Theresia erhalten. Kurz darauf hat er den Titel Graf bekommen.

Von der Abstammung der Familie sind verschiedene interessante Geschichten bekannt. Wenige Familien können sich rühmen, dass ihrer Name so verschieden geschrieben wurde, wie der der Familie Brunszvik (Briszlyk, Brunsswyk, Bruchwyk, Brunszvikius, Brünczwyk, Brunswick und weitere 30 Variationen.) Mehrere Mitglieder der Familie erfüllten bedeutende staatliche Ämter, und waren bekannte Schwärmer der Musik.

Leider sind alle drei Kinder von Géza Brunszvik gestorben, so ist mit ihm die Familie ausgestorben. Der Graf hat zum Andenken seiner Kinder 1883 in Martonvásár einen Kindergarten gestiftet, und hat sein Gut verkauft. 1893 geriet das Schloss in den Besitz des Industriemagnaten Familie Dreher. Zur Zeit arbeitet ein Forschungsinstitut für Landwirtschaft im Gebäude.

Antal Brunsvik could get hold of the domain finding favour with Maria Theresia, the Empress of Austria in consideration for his services to settle the question of servile obligations and thus improving the villeins' way of life. Soon afterwards he was granted the title of Count.

More versions are circulating about the ancestry of the family but only few families can pride themselves on the fact that their name was written in so many forms (Briszlyk, Brunßvyk, Bruchwyk, Brunszvikius, Brünczwyk etc. around thirty versions). Several of them held important offices and were famous for their passion for music.

As all the three children of Géza Brunsvik were early deceased, his line died out. Commemorating his children's memory he founded a kindergarten in 1883 then gave his estate away. In 1893 the magnate Dreher family got hold of the castle. Currently it functions as an agricultural research centre.

SIMONPUSZTA

Simonpuszta csak néhány kilométerre fekszik Martonvásártól. Az aktív pihenésre, kirándulásra vágyók paradicsoma. Úszómedencéje a nyári időszakban jelent kellemes felüdülést

A Lovascentrumban szinte mindenfajta lovas szakág képviselői jelen vannak. Ezen kívül még számtalan program lehetőséget kínál az idelátogatóknak. Szálláson és étkezésen kívül speciális programokat is igénybe lehet venni. Ilyen a Magyarországon őshonos haszonállatok bemutatója, a disznótor, az ökör vagy báránysütés nyáron és a bor-kóstoló. Kuriózumnak számít a 200 db-os sanentáli tejelő kecskenyészetük, fejőházzal, sajt üzemmel, kóstolási lehetőséggel. Tovább haladva még a Százhalombattai lovascentrum is rendelkezésünkre áll. (Százhalombattánál dunai réven át el lehet jutni a Csepel-szigetre, azon átvágva pedig az Alföldre.)

Simonpuszta befindet sich nur einige Kilometer von Martonvásár entfernt. Das ist das Paradies für jene, die Rast, Erholung und Ausflug suchen. Sein Schwimmbassin bietet in Sommerzeit angenehme Erholung.

Im Reiterzentrum sind fast alle Reiterfacharten repräsentiert, ausserdem dem Besucher werden noch verschiedene Programmmöglichkeiten ausser Unterkunft und Mahl angeboten. Es können spezielle Programme in Anspruch genommen werden. Eins davon ist die Vorstellung der in Ungarn einheimischen Nutztiere, dann das Schlachtfest, Braten am Spiess von Ochsen und Lämmern. Als Kuriosität dienen die sanentaler Zucht milchbringender Ziegen, ein Melkhaus mit eigenem Betrieb, und mit Möglichkeit zum Kosten. In den weiteren steht noch zur Verfügung das Reiterzentrum in Százhalombatta. (Von Százhalombatta kann man mit Überfahrt an der Donau zur Csepel-Insel kommen, und die Insel durchquerend zur Grossen Ungarischen Tiefebene [= Nagyalföld].

It lies a couple of kilometres away from Martonvásár. This lovely settlement is a tourists' paradise with its cool swimming-pool. In the riding centre nearly all types of equestrian sports can be pursued. In addition to board and lodging, visitors can choose from plenty of programmes, for instance native domestic animal shows, feast at pig-killing, barbecue, ox and lamb-grilling and wine-tasting. The 'sanental' breed goat stock of 200 animals is really exclusive with its milkhous, dairy factory and tasting facilities. Proceeding further on, we can enjoy the riding centre in Százhalombatta. The Danube ferry takes you to Csepel Island from where you can get to the Alföld (the Great Hungarian Plain).

NAGYTÉTÉNY

Száz-Rudnyánszky-kastély

Barokk kastély, a XVIII. században épült. A gödöllői kastélyhoz jellegzetesen hasonlít.

Szobordíszes parkja ma is megtekinthető. Felújítását követően jelenleg az Iparművészeti Múzeum részeként antik bútorkiállítás található benne.

Száz-Rudnyánszky-Schloß

Ein Barockschloss, im XVIII. Jahrhundert gebaut. Es ist dem Schloss in Gödöllő charakteristisch ähnlich. Sein, mit Statuen gezielter Park ist auch heute zu besichtigen. Nach Renovierung befindet sich hier eine Ausstellung antiker Möbel als Teil des Kunstgewerbemuseums.

Száz-Rudnyánszky Hall

The Baroque castle resembling to the Gödöllő castle was built in the 18th century. It's statue park is open to the public. Since the reconstruction it has housed a period furniture exhibition as part of the Applied Arts Museum.

SÓSKÚT

Pusztazámor felé utunkba esik Sósikút. Az alsó kép háttérében látható sósikúti kőbányából származnak az Országház építőkövei.

Itt található a Sósikúti Lovarda, mely kellemes étteremmel is ellátott megállóhelynek bizonyult. A lovas sport szinte minden ága képviselteti magát e sportlétesítményben.

Igény szerint, a fedett lovardában ősmagyar harcmódor, vagy voltizs bemutató szórakoztatja a közönséget, de szerveznek "holdfény túrákat", téli lovasszán kirándulást és sétakocsikázást is a közeli erdőben.

A falu fölötti magaslaton épült egy új Habsburg kastély.

Sósikút befindet sich unterwegs nach Zámor fahrend. Im Hintergrund des unteren Bildes befindet sich der Steinbruch von Sósikút, woher die Bausteine des Parlamentes stammen.

In Sósikút befindet sich eine Reitschule mit ihrem angenehmen Restaurant, welcher einer Haltestelle unserer Tour dient. Fast alle Äste des Reitsportes sind hier repräsentiert. Je nach Bedarf wird das Publikum in der bedeckten Reitschule mit Vorführung alter ungarischer Kampfkunst oder Voltige unterhalten. Es werden aber auch „Mondscheintouren“ und winterliche Schlittenausflüge, sowie Spazierfahrt in dem nahem Wald organisiert.

Auf der Erhöhung über dem Dorf wird ein neues Habsburgschloss gebaut.

On the way to Pusztazámor, we call in on Sósikút. The building stones of the Houses of Parliament in Buda come from the quarry, which can be seen in the background.

The Sósikút Riding Hall with its lovely restaurant is an ideal place to stop by. Almost all kinds of equestrian sports are pursued here.

On request, ancient Hungarian battle shows, trick riding entertain the audience; and also 'moonlight tours', sleigh rides and promenades are organised in the nearby woods.

There is under this settlement on the hillside a new Habsburg hall.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megjelölt fájlra és helyre mutat.

PUSZTAZÁMOR

Barcza-kastély

Barcza-Schloß

Barcza Hall

A XIII. sz.-tól említik az okiratok a Zumur nemesi családot, mely a falu névadójává vált. A Barcza család által 1870-ben épített kúria jellegű épület a falu központjában fekszik, a Zámor patak partján. Kőkerítéssel bekerített park veszi körül, benne hangulatos tavacskaival, kerti pavilonnal. Barcza György volt a család leghíresebb tagja, aki a II. világháborúban Vatikáni, majd Londoni nagykövetségként a háborúból való kiugrást szorgalmazta. Visszaemlékezéseit könyvben írta meg.

A épület a II. világháborút követően sokáig iskolaként funkcionált. Felújítását követően elegáns kastélyszállót rendeztek be benne, korhűen rekonstruálva, antik bútorokkal berendezve.

Die Dokumente erwähnen seit dem XIII. Jahrhundert die adelige Familie Zumur, die der Namensgeber des Dorfes wurde. Das von der Familie Barcza 1870 gebaute Herrenhaus liegt in der Mitte des Dorfes am Ufer des Baches Zámor. Eine Steinmauer umgrenzt den Park, in welchem ein stimmungsvoller kleiner Teich und ein Gartenpavillon sich befindet. Der berühmteste Mitglied der Familie Barcza war György, der während des II. Weltkrieges als Botschafter im Vatikan und in London um Aussprung vom Krieg urgiert hat. Seine Erinnerungen hat er in einem Buch beschrieben.

Nach dem II. Weltkrieg funktionierte das Gebäude als Schule. Nach seiner Restaurierung wurde ein elegantes Schlosshotel eingerichtet, zeitgemäss rekonstruiert, und mit antiken Möbel eingerichtet.

A noble family, the Zumurs, who actually gave their names to the village, was first mentioned from the 13th century. The mansion-like building with a lovely pond and pavilion built by the Barcza family in 1870 is right in the centre of the village on the banks of the Zámor stream surrounded by a stone fence. George Barcza was the most famous figure of the family, who during the World War II urged retreat from the war as an ambassador of the Vatican, then of London. He wrote his memoirs.

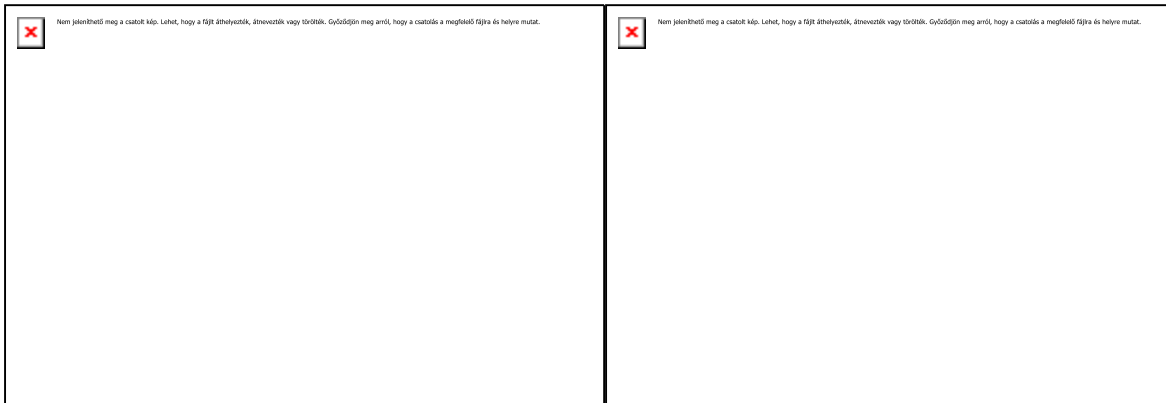
The building was run as a school right after the World War II. After the reconstruction it became an elegant manor house furnished by period furniture.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megjelölt fájlra és helyre mutat.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megjelölt fájlra és helyre mutat.

ETYEK

Pusztazámorról utunk Etyeken át vezet. A falu az út mellett fekvő bővizű ősi forrásnak köszönheti létét. Az etyei dombokon hatalmas szőlő ültetvények vannak. Itt találkozhatunk a képünkön látható védőszent szobrával. Az etyei bor messze-földön híres.

Etyeken lovaspólok klub is működik, melyből Magyarországon kevés van, pedig ez valamikor nálunk is kedvelt sportnak számított. Még a Margit-szigeten is volt lovaspólok pálya a II. világháború előtt. A Töki majd a Zsámbéki lovardában is megindult a lovaspólok élet, ezen kívül még néhány helyen, például a Balatonfelvidéki Káli-medencében, Szentbékállán és a korábban említett Tabajdon van kiváló lovaspólok klub. Remélhetőleg egyre több helyen létesülnek ilyen klubok és újraéled a hajdani sportélet.

EDECK

Unser Weg führt von Pusztazámor nach Etyek. Das Dorf kann der neben dem Weg liegenden wasserreichen Quelle sein Dasein danken. Auf dem Hügel von Etyek befinden sich riesige Weingärten. Da kann man auch die auf dem Bild sichtbare Statue des Schutzheiligen sehen. Der Wein von Etyek ist weltberühmt.

In Etyek funktioniert ein Reitpolo Klub, von dessen Sorte in Ungarn wenige gibt, obwohl einst dieser Sport auch bei uns beliebt war. Vor dem II. Weltkrieg war sogar auf der Margaretinsel eine Reitpolobahn. Das Reitpololeben begann auch schon in den Reitschulen von Tök und Zsámbék, ausserdem noch in einigen Orten, wie z.B. in Szentbékállán in dem Káli-Becken, am Balatonhochland gibt es auch ein sehr guter Reitpolo Klub. Hoffentlich werden in immer mehr Orten solche Klubs entstehen und das einstige Sportleben wird neubelebt.

ETYEK

Our tour goes on via Etyek. The existence of the village is due to the ancient affluent spring along the road. On the slopes of the Etyek Hills huge vineyards spread. Here we can come across the statue of the patron saint (see the picture). The wine of Etyek is world-famous.

A polo club is operated here, which is something very scarce in Hungary even though it used to be a popular sport. Even on the Margaret Island in Budapest there was a polo field before the World War II. The polo movement sprang up in Tök, Zsámbék and in the Káli basin on the uplands of Balaton, for example Szentbékállán can take pride in its polo club. Hopefully more and more such clubs come into being and former sports life revives.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megfelelő fájlra és helyre mutat.

BIATORBÁGY

Sándor-Metternich-kastély

Gróf Sándor Vince kastélya a hajdani Bia faluban épült. A kastély együttes felépítéséből látszik, hogy elsősorban gazdasági szerepe volt. A Sándor család kihalása után e kastély is a Metternich család birtokába került.

A II. világháborút követően a kastély gazdasági épületei a helyi mezőgazdasági szövetkezet használatába került, a kastélyépületben pedig általános iskola működik.

WISCHALL

Sándor-Metternich-Schloß

Der Graf Vince Sándor hat am Platz des einstigen Dorfes ein Schloss aufgebaut. Die Bauart des von mehreren Gebäuden bestehenden Schlosses zeigt, dass es in erster Reihe wirtschaftliche Rolle spielte. Nach Aussterben der Familie Sándor kam auch dieses Schloss in den Besitz der Familie Metternich.

Die wirtschaftlichen Gebäude des Schlosses wurden nach dem II. Weltkrieg von der lokalen wirtschaftlichen Genossenschaft benützt. In dem Gebäude des Schlosses funktioniert eine Elementarschule.

BIATORBÁGY

Sándor-Metternich Hall

The castle of Count Vince Sándor was erected in the former village of Bia. One quick glance at the building is enough to point out that originally the building was designed to be used for farming purposes. After the Sándor family had died out this castle was passed on to the Metternich family.

After the World War II farming buildings were utilised by the local Farmers' Agricultural Co-operative. At present the castle houses the primary school.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megfelelő fájlra és helyre mutat.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megfelelő fájlra és helyre mutat.

A hajdani Bia és Torbágy falu együtt alkotják a mai települést. Utóbbi falurészen találhatjuk a Matuska-féle biatorbágyi műemlék völgyhidat. A robbantásos merénylet után újjraépítették a hidat, azonban később a vonatok sebességének megnövelése érdekében új nyomvonalra került a sínpár. A vasútvonalat tehát áthelyezték, de a völgyhídhoz közeli régi állomás mellett még most is működik a fogadó.

Die heutige Siedlung wird von den einstigen Dörfern Bia und Torbágy zusammen gebildet. In dem letzteren Dorfteil befindet sich die Denkmal-Talbrücke von Biatorbágy von Matuska. Nach dem Explosionsattentat wurde die Brücke wiederaufgebaut. Später wurden aber zwecks Vergrößerung der Geschwindigkeit der Züge die Geleise auf neue Spurlinie versetzt. Die Bahnlinie wurde also versetzt, aber neben der alten Station unweit der Talbrücke wirkt noch immer das Gasthaus.

The present settlement is made up of the former Bia and Torbágy villages. In the latter part you will find the Matuska Viaduct, which is a monument now. After the explosion, the bridge was rebuilt but later on, to increase the speed of the trains, the rails got onto a new track. Thus the railways were replaced but the inn close to the viaduct at the stop is still open.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megfelelő fájlra és helyre mutat.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megfelelő fájlra és helyre mutat.

PÁTY

Splény-Várady-kastély

Báró Splényi Ignác huszárezredes 1807-ben vette felségül Szily Máriát, egy biai földbirtokos leányát. A báró „katonai elfoglaltsága és mezei gazdasághoz való kevés hajlama folytán”, a fiatalasszony érdeme, hogy a pátyi gazdaságukat felvirágoztatta, és ennek segítségével felépítette a kúria jellegű épületet.

1850-ben Várady József császári udvari tanácsos vásárolta meg az épületet. Hétezer kötetes könyvtárát, gazdag érem-, ásvány-, és fegyver gyűjteményét helyezte itt el. A gyűjteményből nagyon sok eltűnt, néhány darabja azonban a Nemzeti Múzeumban megtalálható. Egykori díszudvar kerítését „stílszerűen” a szabadságharc honvédeitől elkobzott 350 puskacsőből készíttette.

Az épület állaga nagyon megromlott míg tévesz tulajdonban volt. A tető megroppant, és kiirtották az udvar több száz éves fáit, hogy helyükre betonudvart létesítsenek. Az utóbbi években azonban új tetőt kapott az épület, és a mellette álló gazdasági épületeket felújították.

Splény-Várady-Schloß

Husarenoberst Baron Ignác Splényi heiratete 1807 Maria Szily, die Tochter eines Gutbesitzers von Bia. Wegen der „militärischen Beschäftigung und Fehler der Neigung zu der Landwirtschaft“ des Barons, ist das Verdienst der Gattin, dass sie die Gutschaft in Páty aufblühen, und deshalb auch ein Gebäude als Herrenhaus aufbauen liess.

József Várady kaiserlicher Hofrat hat 1850 das Gebäude aufgekauft. Darin verlagerte er seine Buchsammlung aus 7.000 Bänden, reiche Medaille-, Mineral- und Gewehrsammlung. Viel ist aus der Sammlung verloren gegangen. Einige Stücke sind noch immer im Nationalmuseum zu finden. Den Zaun seines einstigen Ziergartens hat er stilgemäss mit Verwendung von 350 von den Soldaten des Freiheitskrieges beschlagnahmten Gewehrläufe machen lassen.

Bislang die Gebäude im Besitz der Genossenschaft waren, sind ihre Bestände abgekommen. Der Dach ist eingebrochen, und die mehrere hundertjährigen Bäume wurden ausgerottet um an ihren Stelle einen Betonhof zu schaffen. In den letzten Zeiten hat das Gebäude neuen Dach bekommen, und die daneben stehenden Wirtschaftsgebäude wurden neu aufgebaut.

Splény-Várady Hall

Baron Ignác Splényi, colonel of cavalry, married Mary Szily in 1807, a daughter of a landholder in Bia. As the baron was „too busy with his military engagement and because of his little or no bent for farming” it is the wife’s merit to make their estate flourishing and had a mansion-like building put up.

In 1850 Joseph Várady Imperial Privy Councillor purchased it and deposited here his library of 7,000 books, invaluable coin, mineral and arms collection. Lots of pieces have vanished but some of the remaining ones can still be seen in the National Gallery in Budapest. The fence of the former garden of state is made up of 350 gunbarrels confiscated from the freedom fighters in 1849.

The condition of the edifice deteriorated while it was in the hands of the farming co-operative society. The roof collapsed and the more than 100-year-old trees were wiped out in order to have a yard covered with concrete. Recently it has been re-roofed and reconstructed.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megfelelő fájlra és helyre mutat.

Nem jeleníthető meg a csatolt kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatolás a megfelelő fájlra és helyre mutat.

96 4 16

A település előnyös fekvését igazolja, hogy ősidők óta lakott. Az itt talált ősember által használt kőeszközökön kívül kelta szobrocskák, sőt egy római kori postakocsi maradványai is igazolják ezt.

A Nyakas-hegy oldalában a XIII. században, Aynard lovag biztatásával premontrai szerzetesek által épült fel a kolostor-templom, amelyet 1475-től a pálosrend építtetett át gótikus stílusban. Festői szépségű romja ma messze földön híres. A török korban (ennek emléke a török kút) számtalanszor cserélt gazdát a falu, és a harcok komoly sérülést okoztak az épületnek, sorsát azonban végül az 1763. jún. 28-i földrengés pecsételte meg. A megrongálódott templom köveit a környékbeli lakosság kezdte széthordani, mígnem Rómer Flóris írásaival fel nem hívta az illetékesek figyelmét a barbár pusztításra. Ezt követően állagmegóvás történt, és ennek köszönhetően láthatjuk mai is a megmaradt romokat.

Die vorteilhafte Situation der Siedlung wird dadurch bescheinigt, dass sie seit Urzeiten bewohnt ist. Das wird auch durch die hier gefundenen Steingeräte des Urmenschen, sowohl Statuette der Kelten und sogar Reste einer Postkutsche aus den Römerzeiten bestätigt.

Im XIII. Jahrhundert haben an der Seite des Berges Nyakas Prämonstratenser Mönche von Ritter Aynard zugeredet eine Klosterkirche aufgebaut, welche 1475 von dem St. Paul Orden im gotischen Stil umgebaut wurde. Ihre malerischen Ruinen sind heute in der weiten Welt berühmt. In den türkischen Zeiten (daran der türkische Brunnen erinnert) hat das Dorf unzählige Besitzer gewechselt, und die Kämpfe haben im Gebäude ernsthafte Schädigungen verursacht. Ihr Schicksal hat aber endgültig das Erdbeben von 28. Juli 1763 besiegelt. Die Steine der beschädigten Kirche haben die Leute der Umgebung auseinander getragen, bis Flóris Rómer mit seinen Schreiben die Aufmerksamkeit der Behörden nicht aufgerufen hat. Danach geschahen Erhaltungsarbeiten des Bestandes, welchen zu danken ist, dass die Ruinen auch noch heute zu sehen sind.

Stone tools, Celtic statuettes and even the remains of a mail coach from the Roman Times prove the settlement's favourable site, that is, it has been inhabited from ancient times.

On the slopes of the 'Nyakas Mountain' in the 13th century Premonstrant monks built the monastery encouraged by Knight Aynard. From 1475 the Order of St. Paul rebuilt it in Gothic style. Its picturesque ruins are most famous. Under the Turkish rule (the Turkish well reminds us of this era) the building changed hands and these fights caused serious damage on the building but its destiny was sealed by the earthquake on 28 June in 1763. The locals started to carry away the building blocks of the demolished castle, when Flóris Rómer drew the attention of the authorities to the barbaric destruction. Afterwards, the protection of the building started, that is how we can marvel at these prominent remainings.

Nem jeleníthető meg a csatlakozó kép. Lehet, hogy a fájlt áthelyezték, átnevezték vagy törölték. Győződjön meg arról, hogy a csatlakozó a megfelelő fájlra és helyre mutat.

ZSÁMBÉK

Zichy-kastély

A romtemplomhoz közel találhatjuk a Zsámbéki-kastélyt. A dél-franciaországi Aynard lovag 1185-ban udvarházat épített a dombra, melyet kővárral erősített meg.

1398-ban a vár Maróti János Macsó Bán birtokába került. A vár falai között tanácskozva határozták el a főnemesek, hogy Székesfehérvárra országgyűlést hívnak össze, ahol Hunyadi Jánost kormányzóvá választják, V. László kiskorúságának idejére. Hunyadi Mátyás látogatásairól is több legenda szól. (Kedvelt vadászhelye volt a környék.) Az viszont tény, hogy 1490-ben fiának, Corvin Jánosnak adományozta Zsámbékot. 1496 nyarán II. Ulászló a Budán kitört pestis járvány elől menekült ide.

A törökök Budavárával egyidejűleg Zsámbékot is elfoglalják 145 évre. A történelemben újabb párhuzam, hogy Buda bevételének első ütközete itt volt, ugyanis a fehérvárról küldött török felmentő sereget itt veri széjjel (a későbbi "vak") Bottyán János.

A kastélyt és az uradalmat 1689-ben vásárolta meg Zichy István. Fiának második felesége Bercsényi Zsuzsanna volt. Az ő idejükben nyerte el mai formáját a kastély. 1752-ben a család Kiscellen épített magának kastélyt és oda költöztek.

1904-ben az Irgalmas Nővérek vették meg az épületet, és azóta is oktatási célra használják.

SCHAMBECK

Zichy-Schoß

Nahe der Ruinen der Kirche ist das Schloss Zsámbék zu sehen. Ritter Aymard aus Südfrankreich hat auf den Hügel 1185 ein Herrenhaus bauen lassen, durch eine Steinburg befestigt. 1398 geriet die Burg in den Besitz des Bans von Macsó, János Maróti. In der Burg sich beratend haben die Hochadeligen entschlossen in Székesfehérvár eine Nationalversammlung zusammen zu rufen, wo János Hunyadi zum Reichsverweser gewählt wurde, bis László V. noch minderjährig war. Mehrere Legenden erzählen den Besuch von Mátyás Hunyadi (die Umgebung war sein beliebtes Jagdrevier). Tatsache ist dagegen, dass er 1490, seinem Sohn János Corvin Zsámbék spendiert hat. König Ulászló II. hat sich hierher gerettet vor der Pestseuche in Buda.

Zusammen mit der Burg Buda haben die Türken auch Zsámbék für 145 Jahre erobert. Das erste Gefecht der Zurücknahme von Buda war hier. Nämlich János Bottyán (der spätere „Blinde“) hat hier die von Fehérvár gesandten türkischen Hilfstruppen zerschlagen. Das Schloss und die Herrschaft wurde 1689 von István Széchy aufgekauft. Die zweite Gattin seines Sohnes war Zsuzsanna Bercsényi. Das Schloss hat in ihrer Zeit die heutige Form bekommen. 1752 hat die Familie in Kiscell ein Schloss bauen lassen, und sind dorthin gezogen.

1904 haben die Samariter das Gebäude gekauft, und seit dieser Zeit wird es durch sie für Unterricht benutzt.

ZSÁMBÉK

Zichy Castle

The Zsámbék Castle is not far from the church ruins. Knight Aynard from South France had a manor house built on the top of the hill, which is fortified by a stone castle. In 1398 John Maróti Governor of Croatia took possession of it. Between the walls of the castle, the nobles decided to summon the Diet together to Székesfehérvár, where John Hunyadi was appointed as the guardian and governor of the infant King Ladislav V. Rumour has it that Matthias Corvinus (Mátyás Hunyadi), the popular Hungarian king, often visited this place (as one of his most favoured hunting places). He donated Zsámbék to his son John Corvin. In the summer of 1496 Ulászló II sought shelter here from the plague in Buda.

The Turkish occupied Buda with Zsámbék for 145 years. Another parallel of history is, that the first battle of Buda was fought here as 'Blind' John Bottyán (as he was later named) defeated the Turkish relief troops sent from Székesfehérvár. Stephen Zichy purchased the castle and the estate in 1689. His son's second wife was Susan Bercsényi. The castle got its final shape in their times. In 1752 the family had a castle set up in Kiscell and they moved there.

In 1904 the Sisters of Mercy purchased the premises and it has been run as a school since then.

VÉGSZÓ

Mint láthatták, a KASTÉLYOK FÖLDJÉNEK csodálatosak az adottságai, azonban mit sem ér az egész, ha a világ nem tud róla. Hasonló a helyzet, mint egy szép lánnyal, aki bezárkózik, és végül pártában marad. Ezen próbál segíteni e könyv. Ébredjünk rá, mindannyiunk számára mekkora kincs rejtőzik néhány kilométerre Budapesttől, ideális kiránduló helyek formájában.

A magyar ősi életformából adódó szokásjog a területek szabad átjárhatóságát garantálja. Régen az állatsordáknak biztosítani kellett az évszaktól függően más-más helyen lévő legelőre, majd a vásárokra, végül pedig az új gazdához való eljutását. Az ország védelme érdekében lovas hadseregek gyülekezéséhez, átvonulásához megfelelő földutakra volt szükség. Az emberek akkor is, és most is szeretik a szabadságot, amelynek része, hogy szabadon járhatnak. Magyarországon ezért szerencsére nincs annyi kerítés, mint más európai országban. Óriási lehetősége ez a magyar lovasturizmusnak, de mindenkinek, aki túrázni szeret.

Az ősi szokásjog megfelelő alap, azonban a mai jogállam keretében ennek megfelelően törvényileg kellene garantálni továbbra is ezt a szabad mozgási lehetőséget, mert sajnos napjainkban ezen ősi szokásjogot már sok helyen megsértik. Új sztrádák, vasútvonalak keresztezik a földutakat megfelelő átjáró kiépítése nélkül. A gazdaságok beszántják a több száz éves, ös-gyepes földutakat. (Egy ilyen földút olyan biológiai érték, mint egy több száz éves fa.) Jogtalanul kerítésekkel, árkokkal, tiltó táblákkal kezdik szétszabdálni a földeken, erdőkön átvezető utakat. A szabad mozgás biztosítása nem csak régen volt fontos. A vidék lakóinak, a földek művelőinek, a vadgazdaságoknak, a kirándulóknak is szükségük van ezen útvonalakra, hisz nem közlekedhetnek a sztrádákon. A vadnak is szüksége van a "megfelelő közlekedési útvonalakra", hogy a beltenyészettséget elkerüljék, valamint a nap minden időszakában, minden évszakban a megfelelő pihenő vagy táplálkozó helyet elérjék. Ne feledjük, az ember számára is "táplálkozó hely" a természet, annak látványa, a mozgás, a jó levegő táplálja-életeti őt.

SCHLUSSWORT

Wie gesehen, sind die Gegebenheiten des LANDES DER SCHLÖSSER wunderbar, aber das ganze nützt nicht, wenn die Welt es nicht kennt. Es ist dieselbe Situation, wie wenn ein schönes Mädchen sich einschliesst, und endlich Jungfernkranz bleibt. Dieses Buch versucht eben dagegen zu helfen. Wir sollen aufmerksam werden, was für ein grosser Schatz einige Kilometer von Budapest sich befindet, in der Form von idealen Ausflugplätzen.

Das Gewohnheitsrecht aus dem alten ungarischen Leben garantiert den freien Durchgang. Die Herden müssen den Jahreszeiten entsprechende Wiesen finden, Jahrmärkte und den Weg zum neuen Besitzer. Man braucht zur Sammlung der berittenen Heere, die notwendig sind für die Verteidigung des Staates, entsprechende Wege. Die Leute haben auch früher und auch jetzt die Freiheit für notwendig. Ein Teil davon ist, dass man frei sich bewegen kann. In Ungarn gibt es glücklicherweise nicht so viele Zäune, wie in anderen europäischen Staaten. Das gibt viele Möglichkeiten dem ungarischen Reittourismus, und allen, die gerne wandern. Der uralte Gewohnheitsrecht ist eine entsprechende Basis, aber in dem heutigen Staat mit Vollrecht muss man dementsprechend mit einem Gesetz garantieren die Möglichkeit der freien Bewegung, weil leider wird dieses Recht manchmal beschädigt. Neue Autobahnen, Eisenbahnlinien kreuzen die Erdwege ohne entsprechende Durchgänge.

Die Wirtschaften pflügen die hundertjährigen Rasen und Wege auf. (So ein Erdweg ist so ein biologischer Schatz, wie ein viele Jahrhunderte alter Baum.) Man beginnt rechtlos mit Zäunen, Graben und Verbotstafeln die den Boden und die Wälder durchquerende Wege zerstückeln. Die Sicherung der freien Bewegung war nicht nur früher der Bevölkerung des Landes, den Landarbeitern, den Wildhegern und den Wanderern wichtig. Diese Wege sind wichtig, denn man kann doch nicht entlang der Autobahnen verkehren. Das Wild benötigt auch die „entsprechenden Verkehrswege“, um die Innenzucht zu vermeiden, sowie jederzeit in jeder Jahreszeit die entsprechende Ruhe- und Ernährungsplätze zu erreichen. Vergessen wir nicht, dass den Menschen ist die Natur auch ein „Ernährungsplatz“, sowie die Bewegung, weil die Bewegung und die gute Luft ernährt den Menschen und lässt ihn leben.

CONCLUSION

As you could see THE LAND OF CASTLES has wonderful potentials, but it is worthless if the whole world is ignorant of it. The same thing happens to the beauty who closes herself up and remains a maiden all her life. That is what this book tries to take in hand, it is supposed to be a book to open your eyes. Let us face the fact that something marvellous is in front of our eyes just a couple of kilometres away from Budapest, in the shape of ideal beauty spots, place of excursions.

The ancient Hungarian way of life had an unwritten, customary law which guaranteed free pass across territories. The herds had to be provided with fresh pastures, passages getting to fairs and to new owners. Proper dirt and cart roads were needed to protect our country to assemble cavalry to march across the country freely. People have always loved freedom, which means freedom of coming and going. Fortunately in Hungary there are not as many fences as in other European countries, which provides us with the potential of horsing tourism or hiking. The ancient customary law serves as a good basis, but currently the set example is not followed.

Freedom of movement is supposed to be guaranteed lawfully as this 'understanding' is violated every now and then. Modern highways, railways go across these tracks, paths neglecting a proper passage for hikers and riders. The more than one-hundred-year-old march land is ploughed under by farming societies. (This type of road represents such value as a hundred-year old tree). Territories, roads are cut up wrongfully into strips bounded by fences, ditches or prohibitive notices. The right to move freely was not only important in the past. The locals, the farmers, the gamekeepers and the hikers need these roads as they cannot get about on the highways. Games need 'an appropriate way to get around' to avoid inbreeding and the possibility to get to places where they can relax, eat, any time of the day. Let us not forget nature is our habitat. Being in nature, marvelling at it and being able to move in it, and breathing in good and healthy air keeps us alive.

TARTALOMJEGYZÉK**INHALTSVERSEICHNIS****CONTENTS**

<u>Kastélyok földje</u>	<u>Schlösser Land</u>	<u>Castles Land</u>	<u>7</u>
<u>Lovastúrázás</u>		<u>Horse back riding</u>	<u>10</u>
<u>Bajna</u>			<u>19</u>
<u>Gyermely</u>			<u>21</u>
<u>Gyarmatpuszta</u>			<u>26</u>
<u>Bicske</u>			<u>29</u>
<u>Felcsút</u>			<u>33</u>
<u>Alcsútdoboz Máriavölgy</u>			<u>35</u>
<u>Tabajd</u>			<u>33</u>
<u>Alcsútdoboz</u>			<u>45</u>
<u>Csákvár</u>			<u>48</u>
<u>Bodajk</u>	<u>Wudek</u>	<u>Bodajk</u>	<u>52</u>
<u>Fehérvárcsurgó</u>			<u>57</u>
<u>Iszkaszentgyörgy</u>			<u>59</u>
<u>Csór</u>			<u>61</u>
<u>Várpalota</u>			<u>65</u>
<u>Nádasdladány</u>			<u>70</u>
<u>Balatonkenese és Sándorkapuszta (Füle)</u>			<u>72</u>
<u>Sárpentele</u>			<u>76</u>
<u>Sárszentmihály</u>			<u>77</u>
<u>Székesfehérvár</u>	<u>Stahlweisseburg</u>	<u>Székesfehérvár</u>	<u>78</u>
<u>Csalapuszta</u>			<u>80</u>
<u>Kisfalud</u>			<u>83</u>
<u>Pákozd</u>			<u>85</u>
<u>Velence</u>			<u>88</u>
<u>Kápolnásnyék</u>			<u>90</u>
<u>Nadap</u>			<u>94</u>
<u>Lovasberény</u>			<u>98</u>
<u>Vereb</u>			<u>100</u>
<u>Vál</u>			<u>102</u>
<u>Tordas</u>			<u>104</u>
<u>Martonvásár</u>			<u>110</u>
<u>Simonpuszta</u>			<u>111</u>
<u>Nagytétény</u>			<u>112</u>
<u>Sóskút</u>			<u>113</u>
<u>Pusztazámor</u>			<u>114</u>
<u>Etyek</u>	<u>Edeck</u>	<u>Etyek</u>	<u>115</u>
<u>Biatorbágy</u>	<u>Wischall</u>	<u>Biatorbágy</u>	<u>116</u>
<u>Páty</u>			<u>118</u>
<u>Zsámbék</u>	<u>Schambeck</u>	<u>Zsámbék</u>	<u>123</u>
<u>Végszó</u>			<u>125</u>
<u>Tartalomjegyzék</u>	<u>Inhaltsverzeichnis</u>	<u>Contents</u>	<u>128</u>
<u>Kastélyok jegyzéke</u>	<u>List der Schlösser</u>	<u>List of castles</u>	<u>130</u>
<u>Irodalom</u>			<u>131</u>
<u>Információk</u>		<u>Infomations</u>	<u>Hiba! A könyvjelző nem létezik.</u>
<u>Zsámbék környékének lovasútvonalai</u>			<u>126</u>

KASTÉLYOK JEGYZÉKE**LIST DER SCHLÖSSER****LIST OF THE CASTLES**

<u>Bajnai Sándor-Metternich-kastély</u>	Sándor-Metternich-Schloß	Sándor-Metternich Hall	19
<u>Gyarmatpusztai Sándor-Metternich-vadászkastély</u>	Sándor-Metternich-Jagdschoß	Sándor-Metternich Hunting Castle	26
<u>Bicskei Batthyány-kastély</u>	Batthyány-Schloß	Batthyány Hall	29
<u>Felcsúti Kozma-kastély</u>	Kozma-Schloß	Kozma Hall	33
<u>Alcsút-Máriavölgyi Habsburg-kastély</u>	Habsburg-Schloß	Habsburg Hall	35
<u>Tabajd Bélápa-majori Kúria</u>			33
<u>Alcsútdobozai Habsburg főherceg-kastély</u>	Habsburg Erzherzog-Schloß	Habsburg arcduke Hall	45
<u>Csákvári Esterházy-kastély</u>	Esterházy-Schloß	Esterházy Hall	48
<u>Bodajki Hochburg-Lamberg-kastély</u>	Hochburg-Lamberg-Schloß	Hochburg-Lamberg Hall	52
<u>Fehérvárcsúrgói Károlyi-kastély</u>	Károlyi-Schloß	Károlyi Hall	57
<u>Iszkaszentgyörgyi Amadé-Bajzáth-Pappenheim-kastély</u>	Amadé Bajzáth-Pappenheim-Schloß	Amadé-Bajzáth-Pappenheim Hall	59
<u>Csóri Szögyén-Marich-Somsich-kastély</u>	Szögyén-Marich-Somsich-Schloß	Szögyén-Marich-Somsich Hall	61
<u>Várpalotai Zichy-Waldstein-kastély</u>	Zichy-Waldstein-Schloß	Zichy-Waldstein Hall	63
<u>Várpalotai Thury-várkastély</u>	Thury-Burgkastell	Thury Castle	65
<u>Nádasdladányi Nádasdy-kastély</u>	Nádasdy-Schloß	Nádasdy Hall	70
<u>Sárpentelei Széchenyi-kastély (ami megmaradt)</u>	Széchenyi-Schloß	Széchenyi Hall	76
<u>Sárszentmihályi Zichy-Szterényi-kastély</u>	Zichy-Szterényi-Schloß	Zichy-Szterényi Hall	77
<u>Székesfehérvári Püspöki-palota</u>	Bischofspalast	Episcopal Palace	78
<u>Csalapusztai Kégl-kastély</u>	Kégl-Schloß	Kégl Hall	80
<u>Kisfaludi kastély</u>	Kisfaludi Schloß	Kisfaludi Hall	83
<u>Velencei Meszlény-Wenckheim-kastély</u>	Meszlény-Wenckheim-Schloß	Meszlény-Wenckheim Hall	88
<u>Velencei Gschwindt-kastély</u>	Gschwindt-Schloß	Gschwindt Hall	88
<u>Beck-kastély</u>	Beck-Schloß	Beck Hall	88
<u>Kápolnásnyéki Halász-Dabasi-kastély</u>	Halász-Dabasi-Schloß	Halász-Dabasi Hall	90
<u>Lovasberényi Cziráky-kastély</u>	Cziráky-Schloß	Cziráky Hall	98
<u>Verebi Végh-kastély (ami megmaradt)</u>	Végh-Schloß	Végh Hall	100
<u>Váli Ürményi-Dréher-kastély</u>	Ürményi-Dréher-Schloß	Ürményi-Dréher Hall	102
<u>Tordasi Sajnovics-Batthyány-Dréher-kastély</u>	Sajnovics-Batthyány-Dréher Schloß	Sajnovics-Batthyány-Dréher Hall	104
<u>Martonvásári Brunszvik-kastély</u>	Brunszvik-Schloß	Brunszvik Hall	110
<u>Tétényi Száraz-Rudnyánszky-kastély</u>	Száraz-Rudnyánszky-Schloß	Száraz-Rudnyánszky Hall	112
<u>Pusztazámori Barcza-kastély</u>	Barcza-Schloß	Barcza Hall	114
<u>Biatorbágyi Sándor-Metternich-kastély</u>	Sándor-Metternich-Schloß	Sándor-Metternich Hall	116
<u>Pátyi Splény-Várady-kastély</u>	Splény-Várady-Schloß	Splény-Várady Hall	118
<u>Zsámbéki Zichy-kastély</u>	Zichy-Schoß	Zichy Castle	123

IRODALOM

- Bagyinszki Zoltán: KASTÉLYOK A TÖRTÉNELMI MAGYARORSZÁGRÓL; Bubli-CITY "1492", 1998
- Bagyinszki Zoltán: KASTÉLYOK ÉS PALOTÁK; Mikes Kiadó, Budapest, 1999
- Baji Etelka-Csorba László: KASTÉLYOK ÉS MÁGNÁSOK; HG & Társa Kiadó, Budapest, 1994
- Béni Kornél, Viszló Levente: VÉRTES HEGYSÉG ÉS KÖRNYÉKE; Pro Vértesszoros Természetvédelmi Közalapítvány, 1996
- Demeter Zsófia: A PÁKOZDI GYŐZELEM; Szt István Múzeum, Székesfehérvár, 1998
- Entz Géze, Sisa József: FEJÉR MEGYE MŰVÉSZETI EMLÉKEI; MTA és a Szt István Múzeum közös kiadványa; Székesfehérvár, 1998
- Éri István: ZSÁMBÉK LÁMPAMÚZEUM; TKM Egyesület, Zsámbék, 1999
- Ézsiás Anikó, Szakály István: PUSZTULÓ MŰEMLÉKEINK NYOMÁBAN; RTV-Minerva, Budapest, 1983
- Dr. Fekete Csongorné és Németh Gabriella: GRÓF ZICHY MIKLÓS; Zichy Miklós Ált. Isk.
- Fellegi Imre: FEJEZETEK BODAJK MÚLTJÁBÓL; Bodajk Önkormányzata, Bodajk, 1995
- Fábián Éva (szerk.): THURY-VÁR; King Print nyomda, Várpalota, 1993
- Hornyák Mária: BEETHOVEN, BRUNSZVIKOK, MARTONVÁSÁR; MTA, Martonvásár, 1993
- Kozma Sándor dr.: FEJÉR MEGYE KÉZIKÖNYVE; Ciba kiadó 1997
- Magyar Lovas Turisztikai Szöv.: MAGYARORSZÁG - LOVAS PARADICSOM; Magyar Turizmus Rt., 1999
- Meszlényi Ignác: VELENCEI TALLÓZÁSOK; 1999
- Nyulásziné Strub Éva: ÖT ÉVSZÁZAD CÍMEREI; Corvina 1987
- Pati Nagy Elemér: ZSÁMBÉK; Zsámbéki Műv. Ház, 1994
- Peterdi Ede: A BICSKEI BATTHYÁNY-KASTÉLY; Közdok Kft., 1999
- Schneider Miklós és Dr. Juhász Viktor: FEJÉR VÁRMEGYE, Magyar Városok és Vármegyék Monográfiája.
- Széchenyi Zsigmond: AHOGY ELKEZDÖDÖTT; Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1965
- The Joseph Károlyi Foundation: Newsletter, 1998
- Vér Imre: TÚRALOVAGLÁS; LAPU Bt.,

INFORMÁCIÓK / INFORMATION / INFORMATION

Jelmagyarázat / Symbol / Key

PROGRAM	PROGRAMM	PROGRAMS	Szolgáltatások	DIENST	Supply
= Tel. egyeztetni!	Treffen verabreden	Agree by phone	= Ital	Getränk	Drink
*;**,***= minősítés	Qualifikation	Eminent prog-	= Étél	Speise	Food
			9x2 = Szállás	Unterkunft	Pension
ram					
= Kastély	Schlösser	Castle	Lovak fogadásához állatorvosi igazolás kell!!		
= Kastélypark	Park	Park	12 = Bértartás	Mietten unterhalt	Horse pension
= Kiállítás	Ausstellung	Exhibition	10 = Bérlovak	Mietten pferd	Horse rent
= Egyéb látnivalók		Sehenswürdigkeit	12 = Vendég ló	Pferd dienst	Horse guest
	Other interests		= Lovas oktatás	Unterricht	Training
= Gyalogtúra	Fuß tour	Pawn tour	= Tereplovaglás	Gelreiten	Country riding
= Kerékpártúra	Fahrrad tour	Bicycle tour	= Díjugratás	Springen lassen	Jumping
= Lovarda	Reitschule	Rider club	= Díjlovaglás	Preisreiter	Dressage
= Úszás	Schwimmbecken	Swimming	= Lovaspóló	Reiterpolo	Polo
= Horgászat	Angler	Angling	= Lovas fogat	Kutsche	Coach
= Vadászat	Jagd	Hunting	= Lovas szán	Slitten	Sleigh
			= Egyéb program	Sonstige programm	Other pro-
			grams		

VÁROSNÉV (programlehetőségek)

STADT (PROGRAMM) CITY (programs)

Kastély neve, adatai, programok

Egyéb (érdekes látnivaló)

Vendéglátó helyek

: Javasolt gyalogtúra útvonal

: Javasolt kerékpár túraútvonal

: szilárd (autó)út

: javasolt útvonal lovakkal

Lovardák: szolgáltatásaikkal

Schlösser name, angebe

Sonstige programm

Dienst

Vorschlag fuß tour

Vorschlag fahrrad tour

Autosraße;

Vorschlag reiten tour

Reitschule: und programm

Castle name, address, Tel, E-mail, programs:

Other programs: -

Supply -

Pawn tour way

Bicycle tour way

Road

Horse back riding tour

Rider club: with supply

Részletes adatok

***ZSÁMBÉK

*Zichy-kastély: 2072 Zsámbék, Zichy tér 3.; tel: (23) 342 122

Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskolaként működik. Kívülről megtekinthető, hivatalos látogatási lehetőség nincs!

*** Egyéb: legismertebb a Premontrei bazilika romja, a kastély mellett Török kút és kis kert tóval, Lámpamúzeum

: Kastély - Romtemplom - Nyakas-hegy - Töki csárda

: Szomor, Bajna

: Anyácsapuszta, Bab kút, Vörös-hegyi patak völgyén át Epöl, (Bencevár-szurdok, Palkó-völgy), az Epöl-Bajnai-vízfolyás mentén Bajna.

Lovardák vendéglátással:

***Zsámbéki Szent-György lovas klub: 2072 Zsámbék, Mányi u., mobil: 30 9324 680 (Farkas László)

32 20 20 : nyári lovas táborok teljes ellátással

***Töki Patkócsárda lovardája: 8x2 (Zsámbék melletti falu) 2073 Tök, Fő u. 1.; tel: (23) 341 381, fax: (23) 341 224

12 7 12 : Lovagoltatás edző irányításával, Csikós bemutatók, Népművészeti tárgyak árusítása

*Anyácsapuszta, V & S Lovasmajor: 2073 Tök, Anyácsapuszta; tel: (23) 713 108, mobil: 30 942 3926 (Végh Lajos)

12 6 12 : Lovastáborok teljes ellátással

**Tiborc-Tanya: 2X1,3x2; 2064 Csabdi, Tiborc-Lovasklub; tel/fax: (22) 260 322, mobil: 30 942 7174 (Kocsis László)

15 20

*BAJNA

**Sándor-Metternich-kastély: 2525 Bajna, Kastély

Államgővítés megindult, sokáig gondozatlan volt. Hivatalos látogatás nincs, kívülről a kastély és a kastélykert megtekinthető.

Polgármesteri Hivatalnál lehet érdeklődni; tel: (33) 447 133

Magyar Állam tulajdona (Kincstári Vagyongig.) 2800 Tatabánya, Győri út 13.; tel: (34) 310 417

Egyéb: Római katolikus templom 1484-ben épült, Csimai-dombon kálvária (egykor remeteség helye) barokk stációkkal,

Szállás-vendéglátás: *Ördöglovas kisvendéglő: A kastély kerítés bejáratánál, mindennap nyitva tart 8-20h-ig

Útban a Gyarmatpusztai-kastély felé, *Gyermely Malom Vendéglő: 2821 Gyermely, Petőfi tér 2.; mobil: 30 959 2729

: A falu fölé magasodó kálvária hegyre érdemes felmenni, gyönyörű panoráma tárul elénk.

   : Szomor, Gyermely, Gyarmatpuszta

  : Az Epöl-Bajnai-vízfolyás mentén folyásával ellentétesen tovább haladva, a Csimai Kálvária aljától földút vezet az Öreg-Nyulasom hegyet megkerülve Gyarmatpuszta irányába.

Lovarda: Lásd Zsámbék!

****GYARMATPUSZTA**

*****Sándor-Metternich-vadászkastély:**   15x2; 2821 Gyermely, Gyarmatpuszta

Exkluzív vendéglátóhely!! Előzetes egyeztetés után teljes körű vendéglátás, szállás, étkezés, vadászati lehetőség!

Kapcsolattartó: Bederna Evelin; tel: (34) 370 443, (34) 370 454, tel/fax (34) 370 433, mobil: 20 984 6097

Pilisi Parkerdő Rt. tulajdona: Bajna; (33) 447 144, (33) 447 154, mobil 20 984 6080 (Áprili Róbert erdészvezető)

Egész évben fogadnak vadászvendégeket, az egyes vadfajták vadászhatóságának szabott időszakára van. !!

Egyéb: A kastély mellett kis kápolna, A kastélyban és a vadászházban vadászati témájú képek, és trófeák. Kastélypark, két halastóval.

Vendéglátóhely: Lásd kastély!

Útban a kastély felé: *Malom Vendéglő: 2821 Gyermely, Petőfi tér 2.; mobil: 30 959 2729

: A környékbeli hegyekbe érdemes túrázni. A kastély kerítése mellett földút vezet a Gyermely melletti boros pincéig.

  : Gyermely, Szomor, Zsámbék, Mány, Bicske

  : Másik irányból kerülve a vadaskertet földút vezet Vasztélyig, onnan van betonút Csapdin át Bicskére, és van földút is a bányauzem, Irtástető, a Csapdi és Mány közötti gyümölcsösön át a "Hegyi-kastélyig", majd a halastavakon át Bicskére.

Lovarda: Legközelebb: Zsámbék Szentgyörgy lovarda lásd ott!

****BICSKE**

****Batthyány-kastély:**   2600 Bicske, Kossuth L. u. 42.; tel:(22) 350 277 (Igazgató: Vásárhelyi úr)

Tulajdonos: Fővárosi Kossuth Zsuzsa Gyermekotthon (Gyermekotthonként működik.)

Megtekinthető: a kastély látogatható csoportosan is és egyénileg is bejelentkezéssel. A kastélyban látható egy helytörténeti kiállítás. A kastélyhoz 20 holdas park tartozik. Minden nyáron Kastély estéket tartanak, amelyen különböző opera, operett és hangversenyek szerepelnek. A díszteremben kiállítások kerülnek megrendezésre.

Egyéb: Hegyi-kastély parkjában megtekinthető a Mauzóleum és a Csillagvizsgáló romjai.

Vendéglátó hely: ***Báder fogadó: 2600 Bicske, 100-as út 31-es km-kő; tel/fax: (22) 350 727, (22) 261233

(Lovardánál) ***Fogadó a Három Lókötőhöz   (hidegkonyha) 9x2,3x3: 2060 Bicske, Szent László u. 47.; tel: (22) 263 067

 : A hegyi-kastély parkjához érdemes túrát tenni. Útközben van a Báder fogadó, és a halastó.

  : Felcsút (Székesfehérvári út)

: Átkelve a vasúti felüljárón, a vízműnél letérünk jobbra a Felcsút irányába vezető földútra.

Lovarda:

***Bicskei Fogadó a Három Lókötőhöz: 2060 Bicske, Szt. László u.47., tel: (22) 263 067, mobil: 20 910 5251 (Hajdú Csilla)

3 12 15   : Összes állomány 60 ló, fedeztetést is vállalnak.

FELCSÚT

Felcsúti Kozma-kastély: 8086 Felcsút, Fő u. 184.

Tulajdonos: LUWA Ruhaipari szövetkezet.

Vendéglátó hely: Mészáros Söröző   8086 Felcsút, Fő u.

Egyéb: R.k. és Ref. templom, két kúria épület (orvosi rendelő és óvoda)

   (Felcsút, Alcsútdoboz, Alcsút-Máriavölgy)

: Felcsútról földúton a Máriavölgyi kastély melletti mezőgazdasági majorig, majd a betonút mellett pár száz métert haladunk a kastélyig

Lovarda: Lásd, Diana Lovasklub, Szablár Major és Magyar Polo Club; Tabajdi póló centrum Alcsútdoboznál!

**ALCSÚTDOBOZ MÁRIAVÖLGY

*****Habsburg-Kastély:**

tel: (22) 594 200, 353 000, fax: (22) 353 208; E-mail: mariavolgy@matavnet.hu

*****Pannonia Golf & Country-Club:** 8087 Alcsútdoboz-Máriavölgy; **Exkluzív vendéglátóhely!!**

Nyitva tartás (téli időszakot kivéve): mindennap 8-20h-ig;

*****Egyéb:** Golf (oktatás, felszerelések árusítása, kölcsönzése, öltöző szaunával), tenisz

*****Szállás vendéglátás:** a kastélyban

: Gyalogtúraként szóba jön átgyalogolni Alcsútdobozra a platánfa soron. A kastélytól nem messze egy kisebb hegy emelkedik melyről szép a kilátás erre érdemes felmenni.

: Pogányvár (Göböljárás-puszt) kétrészes erődítés a középső bronzkorból. Hossza 290 m.

  : (Platánfa-soron) Alcsútdoboz, Tabajd Bélápa Major

  : Platánfa-soron, majd a falu felett földúton Tabajd Bélápa-Major

Lovarda: Lásd, Diana Lovasklub, Szablár Major és Magyar Polo Club; Tabajdi póló centrum Alcsútdoboznál!

**TABAJD

****Bélápa-Kastély:**

Látogatható: Kizárólag a vendégek számára a tulajdonos engedélyével.

Tulajdonos: Magántulajdon (kapcsolattartó: Dr. Jármy Miklós, mobil: 20 955 0546)

Egyéb: Ref. Templom, R.K. templom, Turul madaras Világháborús emlékmű

: A Váli-patak ez a része kiváló lehetőséget kínál túrázni, mivel a meder minkét oldalán ősgyepes, virágos rétek találhatók.

****Vendéglátó hely:**   Bélápa-Major, Lásd lejjebb! Diana Lovasklub Alcsút Lásd Alcsútdoboznál!

 : Tabajd, Alcsútdoboz

 : A Váli-patak mellett Alcsútdobozi Arborétumhoz. (A Váli-völgyben lefelé haladva Vál irányába, a Kastély körutat 8-as alakúvá lehet formálni, vagy kis Budapest környéki körre lehet alakítani, rövidítésként).

Lovarda:

****Bélápa Major:**   ; 8088 Tabajd, Bélápuszta; tel/fax: (22) 701 187, mobil: 20 955 0546 (Dr. Jármy Miklós)

12 10 14   : nyári lovastáborok, teljes ellátással

****Magyar Polo Club; Tabajdi (Budapesti) póló centrum** Tabajd; tel: 209 353 315 (Mészáros Péter gazd. ig.)

12 4 16 25   : Nemzetközi és országos lovaspólo bajnokságok rendezése, teljes körű rendezvényszervezéssel!

****ALCSÚTDOBOZ**

*****Habsburg-kastély, ma Arborétum:**   8087 Alcsútdoboz, Alcsúti u. tel: (22) 353 219 (Boross József ig.)

A kastély elülső homlokzati fala maradt meg a csodálatos kastélykerttel. A kastélykert 40 hektáros, 540 féle tájkertet ölel fel, tóval és két patakkal, épületekkel: kápolna, Babaház, Gloriette, medveház, medveverem.

Látogatható: ápr. 1-től 7-17 óráig, májustól 18 óráig, hétfő és kedd kivételével október (rossz időjárás beköszöntével) hóval bezárólag.

Tulajdonos: Duna-IPoly Nemzeti Park Alcsúti Arborétuma

Egyéb: Ref. Templom, R.K. templom, volt zárdá (Paulai Szt. Vince nővéreké)

****Vendéglátó hely:**   Lásd! Diana Lovasklub

: A hatalmas területű arborétuma, benne a látványosságokkal, kiváló lehetőséget kínál gyalogtúra számára.

   : Felcsút, Bodmér, Vértesboglár, Csákvár

: A kastély lovardájától földút indul, mely híddal keresztezi a Boglári-vízfolyást. A Vértesboglár felé vezető utat elérve, tartanuk kell az irányt Csákvár felé nyugati irányba a földutakon haladva.

Lovarda:

****Diana Lovasklub, Szablár Major:**   8087 Alcsútdoboz; tel: (22) 252 161 (tulajdonos: Szablár András)

12 6 14   :

****CSÁKVÁR**

****Esterházy-Kastély:**   8083 Csákvár, Kastélypark 4.

Fejér Megyei Szent-György Kórház üzemel a kastélyban; tel: (22) 354 103, 354 203, fax: (22) 354 202

****A kastély és a kastélypark** (benne a szenháromság szobor, napóra, múbarlang) előzetes megbeszélés alapján látogatható, a csoportokat Mészárosné Ágoston Ildikó könyvtáros vezeti. tel: (22) 582 240/ 189 mellék, (22) 354 587

***Gessner-ház, Vadászkápolna** (Pro Vértes alapítvány, 8083 Csákvár, Kenderesi út; tel: (22) 354 420, Pimmer Izabella)

Egyéb: A község központjában található a Helytörténeti Múzeum, a Ref. templom mellett a Fazekas Emlékház (Van fazekas mester is a faluban, aki fogad látogatókat és megismerteti a mesterséget.)

Vendéglátás: Falusi turizmus keretén belül Pro Vértes alapítvány szervezésében (Lásd feljebb!)

  Csákvár melletti Vérteskozmaról a Várgesztesi várrom gyalogtúrával megközelíthető.

    : Csákberény, Söréd, Bodajk

**** ISZKASZENTGYÖRGY**

**** Pappenheim-Amade-Bajzáth-kastély:**   8043 Iszkaszentgyörgy, Kastély 7.; tel.: (22) 441 201

Kincstári Vagyonkezelői Szervezet kezelésében van: fax: (22) 315 168, (1) 212 7006 (Bak Julianna)

Felújítás alatt áll, kívülről megtekinthető a kastélykerttel együtt! A kastély egy részét az Ált. Iskola használja, mely nem látogatható, de a község minden évben itt rendezi meg a Szent-György napi ünnepséget.

Egyéb: A faluban R.K. és Ref. templom

Szállás-vendéglátás: *Víg Barát vendéglő: 8043 Iszkaszentgyörgy, József A. u.; tel: (22) 479 045

*Patkó Presszó: 8043 Iszkaszentgyörgy, Kossuth tér 4.; tel: (22) 441 339

****Pajor Panzió:**   8043 Iszkaszentgyörgy, a 8-as Veszprémi főút mellett a 13 km kőnél; tel: (22) 331 992

: A kastélykert és a falu megtekintése javasolt.

   : (Székesfehérvár felé a 6-os útra kitérve) Csór,

: Az Iszkaszentgyörgyi bányától földút vezet Csór irányába.

Lovarda:

****Fortuna Lovasklub:**   8000 Székesfehérvár (Iszkaszentgyörgyi úton); mobil: 30 946 2815 (Stankovics József)

20 16 12

***Fehérvári Huszárok Egyesülete:** 8043 Iszkaszentgyörgy, Kisiszkai u 3.; tel: (22) 319 813, mobil: 30 994 6726 (Ampli Ferenc)

12 10   : Húszár hagyományok őrzése, bemutatása

***CSÓR**

***Szögényi-Marich-Somsich-kastély:**   8041 Csór, Polgármesteri Hivatal

Ma Polgármesteri hivatal, óvoda és lakások vannak benne. Kívülről megtekinthető, a kertjével együtt.

Egyéb: Nedeczky-kastély: (Az országút mentén található), R.k. és Ref. templom, és két régi magtár.

Vendéglátó hely: ******   Csóri Csuka Csárda: Csór , főter 1.; tel: (22) 433 513

: A falu megtekintése javasolt, a Nedeczky-kastélyt beleértve.

   : Inota, Várpalota

: Várpalotát lovakkal érdemes kihagyni és Inota előtt Rétipusztá felé venni az irány, majd a Csór-Nádasladányi vasútállomástól Nádasladányra menő úton lehet Nádasladányig eljutni.

Lovarda: Legközelebb Székesfehérvár, Fortuna lovaslub!

*****VÁRPALOTA**

****Thury-várkastély**   8100 Várpalota, Szabadság tér 1.; tel/fax: (88) 471 702

Vegyipari, és Bányászati múzeumként várja a látogatókat, május 1.-től október 1.-ig.

***Zichy-Waldstein-kastély**   8100 Várpalota, Szabadság tér

Kívülről a kastélykerttel együtt megtekinthető.

Mindkettő kastély tulajdonosa a Magyar Honvédség; tel: (88) 471 155 (Ügyintézésel megbízva: Csizmadia Géza ezr.)

Egyéb: R.k. és Ref. és Evangélikus barokk templomok, Tájház: Jókai u 15., Nagy Gyula Galéria: Szt. István u. 3.,

Vendéglátó hely: 10x2 *****Fogadó a "Két Bagolyhoz":** 8100 Várpalota, Péti u. 2; tel/fax: (88) 371 392 (8 sz. út mellett)

****Birka Csárda** 8100 Várpalota, a 8 sz. út mellett; tel: (88) 372 981

   : Bátorkő (Pusztapalota) megtekintése javasolt.

   : Ősi, Nádasladány

Lovarda: Lásd Nádasladány, Sándorkapuszta, vagy Székesfehérvár, Fortuna lovaslub!

****NÁDASDLADÁNY**

****Nádasdladányi Nádasdy-kastély:**   8145 Nádasdladány, Kastélypark 1; tel:(22) 443 789

Gondnok: Czeidé János; (22) 443 514, (22) 443 789

Magyar Kincstár tulajdona, Vagyonkezelője: Műemlékek Állami Gondnoksága; 1014 Bp., Dísz tér 15. (Bugár-Mészáros K. ig.)

Felújítását követően a Nádasdy Környezetvédelmi és Művészeti Akadémiának biztosít helyszínt és Konferencia túrizmus célját szolgálja.

(Nádasdy Akadémia: Nádasdy Ferenc, 1124 Budapest Vércse u. 31.; tel: (1) 319 7463)

Egyéb: Ref. és R.K. Templom, vízimalom (Séd patak fölött)

A Balaton közelségét érdemes kihasználni fürdőzésre.   lovarda is van (lásd néhány sorral lejjebb) Balatonkenesén.

Vendéglátás: A kastély felújítását követően szállást és étkezést tudnak biztosítani a kastély a konferenciák résztvevőinek

Nádasdladányi Söröző: 8145 Nádasdladány, Vöröshadsereg u.

Szállás étkezés a közelben: Soós-hegyi Lovassport Club; Balatonkenese, lásd lovardánál!

   4x2, 2x2+2 Tibor-tanya; Sándorkapuszta, lásd lovardánál!

 : A közeli sárrét csodálatos vízi világa megtekinthető a vasúthoz vezető úton túrázva.

   : Sárkeszi, Sárszentmihály

: Úrhida irányába földút vezet és onnét Livia-pusztán át elérhetjük Sárszentmihályt.

Lovarda közelben:

****Soós-hegyi Lovassport Club:**   8174 Balatonkenese, Bajcsy Zs. u. 47.; mobil: 30 916 3176, 30 225 3174 (Boda Endre)

12 18 14

: Csalapuszta

Lovarda:

****Fortuna Lovasklub:** 8000 Székesfehérvár, Iszkaszentgyörgyi út; tel/fax: (22) 327 132 (Stankovics József; mobil: 30 946 2815)

20 6 12

****Pákozdi-lovasmajor:** 8095 Pákozdi, Pákozdi major (Pákozdi előtt, a tó felőli oldalon); mobil: 20 957 0957; 30 966 11 74 (Havasi József)

30 10 12 : Lovasgyógytorna

***CSALAPUSZTA** (Székesfehérvárhoz tartozik közigazgatásilag)

****Kégl-kastély:** 8000 Székesfehérvár, Csalapuszta, Kastély; tel: (22) 301 704, fax: (22) 301 361

A kastély felújítás alatt áll, későbbi hasznosítására tervek vannak.

Tulajdonos: Faltec Kft.: 8000 Székesfehérvár, Csalapuszta, Kastély; tel: (22) 301 704, fax: (22) 301 361

Szállás vendéglátás: Picur Büfé A kastélytól néhány száz méterre a Székesfehérvári úton.

****C** Pákozdon, **Falusi Túrizmussal** (Törzsök Tibor ir. vez.: 8095 Pákozdi, Budai u. 134., tel: (22) 458 869, mobil 30 2161 908)

: A közelben van a Pátkai víztároló ezt érdemes kihasználni. Pátka faluban horgászjegyet is lehet vásárolni.

: Kisfalud (Székesfehérvár első utcáján keresztül)

: A császárpatak mentén Kisfaludra érhetünk, pár kilométeres úttal

Lovarda: Pákozdon Lásd Kisfalud!

KISFALUD (Székesfehérvárhoz tartozik közigazgatásilag)

Kisfaludi kastély: 8000 Székesfehérvár, Kisfalud, kastély (Felújítás alatt áll, későbbi hasznosítására tervek vannak.)

Egyéb: *** Aranybula emlékmű** található közelében. Érdemes továbbmenni Pákozdra, ahol a

****Pákozdi csata emlékműve** látható, és a *****Velencei tó** kiváló fürdőzési lehetőséget biztosít.

Szállás vendéglátás: Néhány kilométerre Pákozdon érdemes **Falusi Túrizmus** keretében a szállást, és a vendéglátást megoldani: Törzsök Tibor irodavez: 8095 Pákozdi, Budai u. 134; tel: (22) 458 722, fax: (22) 458 869, mobil 30 2161 908

****C** **Bella Étterem**; 8095 Pákozdi, Budai u. 53.; tel: (22) 458 760

***C** **Franci Söröző**; 8095 Pákozdi, Budai u. 74.; tel: (22) 458 631

****C**: A Velencei tó környezetében érdemes gyalogtúrát tenni a Pákozdi-csata emlékművét is megtekintve.

: Pákozdi, Sukoró, Velence

: Pákozdi elején jobbra le kell térni a Dinnyési útra, és a sztráda után földút nyílik a tóparton a Pákozdi-csata emlékműve felé. Az emlékműtől szintén földút van tovább a tóparton, mely az evezős pályától már betonozott, ennek szélén haladhatunk egész Velencéig

Lovarda:

****Pákozdi-lovasmajor:** 8095 Pákozdi, Pákozdi major (Pákozdi előtt, a tó felőli oldalon); mobil: 20 957 0957; 30 966 1174 (Havasi József)

30 10 12 : Lovasgyógytorna

***Jampi-lovastanya:** 8095 Pákozdi, (Kisfaludról érkezve, Pákozdi előtt, a hegy felőli oldalon); mobil: 20 967 7055 (Erdész János)

8 8 12 : Huszár hagyományörzés

*****VELENCE**

***Meszlény-Wenckheim-Kastély:** 2481 Velence, Tópart út 5.; (22) 472 453 (Jelenleg könyvtár; Stuhl Evelin)

****Gschwindt-kastély:** 2481 Velence; (22) 472 224 (Jelenleg ÉDOSz üdülő, nem látogatható)

Beck-kastély: 2481 Velence; (Vasútállomáshoz közel, jelenleg lakás, körülette a parkban nyáron ifjúsági tábor)

***Egyéb:** Ref. és R.k. templom, Nepomuki szent János-szobor és kápolna, Halászház, Viola utcai népi lakóház

*****C** Velencei tóparti strand

Szállás-vendéglátás: ****Tekergő Restaurant & Café** 2481 Velence, M7 autópálya mellett; tel/fax: (22) 472 979

Nagyon sok vendéglátóhely biztosítja ezen kívül a megfelelő ellátást.

: A velencei tó számtalan vízisport lehetőségét kínálja, ezt érdemes kihasználni!

: Kápolnásnyék

: Velence és Kápolnásnyék összenőtt teljesen, a közöttük lévő csendesebb utcákon érdemes közlekedni.

Lovarda: A szomszéd faluban Nadapon:

****Huszár-tanya:** Nadap (Velencei út mellett); tel./fax: (22) 474 509, mobil 30 900 8624, 30 900 8628; ápr.-okt., 9-24h-ig

6 12 12 : huszárbemutató, folklórest, cigányzene, borkóstoló

***KÁPOLNÁSNYÉK**

***Halász-Dabasi-kastély:**   2475 Kápolnásnyék, Deák F. 8.; tel: 368 036 (Sinkó Tibor ig. elnök)

(Jelenleg a Vörösmarty Tsz irodái vannak benne. Értékesítését, rekonstrukcióját követően turisztikai célra való hasznosítását tervezik.)

Egyéb: Ref. és R.k. templom, ***Vörösmarthy Mihály szülőháza** (A régi főútvonal mellett.)

***   Velencei tóparti strand

Szállás-vendéglátás: ****Kápolnásnyék; Hotel holdfény:**   2475 Kápolnásnyék Tó u. 10/a.; tel./fax: (22) 368 970, (22) 368 971

Nyitva: május 15-től október 31-ig, a szállodához tartozó étterem-söröző egész évben nyitva van.

 : A közelben lévő velencei tóhoz és a Vörösmarty házhoz érdemes elmenni.

  : Velence, Nadap, Lovasberény

   : Kápolnásnyékről, külön sztráda fölötti átjáróval, földút vezet át a Nadap és Pázmánd közötti völgybe, melyből szintén földút nyílik Nadapra. Nadapról az országút mentén juthatunk el legkönnyebben Lovasberénybe.

Lovarda: Nadapon, Lásd Velence!

****LOVASBERÉNY**

****Czirák-kastély:**   8093 Lovasberény, Kastély

A kastély kiállításai nyitva vannak naponta 10-18h-ig, a nyári idegenforgalmi szezonban. Hétfőn zárva.

Érdeklődni lehet: Czirák Kastély Múem. Alapítvány: 1037 Budapest, Bécsi u. 247; tel: (1) 387 1531

Egyéb: R.k. és Ref.Templom, Szt. flórián-szobor, Tűzoltóság saroktornya, Czirák Bormúzeum: mobil: 30 942 0334

 Lenke Galéria: Ütő Endre kiállítása és faragó tábor a művészházban: 8093 Lovasberény, Arany J. u. 17.

Vendéglátás: ***Zöldfa vendéglő:**   8093 Lovasberény, Rákóczi út. 2.; tel: (22) 456 003

 : A kastély parkját és a faluban lévő programokat érdemes gyalogtúrával megsejmlélni.

  : Vereb, majd (jó időben gépkocsival is átmehetünk a földúton Vábra) Pázmánd, Kápolnásnyék, Baracska, Kajászó, Vál

  : Verebig az országút mellett haladva, majd földúton Vábra juthatunk.

Lovarda: Lovasberény közelében; ****Nadapi Huszár-tanya:**   (Velencei út mellett. Lásd Velencénél!)

Verebi Végh-kastély   (ami megmaradt: park, üvegház, néhány gazdasági épület, családi temető); Végh Péter: 2477 Vereb, Fő u. 97.

****VÁL**

***Ürményi-Dréher-Kastély:**   2473 Vál, Kastély

Önkormányzati kezelésben, felújítására, hasznosítására tervet vannak. Polgármesteri Hivatal: Vajda J. u. 2.; tel: (22) 243 274, (22) 353 411

Egyéb: ***XV. sz-i gótikus torony, klasszicista R.k.templom, Nepomuki szt. János-szobor, Ürményi család mauzóleuma,** Vajda János emlékmúzeum, Pogányvár (középső bronzkori földvár), vadászni lehet a közeli erdőben lévő vadász-kastély környékén.

Vendéglátás: Vendéglő a kastéllyal szemben van.

 : A falu nevezetességeit érdemes gyalogtúrával meglátogatni.

  : Vál, Kajászó, Baracska, Martonvásár, Tordas (Szárabb időjárás esetén Vál - Gyúró közötti földút, majd betonút Tordas.)

  : A Váli-víz túloldalán földút vezet a Kajászó-Tordas összekötő úthoz. Értelemszerűen ezt elérve Tordas felé haladunk.

Lovarda: Legközelebb Tordason lásd ott!

***Sajnovics-Dreher-kastély:** ☎ 🏠 🌳 🏺 2463 Tordas, Sajnovics tér 5.; tel: (22) 467 523

8 8 12

*****Martonvásári Brunszvik-kastély:** 2462 Martonvásár; tel: (22) 569 563 (Molnár Dénes múzeum vez.)

: A Ráckeresztúr irányába vezető országútról földút vezet Simonpusztáig, onnét fölúton eljuthatunk a Kakukk-hegy lábánál (a Százhalombatta-ófalú útleágazásánál) lévő mezőgazdasági központig. A kakukk-hegyen, majd Érd-ófalun át eljuthatunk a Duna-parti árvízi töltésre. Ezen keresztül eljuthatunk a 6-os útig, melynek töltése mellett haladva eljutunk Tétényi-kastélyig, ahol a főútvonal és a vasút alatti átjáró van.

12 10 12 : Díjugrató kupák, tereplovglás

****Szárász-Rudnyánszky-kastély:**

: Az előzőekben leírt Tétény felé vezető úton jövünk visszafelé a Kakukk-hegy lábánál (a Százhalombatta-ófalú útleágázásánál) lévő mezőgazdasági központig. Innentől elfordulunk a Tárnok irányába vezető régi közlekedési útra, mely átjárást biztosít a vasúton és egyenesen Tárnokra vezet. A falu főutcáján és a sztráda alatt áthaladva egy hidat találunk a Benta-patakon. Innentől a folyó túlsó oldalán haladó földúton megyünk Sós-kútig, mely falutól földúton mehetünk tovább Pusztazámorig.

8 4 12

*Imre-tanya: 2030 Érd, Fehérvári u. 32/b.; mobil: 20 9411 450

8 16 12

****PUSZTAZÁMOR**

*****Barcza-kastély:** 2039 Pustazámor, Kossuth u. 22.; tel: (23) 347 744

*****Öreg tölgy fogadó** a kastélyban: teljes ellátás, előzetes bejelentéssel; tel: (23) 347 744, mobil 30 964 9533 (Krajcsovics János)

Szállás, étkezés Etyeken:

***Etyek Villa Haka** 2091 Etyek, Magyar u. 20.; tel: (22) 223 768; fax: (22) 223 769, nyitva: hétfőtől-péntekig 8-17-ig

****Etyeki borudvar Kft.** 2091 Etyek, Kecsegyödör; mobil: 30 231 0957, 30 919 6844

Egyéb: A faluban **R.k.** és **Ref. templom** meglekinthető.

  A kastélykert és a falut érdemes meglekinteni.

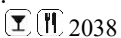
   : Sósút, Biatorbágy,

: Pustazámorról lovakkal érdemesebb földúton Etyekre, majd onnét a betonút mellett haladva menni Biatorbágyra.

Lovarda:

****Pustazámori kastélynál:** 2039 Pustazámor, Kossuth u. 22.; tel: (23) 347 744, mobil: 30 946 9533 (Krajcsovics János)
7 7 8

Pustazámorhoz közel:

*****Sósúti Lovassport Club:** 2038 Sósút, Bajcsy-Zsilinszky út 61; tel (23) 347 579, (23) 348 479; fax: (23) 347 580,

22 15 20   : lovagkori, ősmagyar lovas harcmódor, ördöglovas, lovas torna, ezen kívül:

holdfény túra (éjszakai lovaglás), military, terápiás lovaglás, hintókészítés (Litauszky Ferenc; mobil: 20 929 0013)

***** La Estancia POLO CLUB BUDAPEST:** 2091 Etyek, Biatorbágyi u. 502; mobil: 20 945 9977 (Uwe Zimmermann)

5 11 12   : Kizárólag lovaspóllal foglalkoznak, tehát a lótarásnál és az oktatásnál is ez az elv érvényesül!

***BIATORBÁGY**

***Sándor-Metternich-kastély:** Biatorbágyi, Általános isk. 2051 Biatorbágy, Szentháromság tér

Általános iskola van a kastélyépületben. Kívülről meglekinthető, a volt kastélykert részben focipálya és gyümölcsös.

Egyéb érdekes látnivaló: A kastély előtt **Szentháromság** szobor, ****Matuska féle műemlék viadukt**

Szállás, étkezés: 6x2, 2x3 *****Gida udvar** Vendéglő-panzió; 2051 Biatorbágy, Nagy u. 50, tel: (23) 311 468

: Bia és Torbágy falurész között érdemes végigsétálni a falun, egész a Matuska-féle hídig.

   : Páty

: Az országút mellett érdemes haladni a közeli Pátyig.

Lovarda: Legközelebb Sósúton, vagy Zsámbékon lásd ott!

***PÁTY**

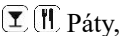
***Pátyi-kastély:** 2072 Páty, Kastély

Jelenleg állagmegóvás alatt van, kívülről meglekinthető.

Pátyi Polgármesteri Hivatal a kezelője; tel: (23) 555 530 (Ziderman Gábor polgármester, aki könyvet írt Pátyról.)

Egyéb érdekes látnivaló: ****Old timer kocsik gyűjteménye:** 2072 Páty,

Szállás vendéglátás: ****Fenyves vendéglő:** (10-21h.) 2072, Páty, hrsz:072; (Budakeszi út mellett) tel: (23) 343 907 (Koltai Dezső)

***Farkasverem Étterem:** Páty, Rákóczi u. 65.; tel: (23) 344 022 (Bényei Edit üzletvezető, nyitva 11-22h.)

: A közeli erdőben érdemes túrázni.

   : Zsámbék (Vagy a tartalmasabb, de hosszabb út: Telki, Budajenő, Perbál, Tök, Zsámbék)

: Páty-Zsámbék földúton haladhatunk.

Lovarda: Legközelebb Zsámbékon lásd ott!

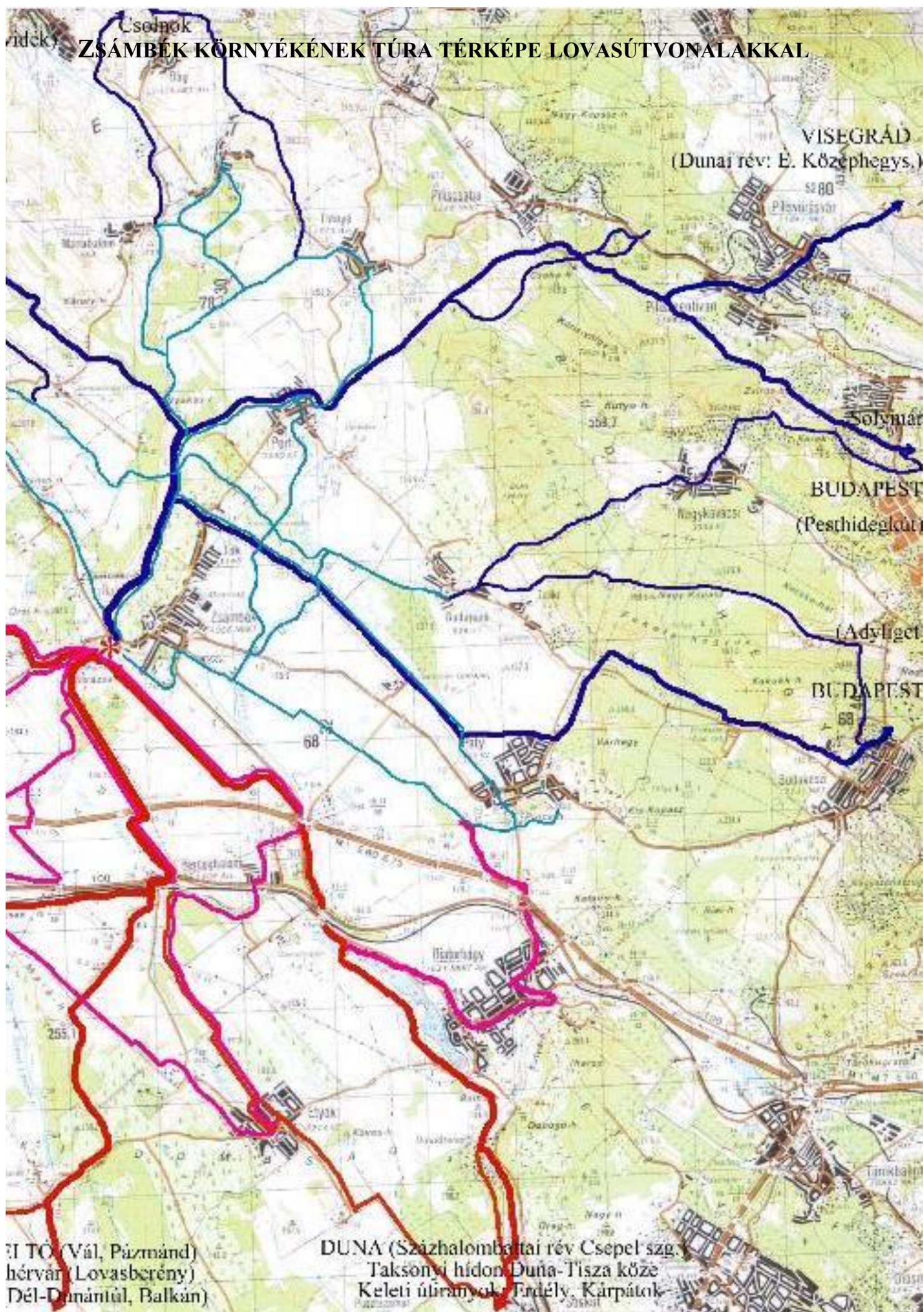
LOVARDÁK / REITSCHULE / RIDER CLUB

- *** Zsámbéki Szent-György lovas klub: 2072 Zsámbék, Mányi u., mobil: 30 9324 680 _____ 113
 32 20 20

A detailed topographic map of the Zsámbeek region in Hungary, showing a riding tour route. The route is marked with a thick red line, starting from the northwest (É-ny) near Tatabánya and ending in the southeast (D-ny) near Balaton and Velenye. The map includes various geographical features such as rivers (Duna, Tisza), forests (green areas), and towns (Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, Velenye). The route passes through several smaller towns and villages, including Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, and Velenye. The map also shows the Duna (Danube) river and the Tisza river. The route is marked with a thick red line, starting from the northwest (É-ny) near Tatabánya and ending in the southeast (D-ny) near Balaton and Velenye. The map includes various geographical features such as rivers (Duna, Tisza), forests (green areas), and towns (Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, Velenye). The route passes through several smaller towns and villages, including Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, and Velenye.

A detailed topographic map of the Zsámbeek region in Hungary, showing a riding tour route. The route is marked with a thick red line, starting from the northwest (É-ny) near Tatabánya and ending in the southeast (D-ny) near Balaton and Velenye. The map includes various geographical features such as rivers (Duna, Tisza), forests (green areas), and towns (Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, Velenye). The route passes through several smaller towns and villages, including Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, and Velenye. The map also shows the Duna (Danube) river and the Tisza river. The route is marked with a thick red line, starting from the northwest (É-ny) near Tatabánya and ending in the southeast (D-ny) near Balaton and Velenye. The map includes various geographical features such as rivers (Duna, Tisza), forests (green areas), and towns (Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, Velenye). The route passes through several smaller towns and villages, including Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, and Velenye.

A detailed topographic map of the Zsámbeek region in Hungary, showing a riding tour route. The route is marked with a thick red line, starting from the northwest (É-ny) near Tatabánya and ending in the southeast (D-ny) near Balaton and Velenye. The map includes various geographical features such as rivers (Duna, Tisza), forests (green areas), and towns (Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, Velenye). The route passes through several smaller towns and villages, including Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, and Velenye. The map also shows the Duna (Danube) river and the Tisza river. The route is marked with a thick red line, starting from the northwest (É-ny) near Tatabánya and ending in the southeast (D-ny) near Balaton and Velenye. The map includes various geographical features such as rivers (Duna, Tisza), forests (green areas), and towns (Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, Velenye). The route passes through several smaller towns and villages, including Tatabánya, Zsámbeek, Balaton, and Velenye.

ZSÁMBÉK KÖRNYÉKÉNEK TÚRA TÉRKÉPE LOVASÚTVONALAKKAL

VISEGRÁD

(Dunai rév: E. Középhegys.)

BUDAPEST

(Pesthidegkút)

(Adyliget)

BUDAPEST

DUNA (Százhalombattai rév Csepel szg.)

Taksonyi hídon Duna-Tisza köze

Keleti útirányok: Erdély, Kárpátok

TI TÓ (Vál, Pázmánd)
hőrvár (Lovasberény)
Dél-Dunántúl, Balkán)

A KASTÉLYOK FÖLDJE Budapest szomszédságában, attól nyugatra fekszik a Balatonig elnyúlva. E varázslatos tájban a régi és az új királyi főváros -Székesfehérvár és Buda- tözsomszédságában, ugyanakkor a császári főváros Bécs irányában nem véletlenül itt épült e sok kastély. A E dimbes-dombos tájon számtalan patak ered, romantikus kis falvak települtek ide, termőföldje kiváló, erdei varázslatosak, vadakkal teli.

Aki Balaton, Bécs vagy Budapest felől érkezik e tájra és van egy kis ideje, annak érdemes meglátogatnia egy-egy csodálatos kastélyt. Még jobb, ha valaki hosszabb túrára szánja rá magát és a Francia Loire völgyi kastély-túrához hasonlóan körbelátogatja azokat. Ehhez ad nagy segítséget e könyv.

Das **LAND DER SCHLÖSSER** befindet sich in der Nachbarschaft von Budapest; eine zauberhafte Landschaft die sich bis zum Plattensee erstreckt. Es ist kein Zufall, dass so viele Schlösser hier gebaut wurden. Unweit von der alten, sowie der neueren königlichen Hauptstadt - Székesfehérvár bzw. Buda - sich in gleizher zeit auch in die Richtung der kaiserlichen Hauptstadt Wien verbreitet. In diesem hügeligen Gegend entspringen viele Bäche, kleine romantische Wälder stehen zauberhaft, voll mit Wild.

Von den Schlösser um den Fluss Loire hat ein jeder schon gehört. Sie bedeuten ein beliebtes Zielpunkt der Tourismus in Frakreich, und werden jedes Jahr von Millionen besucht. Offenbar ist das Land der Schlösser ebenso reizend für die Gäste. Es ist an der Landkarte gut sichtbar, dass das gebiet am Fusse der transdanubischen Ebene sich erstreckt.

The **Castles Land** lies on a magnificent area in the vicinity of Budapest, west of the city. It is not accidental that so many castles were built here. The territory is not far from the old royal capital, Székesfehérvár, or the new one, Buda, and it is in the direction of the imperial capital, Vienna. Plenty of springs start from this hilly area, small romantic villages were established here, with fertile soil, splendid forests, and full of game. Obviously these are the reasons why this land is perfectly suitable for hiking purposes even today.

Everyone knows the Castles along the River Loire, which is a place for French tourism; several million people visit them every year. Similarly, the LAND OF CASTLES lures visitors. Anyone reading this book, will surely agree with me, and fall in love with this countryside forever, will feel the necessity to set out, and discover this remarkable area, as you want to get to know your beloved one.

VONALKÓD!!!